VANDAAG

- Euro Caribbean Expo groot succes p.2
- Metsch eist accountantsonderzoek bij DMO p.3
- Ex-PG Wernet krijgt onderscheiding p.5
- Kasparov maakt blunder van schaak loopbaan p.7
- Bijkerk wil vonnis over klachtencommissie p.12

WERNET ...Ridder...

107E JAARGANG — NO.: 250 ZATERDAG 27 OKTOBER 1990

AMIGOE

Prekè

Smits kon niet met gelijke munt betalen

BAGHDAD BEREID TOT PRATEN

V-raad bezig met nieuwe resolutie over Irak-Kuwayt

Frankrijk weet niets van initiatief Saddam Husayn

PARIJS - De woordvoerder van de Franse president Francois Mitterrand heeft vrijdag verklaard "geen enkele wetenschap te hebben" van het bestaan van een brief die volgens geruchten de Iraakse leider Saddam Husayn zou hebben gestuurd aan de Franse president en Sovjet-president Michail Gorbatsjov. Volgens deze geruchten zou de Iraakse president zich bereid hebben verklaard over de kwestie Kuwayt te praten. Inmiddels is men in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties nog niet klaar gekomen met een nieuwe resolutie tegen Saddam Husayn en Irak. Het beraad binnen de V-raad hierover wordt voortgezet. Vanuit de Europese Gemeenschap is kritiek geuit op de ledenlanden die op eigen gelegenheid met Irak gaan overleggen over het vrijlaten van gijzelaars.

De Franse commerciele tv-zender Le Cinq had het bericht verspreid over Saddam Husayns bereidheid tot praten over Kuwayt. Hij zou de brief hebben geschreven bij gelegenheid van het bezoek van Gorbatsjov aan Mitterand. In de brief zou onder meer staan dat Saddam Husayn hoopt dat Mitterand en Gorbatsjov 'alles in het werk zullen stellen een oplossing te vinden voor alle problemen in de regio, in het bijzonder het Palestijnse probleem". "Hij voegde daaraan toe open te staan voor alle ideeen en **opmerkingen van Mitterrand** en Gorbatsjov over de situatie in de regio, waaronder het probleem Kuwayt", aldus de televisie.

VAN NU AF AAN

La Cinq haalde de Iraakse president aan die zei: "jullie zullen Irak van nu af aan bereid vinden positief te antwoorden op de internationale gemeenschap om een gerechtvaardigde en vreedzame oplossing te vinden". Saddam bracht zijn "initiatief van 12 augustus" in herinnering, dat door bijna de hele wereld is verworpen.

Het riep op tot een internationale oplossing voor alle problemen in het Midden-Oosten, maar ging niet nader in op een Iraakse terugtrekking uit Kuwayt. La Cinq zei niet waar de informatie vandaan kwam.

Voordat de officiele ontkenning over het bestaan van deze brief van Saddam Husayn werd uitgegeven in Parijs deelde een woordvoerder van Mitterrand mee dat de Franse president de Golfscrisis inderdaad vandaag (zaterdag) in Rome zou bespreken met de Britse premier Margaret Thatcher. **De twee staatslieden zullen** samen lunchen op de Britse ambassade, voorafgaand aan de Europese top, zo zei woordvoerder Hubert Vedrine. "Zij zijn al een tijdje van plan elkaar te spreken over de huidige belangrijke kwesties, zoals de Golf, maar ook over Europese zaken".

UITGEVAREN

De Iraakse minister van Buitenlandse zaken, Tarek Aziz, heeft vrijdag in Baghdad gesprekken gevoerd met de zaakgelastigden van de Sovjetunie, China en Frankrijk. Daarbij voer hij uit tegen de "onderdrukkende methoden" van de VN-Veiligheidsraad, zo is vernomen van een officiele Iraakse woordvoerder. Aziz zou zijn toehoorders hebben gezegd de pogingen die nu in de V-raad worden ondernomen om een nieuwe resolutie over de Iraakse bezetting van Kuwayt te aanvaarden te beschouwen als "repressieve methoden met tendentieuze doeleinden". Die middelen, aldus Aziz, "dienen de eerlijke pogingen niet die worden ondernomen om een vreedzame oplossing van de problemen in de regio te vinden".

Overigens is de V-raad er vanochtend vroeg nog niet in geslaagd het eens te worden over de nieuwe resolutie, waarin Irak wordt veroordeeld wegens schending van de mensenrechten en de economische schade die door de invasie in Kuwayt is berokkend. Later op de dag zou de V-raad in New York opnieuw bijeenkomen om de beraadslagingen voort te zetten.

De besprekingen, die donderdag waren begonnen, liepen stuk op de bewoording van een passage in de ontwerpresolutie waarin de secretaris-generaal van de VN, Javier Perez de Cuellar, wordt aangemoedigd een vreedzame oplossing te vinden voor de crisis, aldus diplomaten in New York. De Raad heeft er moeite mee de voorstellen die enerzijds zijn ingediend door vier niet-gebonden landen (Colombia, Cuba, Malaysia en Yemen) en anderzijds door de vijf permanente leden van de Raad (de VS, de SU, Frankrijk, Groot-Brittannie en China) in een resolutie op te nemen.

SCHADEVERGOEDING

De niet-gebonden landen leggen de nadruk op de noodzaak van een vredesmissie van Perez de Cuellar. De vijf permanente leden willen daarnaast dat Irak wordt **veroordeeld wegens schending van de mensenrechten en dat Baghdad schadevergoeding** betaalt aan de landen of particulieren die economisch te lijden hebben onder de bezetting van Kuwayt door Irak, sinds 2 augustus.

Italie, dat fungeert als voorzitter van de EG heeft kritiek geleverd op EG-partners die trachten van Irak de vrijlating van gijzelaars te verkrijgen. Italie waarschuwde vrijdag dat het praten met Irak over de gijzelaars, Baghdad de indruk kan geven van verdeeldheid in de Westerse gelederen. De Westduitse minister van Buitenlandse zaken, Hans-Dietrich Genscher, onthulde dat hij een aanbod van Baghdad had afgewezen om gijzelaars vrij te laten op een reeks voorwaarden, waaronder een bezoek van hemzelf.

De Italiaanse kritiek komt na berichten dat de Duitse kanselier Helmut Kohl tijdens de EG-top in Rome wil aandringen op een gezamenlijk EG-initiatief over de gijzelaars. "Het doel is dat alle buitenlanders in Irak kunnen vertrekken, dat de internationale solidariteit gehandhaafd blijft en dat in Rome een overeenkomstig initiatief van de EG van de grond komt", verklaarde een Duitse regeringswoordvoerder in Bonn vrijdag.

Labour verliest in Nieuw Zeeland

WELLINGTON - De regerende Labourpartij in Nieuw-Zeeland heeft zaterdag een nederlaag geleden bij de algemene verkiezingen. Premier Mike Moore heeft dit tegenover de pers bevestigd.

De oppositionele Nationale partij onder leiding van Jim Bolger ligt volgens de eerste voorlopige uitslagen die door de radio werden gegeven, met een kleine tien procent voor op de Labourpartij. Dit zou betekenen dat de Nationale partij kan rekenen op een meerderheid van 31 tot 40 zetels in het 97 zetels tellende parlement.

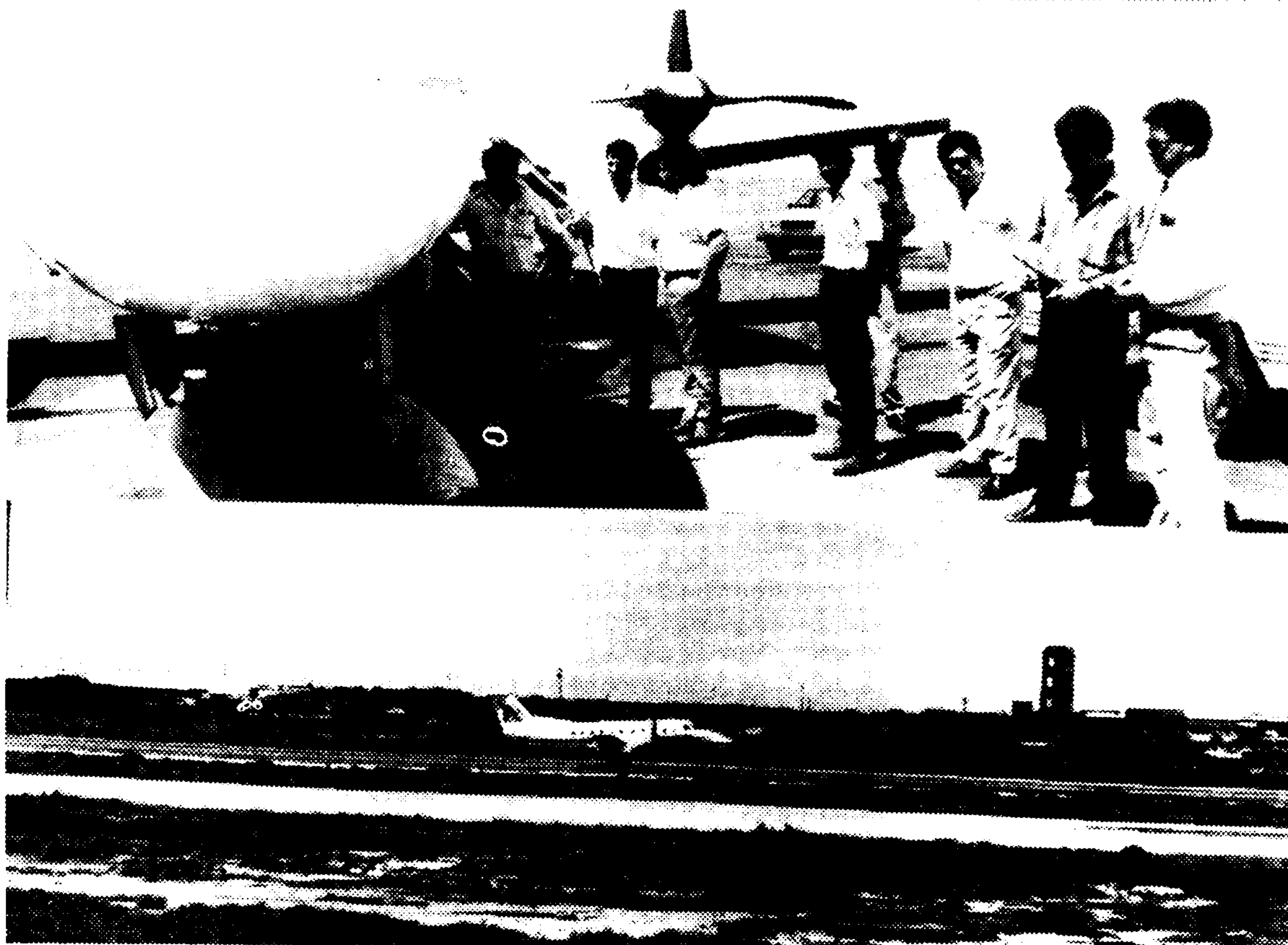
Olieprijzen ruim dollar goedkoper

NEW YORK - De prijzen van ruwe olie zijn vrijdag per saldo gedaald na grillige schommelingen onder invloed van het nieuws over de Golf-crisis. Op de termijnmarkt in New York ging de notering van de toonaangevende soort West Texas intermediate voor levering in december met 1,24 dollar omlaag naar 33,01 dollar per vat (159 liter).

De notering van West Texas was donderdag met maar liefst 3,17 dollar gestegen onder invloed van nieuwe vrees voor oorlog in de Perzische golf. De prijsstijging zette zich vrijdag aanvankelijk voort, maar in de loop van de dag vielen de noteringen terug toen de stroom verontrustende berichten over de Golf-crisis opdroogde.

Ook op de Londense termijnmarkt gingen de prijzen omlaag. De notering van Brent-olie voor levering in december daalde met 1,15 dollar tot 32,05 dollar per vat.

Geslaagde noodlanding

AEROPUERTO REINA BEATRIX — *Vlucht 453 P4-EMA naar Punto Fijo maakte een geslaagde landing op de Arubaanse luchthaven nadat de piloot constateerde dat een rood licht brandde waaruit zou moeten blijken dat het landingswiel niet uitging. Direct na de landing werd een onderzoek ingesteld door het technische departement van Air Aruba en later op de middag kon het toestel de vluchten hervatten.*

Voor grondwetgevende assemblee Colombia

M-19-leider neemt ontslag als minister

BOGOTA - De voormalige guerrillaleider Antonio Navarro Wolf is vrijdag in Colombia afgetreden als minister van Volksgezondheid. Navarro, die de functie in het kabinet Gaviria elf weken heeft vervuld, heeft zich kandidaat gesteld voor de Constitutionele assemblee, die 9 december wordt gekozen.

Ik heb mijn ontslag aangeboden omdat ik geloof dat de Constitutionele assemblee Colombia de institutionele handvaten voor de 21e eeuw kan geven, zo verklaarde Navarro vrijdag. De zeventig leden van de nieuwe assemblee, die vanaf februari vijf maanden bijeen zal zijn, worden geacht de grondwet van 1886 te herzien.

Navarro volgde in maart de vermoorde Carlos Pizarro op als leider van M-19. Een maand voordat een doodseskader een einde aan zijn leven maakte hadden Pizarro en zijn strijders, in ruil voor amnestie, de wapens neergelegd. Bij de parlementsverkiezingen in mei baarde M-19 opzien door dertien procent van de stemmen te behalen.

Navarro was de eerste minister in de historie van Colombia die niet behoorde tot de twee gevestigde politieke partijen, de Liberalen en de Conservatieven. Zijn ministerschap zal worden overgenomen door het M-19 lid Camilo Gonzalez Posso.

Navarro, die lijsttrekker wordt op 9 december, heeft de Colombiaanse schrijver Gabriel Garcia Marquez gevraagd zich voor M-19 verkiesbaar te stellen.

OP TAXIBAAN VAN SCHIPHOL

Daders, door vliegtuig weggeblazen, gebruikten gestolen busje

Poging mislukt goud uit Boeing van KLM te roven

SCHIPHOL - Op Schiphol is vrijdagavond rond kwart voor negen een mislukte poging ondernomen tot een goudroof. Volgens een woordvoerder hebben de overvallers een Boeing 737 van de KLM op de taxibaan tussen het dek van de Schipholtunnel en de D-pier tot stoppen gedwongen. Ze zouden zich daarbij hebben bediend van een gele Volkswagen combi-bestelbus van de luchthaven Schiphol. De overvallers zouden hebben geprobeerd het vrachtluik van het tot stoppen gedwongen vliegtuig te openen.

Naar verluidt vervoerde het vliegtuig, met vluchtnummer KL 316, dat uit Zurich kwam, 350 kilo goud met een geschatte waarde van ruim zeven miljoen gulden. Het bestelbusje werd een uur voor de actie gestolen. De politie houdt er rekening mee dat de mislukte poging het werk is van personeel van een van de 450 bedrijven op Schiphol waar in totaal 40.000 mensen werkzaam zijn. Er is nog geen arrestatie verricht. Bij de KLM wilde men bevestigen noch ontkennen of er goud aan boord van het vliegtuig was.

Het bestelbusje werd later op twee kilometer van de plek van de mislukte overval teruggevonden aan de rand van het luchthaventerrein. De cockpitbemanning, bestaande uit de gezagvoerder en eerste officier, hebben van de daders, die niet gemaskerd waren, een signalement kunnen geven.

Tussen het moment van verschijnen van de gele bestelbus en de alarmmelding van de piloot aan de verkeerstoren zaten drie minuten. Voor zover de politie heeft kunnen nagaan is de overval waarschijnlijk mislukt doordat de gezagvoerder tegelijkertijd heeft geremd en gas gegeven. De overvallers werden daardoor weggeblazen door de uitlaat van de straalmotor die zich vlak bij het laadruim bevindt.

Het is overigens ongebruikelijk dat vliegtuigen zonder aankondiging worden begeleid door een zogenoemde "folow-me-auto", zoals de bestelbus deed. Toen de bemanning in de cockpit een indicatie kreeg dat er bij het laadruim onraad was, sloeg zij alarm. De bemanning heeft geen wapens gezien. Aan boord van de Boeing waren 110 passagiers.

Fujimori: drugsbeleid

LIMA - *In een door de televisie uitgezonden persconferentie heeft president Alberto Fujimori van Peru alle naties opgeroepen die belangstelling hebben voor de bestrijding van de cocainehandel om een nieuwe strategie te ontwikkelen. In het bijzonder deed hij een beroep op de Verenigde Staten om bilateraal overleg met Peru te beginnen om via onderling begrip te komen tot een oplossing van het probleem van de coca-aanplant.*
(AFP-satellietfoto)

Na tien doden:

Staking voorbij op Filipijnen

MANILA - Tijdens een vuurgevecht tussen communistische opstandelingen en veiligheidstroepen zijn vrijdag in de buitenwijken van Manila drie mensen om het leven gekomen. Het dodental tijdens drie dagen van arbeidsonrust liep daarmee op tot tien. De linkse vakbonden die strijden voor hogere lonen en lagere brandstofprijzen hebben de stakingsacties inmiddels afgelast. Door de arbeidsonrust kwamen de werkzaamheden bij overheid en bedrijven nagenoeg stil te liggen.

Baker en oorlog

CAIRO - De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker overweegt opnieuw naar de Golfregio te reizen om de anti-Iraakse coalitie te versterken, zo hebben Amerikaanse functionarissen in Washington gemeld.

In diplomatieke kringen in Cairo werd donderdag vernomen dat Baker tijdens zijn reis Saudi-Arabie om toestemming wil vragen voor een eventuele militaire aanval tegen Irak. Dit bericht is niet bevestigd. Washington zou vrezen dat Baghdad zich tegen Israel of Saudi-Arabie zal richten nu de internationale sancties tegen Irak steeds meer effect krijgen.

Landbouwberaad EG mislukt

LUXEMBURG - De EG-ministers van Landbouw en Buitenlandse handel zijn er vrijdagnacht na bijna zestien uur praten opnieuw niet in geslaagd het eens te worden over plannen om het mes te zetten in de landbouwsubsidies.

Daardoor dreigt deze zaak de regeringstop die dit weekeinde in Rome wordt gehouden, te beheersen. Volgens de Britse minister van Landbouw, John Gummer, zal premier Thatcher de kwestie in Rome aankaarten. Gummer gaf de Fransen en de Duitsers vanwege hun "enge nationalistische ideeen" er de schuld van dat het overleg over een voorstel van de EG-commissie voor de GATT-handelsbesprekingen, waarin vermindering van de landbouwsteun een sleutelrol speelt, voor de zesde maal niets opleverde.

BRASILIA - *President Fernando Collor de Mello gaf na zijn terugkeer uit Portugal een persconferentie. Daarbij kwam onder meer de kabinetscrisis ter sprake als gevolg van de meer dan vriendschappelijke verhouding tussen twee leden van het kabinet. Maar ook ging de Braziliaanse president nader in op het overleg met de Portugese regering over de invalshoek voor Brazilie via Portugal met de Europese Gemeenschap.*
(AFP-satellietfoto)

Gemengde commissie stelt voor:

Nederlandse marechaussees detacheren op St Maarten

= door Victor Hafkamp =

DEN HAAG/PHILIPSBURG — Een gemengde Nederlands-Antilliaanse commissie zal de ministers van Justitie van Nederland en de Nederlandse Antillen voorstellen op korte termijn een groep Nederlandse marechaussees op Sint Maarten te detacheren. De commissie denkt aan een afvaardiging van twintig man die zich speciaal met recherchewerk zal belasten. De commissie van deskundigen keerde vorige week van een werkbezoek aan de Nederlandse Antillen in Nederland terug.

Hoewel de sterkte van de politiemacht op Sint Maarten 110 man bedraagt is de effectieve omvang nauwelijks de helft. De structurele tekorten van het Sint Maartense politiekorps zouden dankzij de opleidingen op Curaçao binnen vijf jaar kunnen worden opgeheven. Gedurende die periode van vijf jaar zouden leden van het Nederlandse Koninklijke Marechaussee vrijwillig op Sint Maarten kunnen worden gedetacheerd.

BROEINEST

De Volkskrant beschrijft in een bericht, waarin dit nieuws wordt gemeld, het eiland Sint Maarten 'als een broeinest van criminaliteit, variërend van grootscheepse fraude, corruptie en drugsdoorvoer (met directe bemoeienis van de maffia) tot illegale gastarbeid en prostitutie van minderjarige immigranten.'

GODFATHER

Tot dusverre konden volgens het blad de heersende misstanden op Sint Maarten moeilijk worden bestreden 'doordat het plaatselijke bestuur onder leiding van de politieke godfather Wathey zich nogal wat politieke speelruimte veroorloofť. Omdat zijn groepering een doorslaggevende positie heeft in de Antilliaanse landsregering moet zij door de regering zoveel mogelijk te vriend worden gehouden. De toezichthoudende autoriteiten in Willemstad zijn ook geografisch gehandicapt doordat het eigenzinnige eiland op 1000 kilometer ligt van de regeringszetel'.

MISDAAD

Volgens 'de Volkskrant' heeft het Openbaar Ministerie op Sint Maarten en in Willemstad tegenover de commissie nadrukkelijk gesproken over 'onhoudbare toestanden' bij de bestrijding van de misdaad op Sint Maarten. Nederland heeft zich ook bereid verklaard een aantal Antilliaanse hulpkrachten te financieren die de politie kunnen ontlasten van eenvoudig, maar tijdrovend administratief werk. Opname van marechaussees of andere politiemannen uit Nederland in vaste dienst op Sint Maarten wordt voorlopig minder wenselijk genoemd. Dat advies is mede gebaseerd op de minder positieve ervaringen die Nederlandse politiemannen in vaste dienst in het verleden op Curaçao en Aruba hebben opgedaan.

Lions vijfde galashow:

Wervelende nostalgie

GISTERAVOND VOND in een vol Centro Pro Arte de vijfde Galashow van de Lions plaats. Het is Jacques Visser en zijn team weer gelukt om een mooie en gevarieerde show op de planken te brengen. Na afloop mocht hij voor zijn onvermoeibare inzet in de afgelopen vijf jaren een plakkaat uit handen van Lions-president Donny Bakhuis in ontvangst nemen.

De show die dit jaar heet Cross Roads with the Polyglots & friends and Ballet Kontemporaneo di Korsou was een samenvloeiing van landen, ritmen en oude herinneringen.

Het décor heeft na het noemen van de naam Van de Laar geen verdere introductie nodig.

Vertederend waren de drie zusjes Rodriguez die samen met vader en moeder de stelling staafden dat talent erfelijk is. Afwisselend zongen ze beheerst en mooi, tapdansten ze, speelden klarinet en het publiek swingde mee met Buonasera Señorina, buonasera.

Libea Frans was - zoals ook verleden jaar - het hoogtepunt van de show, op de tonen van haar warme, volle stem vibreerde de zaal en wist ze het publiek mee te laten genieten met haar Braziliaanse liedjes zoals het onvergetelijke 'The girl from Ipanema' en de sensuele Lambada.

The Three Voices wisten vooral bij de veertig plussers onder het publiek de romantische snaren te bespelen met het Italiaanse 'Se piangi se ridi' (in de jaren zestig het winnende lied van het Europese songfestival) en het Franstalige 'C'était charmant le temps de roses'. Ze besloten hun optreden met een rock-versie van Tennessee Waltz en Hollandse meezingertjes.

Humphrey Wilson, speciaal voor deze show uit Nederland overgekomen was de 'kleine' man met het 'grote' talent. De zaal zong mee met zijn 'Hai dee hai dee ha en hai dee hai dee ho' en genoot van de danspasjes waar Michael Jackson jaloers op zou zijn.

De zaal was blij Vivienne Frans weer, na twee jaar afwezigheid op de Galashow, te verwelkomen. Met haar emotionele stem nodigde ze de mensen uit haar als vriendin te beschouwen en ze verwoordde dat met een prachtig 'Bridge over troubled water'.

Leden van Ballet Kontemporaneo di Korsou onder leiding van Fina Ferreira brachten zeer gracieus afwisselend moderne en klassieke dansen. Sommige presentaties zoals het danslied van de band Future 'Dale jamón' werden gespeeld met een leeg toneel waarop Fina cum suis een gemis waren.

The Polyglots vulden alle artiesten op een fantastische manier aan; hun solopresentaties hebben het bewijs geleverd dat ze in de loop der jaren niets hebben ingeboet aan professionaliteit en dynamisme.

Als kanttekening moet worden opgemerkt dat hun kleurrijke kleding bestemd was voor jeugdiger figuren en ze onzes inziens hadden moeten opteren voor elegante, flatterender kleding.

De muziek was voor de pauze ook vaak storend hard, welk euvel na de pauze verholpen werd.

Terugblikkend: een aanbevelenswaardige, wervelende, afwisselende show met veel zang en dans gepresenteerd door artiesten van wie het afstraalt dat ze ook zelf genoten van hun presentaties.

Vanavond om half negen en morgenavond om zeven uur (met een speciaal kindertarief van f. 15,--) kan men nog genieten van deze benefiet Lions Galashow, waarvan de verkregen middelen bestemd zijn voor de visueel gehandicapten.

GICHO

Ingezonden

Noblesse oblige

AFGAANDE OP de twee foto's en het daarbij behorende onderschrift in de Amigoe van vrijdag, 26 oktober, omtrent de ontvangst door onze minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid van o.a. een kostbaar horloge uit handen van let wel — de Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant en ter beschikking gesteld door een firma genaamd Verco, die alhier een productiebedrijf zou willen opzetten, meen ik er goed aan te doen mijn mening omtrent dit ingezonden stuk in de openbaarheid te brengen.

Voor het verkrijgen van de nodige vergunningen en andere faciliteiten voor de vestiging van het betrokken productiebedrijf is ongetwijfeld de medewerking van onze Regering en ons Bestuurscollege c.q. Staten en Eilandsraad, noodzakelijk. Het ten geschenke aanbieden van een kostbaarheid als een horloge ter waarde van twintigduizend gulden aan onze dienaar van Handel, Industrie en Werkgelegenheid als waardering voor diens 'bijdrage aan de ontwikkeling van de Antillen' (even terzijde: Dat is niet meer dan zijn plicht) wekt dan ook de indruk van een (lompe) poging tot omkoperij.

Het geschreven document, de zogenaamde award, zou reeds voldoende zijn geweest om deze waardering van de heren van Verco, die blijkbaar zo met de ontwikkeling van de Antillen begaan zijn, tot uitdrukking te brengen. De rest, i.c. het horloge, lijkt op gematerialiseerd smeergeld. Mogelijk is deze gedachte niet onmiddellijk bij onze minister van H.I.W. opgekomen.

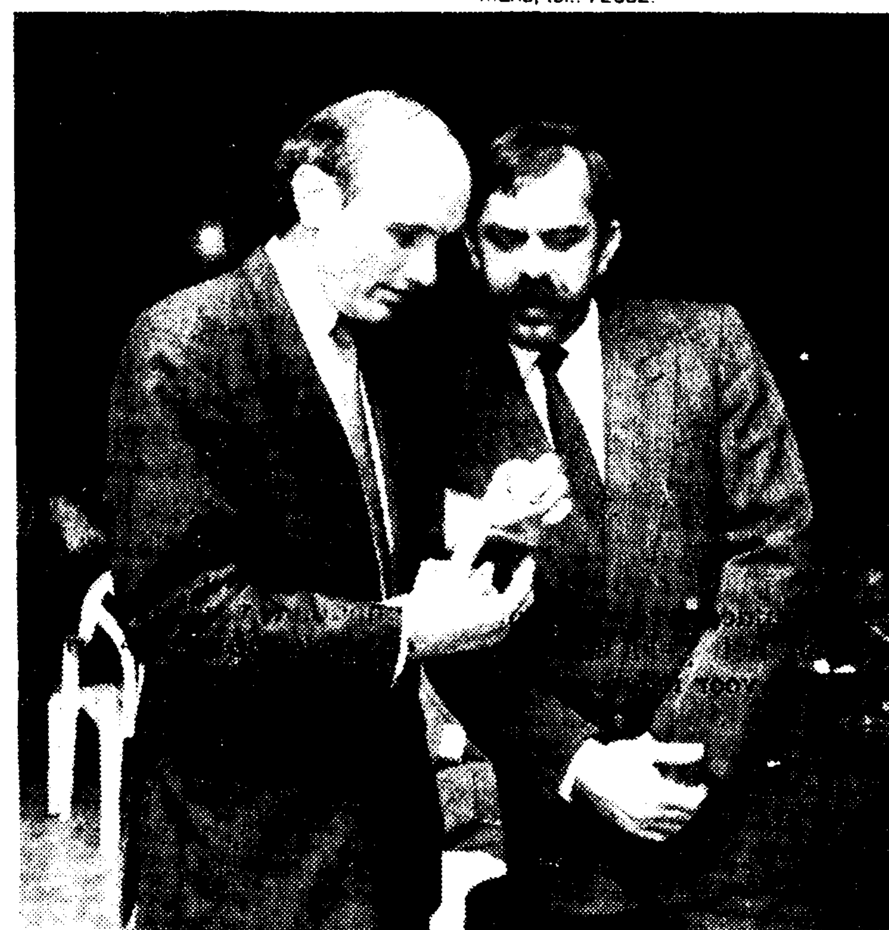
Met wat Sonia Garmers zo fijntjes de 'directheid' van de Europese Nederlander noemt en wat ik, met diezelfde directheid, zou willen betitelen als 'lompheid', heeft de betreffende Commissaris der Koningin, naar mijn mening, zich geleend tot vermenging van zijn officiële en hoge functie en commerciële belangen. Het is zeer de vraag of de Kroon met deze handelwijze van zijn vertegenwoordiger ingenomen is.

Ik twijfel geenszins aan de onkreukbaarheid van onze minister van H.I.W., maar om ook in dit opzienbarende geval zijn onaantastbare en voortdurende integriteit ondubbelzinnig te bevestigen, in de eerste plaats tegenover het Antilliaanse volk en in de tweede tegenover de aanbieders van de extravagante kostbaarheid, beveel ik de minister aan de geschreven eerbetuiging te behouden, maar om over het aanbod van het vergezellende horloge — al was het er maar een van — pakweg vijftig gulden, bij nader inzien en om principiële redenen te bedanken en het horloge aan de aanbieders terug te geven.

J.M. JANSSEN
STEENBERG
Curaçao.

Het Italiaanse industriele conern FERRUZZI heeft een belang van veertig procent genomen in Telemontecarlo, een in Monte Carlo gevestigd tv-station dat uitzendt in het Italiaans en is gespecialiseerd in nieuws en sport. De deelneming is overgenomen van de Braziliaanse mediamagnaat Roberto Marinho, die via zijn bedrijf TV Globo eigenaar is van het station. Ferruzzi bezit in de mediasector al de Romeinse krant Il Messagerro.

***

De Commissaris van de Koningin van de provincie Noord- Brabant, mr Houben (links), was gisteren aan de beurt om een cadeau te ontvangen. Hij kreeg van minister Chucho Smits - die zijn gouden horloge van Verco nog niet om had - een gouden munt. Beide heren inspecteerden de munt hierna (foto) voor de vele bezoekers van een receptie in de Dutch Caribbean Windmill.

Zielinski tevreden:

Euro Caribbean Expo trekt veel bezoek

WILLEMSTAD — De Euro Caribbean Expo die deze week in het ITC gehouden werd met standhouders uit een groot aantal landen is een groot succes geworden. Het aantal zakelijke bezoekers overtrof alle verwachtingen van organisator Friedrich Zielienski en zal meer dan 2000 bedragen. Onder de standhouders werd een enquête gehouden om hun mening te horen over de opzet van de expo. De voorlopige resultaten worden vandaag bekend gemaakt.

Zo verklaarde directeur Zielinski van de Euro Caribbean Management Group gisteren, aan de vooravond van de sluiting van de expo, aan de Amigoe. Hij zei dat al vaststaat dat deze expo een jaarlijks terugkerend evenement zal worden.

Vertegenwoordigers uit een tiental landen kwam deze week op Curaçao bijeen, met als doel hun produkt of dienst te verkopen. Verder waren er handelsmissies hier uit Brazilië en Noord-Brabant. De Commissaris van de Koningin van die provincie, mr F. Wouben - die deze week een gouden horloge ('time- award') van de firma Verco aan HIW-minister Chucho Smits overhandigde - kreeg van Smits gisteren een gouden munt als aandenken.

Mr Houben was zeer te spreken over de 'Willemstad-Noord Brabant connection' en is optimistisch gestemd over de concrete zakelijke afspraken die uiteindelijk uit de bus zullen komen, verklaarde hij gisteravond tijdens een receptie in Dutch Caribbean windmill. Hij pleitte voor een positieve aanpak. 'Nee-zeggers' zijn er al genoeg, met creativiteit en fantasie kan veel bereikt worden, aldus de Commissaris van de Koningin uit de provincie Noord-Brabant.

Organisator Friedrick Zielinski verklaarde aan de Amigoe, dat het er naar uit ziet dat de expo een groot succes zal blijken. Het aantal zakelijke bezoekers dat de expo bezocht om er informatie op te vragen overtrof alle verwachtingen, terwijl ook het publiek gretig van de gelegenheid gebruik maakte de expo te bezoeken. Het aantal bezoekers zal enkele duizenden bedragen.

Omdat de organisatoren concrete informatie willen over hoe de standhouders de expo hebben ervaren, werd besloten een enquête te houden. Aan de hand daarvan zal beslist worden hoe en in welke opzet de expo volgend jaar gehouden wordt.

Ingezonden

Hordefietsen

Kom, dacht ik laatst.
We nemen weer 's de fiets.
Knedende kuiten.
Lekker fris briesje rond het klokkenspel.
Kortom: GOED VOOR DE GEZONDHEID.

Twee kilometer, vijf hondebeten, één
verscheurde sok en een halve hartstilstand
later dacht ik.... kóm, we nemen maar
weer 's de auto.
LIJKT ME GOED VOOR DE GEZONDHEID!

RALPH PETERSEN
Curaçao

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00 17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Botermans, tel.: 72682.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231 44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieters, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieters, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen, tel.: 642798 b.g.g. 601760.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
27 oktober 1990 vanaf 08.00 uur tot 29 oktober 1990 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Spreekkamer: Santa Rosa, tel.: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
26 oktober 1990 vanaf 17.00 uur tot 29 oktober 1990 om 07.00 uur:
Dokter Nivillac, Spreekkamer: Brievengat,
tel.: 76280/81; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
26 oktober 1990 vanaf 17.00 uur tot 29 oktober 1990 om 07.00 uur.
Dokter Sommer, Spreekkamer: Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 648930 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur, zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds J. Glas;
17.00 uur ds J. Klapwijk (HC 18).
Seru Fortuna
10.00 uur ds J. Glas.
Buena Vista
08.30 uur br F. Kirindongo.
19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00+19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
09.30 uur Womens Group
Tamarijn
09.30 uur ds O.G. Haasnoot
Emmakerk
09.30 uur ds G.J. Schüssler; 19.30 uur G.J. Schüssler.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds J. Klapwijk (pap.); 17.00 uur ds. J. Klapwijk (Catechismus)
Seru Fortuna
10.00 uur br. G. Lai
Buena Vista
08.30 uur ds. W.J. Keesenberg, 19.00 uur ds. J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00 uur ds. J. Klapwijk; 19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

****

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG: Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.:625333/625444
Punda
Juliana, Julianaplein 6, tel.:54500

ZONDAG: Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.:625633/34/35
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.:613300

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

27 oktober: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 125.
28 oktober: R.A. de Windt, Utteweg 53.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen:614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

MAANDAG DIVERSEN

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).
****

À Touch of Class

This simple to prepare, yet sumptuous to the palate recipe emits a sense of elegance. From the crisp delicious apples to the fresh heavy cream, this dish calls for fine china. Whether you're entertaining guests or simply dazzling the family, what could be better to serve than a rich main entree over a bed of light and fluffy rice. Rice can make a heavy meal light, or a plain dinner fancy. When you serve a carefully prepared meal with high quality USA Rice, the meal is sure to be a success.

Chicken and Applesauce with USA Rice

2 apples
2 tablespoons butter or margarine
1/2 cup sliced mushrooms
1 teaspoon curry powder
salt and pepper
3 chicken breasts, cooked and cut into cubes
1 cup chicken broth
1/2 cup heavy cream
Hot USA Rice

Boil apples in a saucepan 8 to 10 minutes. Let cool; peel and cut into 1-inch slices. In a large skillet saute mushrooms with butter; add curry powder, salt and pepper. Stir and add remaining ingredients, except rice. Cook on low heat until liquid thickens. Serve over hot USA rice.

Makes four servings.

I.M.

Louis Metsch eist accountants-onderzoek

Jodengemeenschap eist ontslag DMO-directie

WILLEMSTAD — Louis Metsch, die eigenaar is van verschillende panden in de binnenstad, eist dat de overheid zo spoedig mogelijk een accountants-onderzoek bij de Downtown Management Organization instelt. De organisatie, aldus Metsch, heeft op onverklaarbare wijze meer dan 1 miljoen gulden, van onder andere gemeenschapsgelden, verkwist. Volgens hem hebben de leden van de DMO niets van 'hun' organisatie terug gekregen. **Hij wil dat de DMO zijn directeur, Don Werdekker onmiddellijk op non-actief stelt.**

Vandaag verscheen in een lokaal ochtenblad een advertentie in welke Metsch, namens de Askenazische Jodengemeenschap op Curaçao de door de DMO georganiseerde 'Oktoberfest' sterk afkeurde. De jodengemeenschap, aldus Metsch, beschouwt het als een klap in het gezicht dat er een 'Duits' feest net op een 'Shabat' (joodse heilige dag) georganiseerd wordt.

'Gedurende de Tweede Wereld oorlog heeft Hitler meer dan 6 miljoen joden en 4 miljoen niet-joden af laten slachten', verklaart Metsch in de advertentie. Volgens hem zullen de handelaren die tot deze gemeenschap behoren, en bloc uit de DMO treden.

Metsch doet een beroep op de Curaçaose bevolking om vandaag niet naar het Gomezplein te gaan waar 'Werdekker en Beaujon deze schanddaad hebben georganiseerd', aldus de handelaar.

'Als lid van de DMO eis ik dat Don Werdekker, Kim Mulder, Carolin Feimster en Beaujon onmiddellijk hun ontslag nemen. Zoniet zal ik de vice-voorzitter van de DMO, Ed van Klei, vragen hen te schorsen'.

BEWAKING

Louis Mestch had ook sterke kritiek op de Curaçao Hospitality Services, die de bewaking van de binnenstad in handen heeft. De CHS werd onlangs door de DMO opgericht.

Volgens de handelaar kunnen de DMO-leden niet op een effectief bewakingssysteem rekenen. De laatste weken werd er een groot aantal diefstallen in winkelpanden in Punda gepleegd.

Het zou beter zijn geweest om het een en ander in handen van particulieren te hebben gegeven. Het komt ook goedkoper uit, aldus Metsch, die eraan toevoegde dat er onmiddellijk een accountants-onderzoek ingesteld moet worden bij de DMO.

'Vorig jaar, aldus Metsch, heeft de DMO 800.000 gulden uitgegeven. Dit jaar hebben zij al meer dan 1 miljoen gulden verkwist. Wat zij met het geld hebben gedaan is voor iedereen een grote vraag. 'Het valt niet te merken wat ze allemaal voor de binnenstad hebben gedaan', aldus de Punda-handelaar, Louis Metsch.

Chichi Janga 100 jaar

WILLEMSTAD — Daria Janga (Chichi) heeft op 25 oktober een mijlpaal bereikt. Ze is 100 jaar oud geworden. Voor haar werd een mis opgedragen in de kapel van Habaai, terwijl waarnemend gezaghebber Dito Mendes haar een schommelstoel cadeau deed.

Info-brochure overheid over pensioenwet

WILLEMSTAD — De Antilliaanse overheid heeft een brochure gepubliceerd met informatie over de wijzigingen in de pensioenverordening burgerlijke landsdienaren. De wijzigingen in kwestie werden op 1 augustus 1990 van kracht. De overzichtelijke folder laat middels kaders zien hoe de regeling luidde en wat de nieuwe wetgeving voorschrijft.

In een begeleidende tekst wordt gezegd dat deze regering uit is gelijkwaardigheid van de rechtspositie van mannen en vrouwen te bewerkstelligen. Dergelijke folders zullen gepubliceerd worden al naar gelang de wetgeving aangepast wordt. De folders zullen onder alle overheidsdepartementen worden verspreid en zeker bij het kantoor van het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen verkrijgbaar zijn. Er werden voldoende exemplaren gepubliceerd, zodat ze ook op de eilanden verspreid zullen worden.

De wijzigingen in de uit 1938 daterende wet zijn: de weduwe van een ambtenaar behoudt het weduwenpensioen van wijlem haar man, ook als ze weer trouwt; bij een scheiding behoudt de man of vrouw van een ambtenaar het weduwenpensioen gebaseerd op de periode dat ze gehuwd waren zolang de ambtenaar niet voor 1 augustus 1990 hertrouwd is; indien een vrouwelijke ambtenaar komt te overlijden behoudt haar man het weduwenpensioen.

Minderjarige kinderen van een ongetrouwde vrouwelijke ambtenaren hebben recht op wezenpensioen, minderjarige kinderen van een mannelijke ambtenaar die niet getrouwd is hebben recht op wezenpensioen indien ze erkend zijn, minderjarige pleegkinderen van een ambtenaar hebben recht op wezenpensioen.

Open house Brievengat

WILLEMSTAD — Komende zondag is er weer open house in Landhuis Brievengat. Het publiek kan van 10 uur 's morgens tot 3 uur 's middags terecht in en rondom het landhuis. Er zijn ook hapjes: Indische lekkernijen en krioyo-eten. Rond 12 uur treedt er een folkloristische groep op. Verder zijn er lokaal vervaardigde handenarbeid-artikelen te koop.

Nieuw nachtclub op Spaanse water

WILLEMSTAD — 'Club à la Mer' is de naam van een spoedig te openen bar/nachtclub gelegen op het schiereiland Spaanse water, naast restaurant Terrasse à la mer (einde Caracasbaaiweg). Presentatie van de nieuwe club vindt plaats op maandag wanneer leden van de pers de nieuwe zaak mogen bekijken. Uit een brief die de initiatiefnemers naar 'selected members' stuurden blijkt dat het zal gaan om een "rustige plaats waar volwassenen bij elkaar kunnen komen om van een borrel te genieten." 'Geen oorverdovende muziek, geen overvolle zaal, maar 300 vierkante meter gezelligheid," aldus de mensen van de 'Club à la Mer,' die binnenkort open gaat. Het management is in handen van D. Balentina.

Houten tas voor premier

WILLEMSTAD — Mevrouw Cecile Zandwijken van het bedrijf MSIBA Wooden Artistry uit Suriname heeft onlangs een uit hout vervaardigde attaché-tas overhandigd aan premier Maria Liberia-Peters. De firma, die deelneemt aan de Euro Caribbean Expo, was zeer vereerd door haar bezoek, zo verklaarde Zandwijken tijdens een korte toelichting. Zeer verheugd is ze dat de Antillen kunnen rekenen op een vrouwelijke premier: bijna een unicum in deze regio. De attaché tas, een vorm van Afrikaanse handvaardigheid, is exclusief vervaardigd voor de premier. Op de foto de twee ladies en het geschenk.

WILLEMSTAD — Tot en met 12 november a.s. exposeert Yubi Kirindongo, bumper- en plastische sculptuur in de S-galerie van de Albert Schweitzerschool. Blikvanger van deze expositie is 'De automobiel': een glimmende auto gemaakt van bumpers. Zoals gewoonlijk zal Yubi Kirindongo aan alle 18 klassen zelf uitleg geven over zijn werk.

De expositie van Yubi Kirindongo is op schooldagen van 11.30 uur tot 12.30 uur geopend voor belangstellenden, en wel tot 12 november.

BC in hoger beroep tegen Sitek-vonnis

WILLEMSTAD —Het Bestuurscollege van Curaçao gaat in hoger beroep tegen het gisteren in kort geding gevelde vonnis over de inhouding van leerkrachten-salarissen. Dat bevestigde onderwijs-gedeputeerde Dito Mendes aan de Amigoe. Hoewel hij er blijkbaar een hard hoofd over in heeft dat de overheid het bodemgeschil zal winnen, gelooft Mendes anderzijds wel, dat de overheid uiteindelijk gelijk zal krijgen in deze zaak. "Dit wordt een unicum, denk ik, maar ik respecteer het vonnis. Wel zullen we zonder meer hoger beroep aantekenen," aldus de gedeputeerde.

Rechter Kolfschoten bepaalde dat het Bestuurscollege niets mag inhouden van de salarissen van de leerkrachten die eerder dit jaar het werk neerlegden, zolang er geen uitspraak is gekomen in de bodemprocedure. Die werd door de vakbond Sitek aanhanging gemaakt. De rechter lanceerde in zijn gisteren gevelde vonnis een schot voor de boeg: het ziet er naar uit dat ook het vonnis in de bodemprodedure door de vakbond gewonnen zal worden en dat er op het no work- no pay principe een uitzondering wordt gemaakt.

Hoewel hij dat niet met zoveel woorden verklaarde, blijkt Mendes over deze hele zaak ietwat verbaasd. "Ik ben in ieder geval blij dat ik nu weet waar ik alle andere bonden moet sturen die bij mij aankloppen: ga naar de rechter, zal ik hen aanraden,' aldus de bewindsman.

Ook hij heeft blijkbaar tussen de regels door de boodschap van de kort geding rechter begrepen en verwacht in het geval van de bodemprocedure geen goed nieuws voor de overheid. "Een unicum, volgens mij, maar ja, we zien wel wie uiteindelijk aan het kortste eind trekt," zo gaf Mendes aan de Amigoe te kennen.

WILLEMSTAD —Het Caribisch instituut voor Sociale Vorming (Carisov) maakt bekend dat voor de Antillen en Aruba de organisatie 'Caribbean Elections Watch' is opgericht met de bedoeling om los van de overheid en onafhankelijk verkiezingen te observeren en grondig te onderzoeken voor het hele Caribisch gebied en Latijns-Amerika.

De directeur van Carisov, Shon Ma Scoop, die ook tweede secretaris is voor de Abvo, wordt één van de zeven leden van het instituut.

De verkiezingen die dit jaar het meest cruciaal zijn, zijn die op Haïti en in Guyana.

Metsch: "Medicijnen worden goedkoper"

Apotheek-eigenaar sleept importeurs voor de rechter

WILLEMSTAD — De eigenaar van de apotheken, Botica Del Pueblo Otrabanda en Punda, Louis Metsch, zal maandag aanstaande een kort geding aanspannen tegen zes lokale geneesmiddelen-importeurs. Volgens Metsch zouden de importeurs zonder enige reden zijn gestopt met levering van geneesmiddelen aan zijn apotheken. Hij zou ook een speciale schikking van de minister van Volksgezondheid hebben gekregen om zelf in het buitenland geneesmiddelen te kunnen kopen. Naar de Amigoe van welingelichte bronnen heeft vernomen, is dat onmogelijk. De zes importeurs zijn met leveranties gestopt omdat Metsch hen honderdduizenden guldens schuldig is, aldus de bron.

Metsch verklaarde dat hij met volledige steun van de minister en gedeputeerde van Volksgezondheid handelt. Hij verklaarde dat zes van de grootste geneesmiddelen-importeurs op Curaçao (Manrique Capriles & Sons, Curaçao Pharmacal, Popular Agencies, Hubert Salas & Co, Zuid-West N.V en Chefacu) met leveranties aan zijn apotheken zijn gestopt.

'Gezien de gerezen situatie ben ik in contact getreden met de minister van Volksgezondheid, Stanley Inderson, en de gedeputeerde Nelson Monte om een speciale schikking te krijgen om zelf in het buitenland geneesmiddelen te kopen. Op die wijze kunnen wij ingaande maandagmorgen onze clienten weer van medicijnen voorzien', aldus Metsch. Hij voegde eraan toe dat hij de laatste weken veel patiënten zonder hun medicijnen naar huis moest sturen.

Hij beschouwt de ministeriële dispensatie (om zelf in het buitenland medicijnen aan te kopen) als een grote overwinning voor eigenaars van apotheken. 'Het is niet meer nodig om met de geneesmiddelenformularium door te gaan. Er wordt al acht jaren op de formularium gewerkt. Nu dat de apotheken zelf hun geneesmiddelen in het buitenland (sic!) kan kopen, worden de prijzen veel goedkoper', aldus Metsch. De overheid kan met de nieuwe dispensatie zeker meer dan 5 miljoen gulden besparen.

'Ik heb bewijzen dat de winstmarge die importeurs op geneesmiddelenprijzen zetten vèèl meer is dan wat met de overheid overeengekomen werd', verklaarde Louis Metsch voorts aan. Volgens een overeenkomst die de importeurs met de regering van de Nederlandse Antillen enige jaren geleden hebben gesloten, wordt er niet meer dan 25% winst op de prijzen toegestaan. Volgens Metsch houden de importeurs zich niet aan deze afspraak. 'Zij heffen soms marges van meer dan 300% op de prijzen'.

Minister Stanley Inderson, gedeputeerde Nelson Monte en de Inspecteur voor geneesmiddelen, Peter Fontilus, waren vanmorgen niet bereikbaar voor commentaar. Wel heeft de Amigoe vernomen dat er geen dispensatie aan Metsch werd gegeven. 'Het is onmogelijk', aldus een bron, die eraan toe voegde dat zo'n beslissing grote precedenten zal scheppen.

Volgens de bron zouden de importeurs met leveranties zijn gestopt daar Metsch hen honderdduizenden guldens schuldig zijn. Erger nog, aldus de bron, hij weigert te betalen. Hij zou één van de importeurs meer dan 120 duizend guldens schuldig zijn.

Het is niet bekend welke de volgende stappen van de importeurs zullen zijn. De voorzitter van de Vereniging Importeurs van Pharmaceutische Produkten, Nelson Salas, was vanmorgen ook niet bereikbaar voor commentaar.

MEDEDELING

Een passage in het artikel 'Dos Mundos: Nederlanders wegwijs maken op Curaçao' heeft de indruk gewekt als zou het informatieboek van het Antillenhuis van nul en generlei waarde zijn.

Wij willen die indruk bij deze weg nemen. Het boek van het Antillenhuis bevat zeer waardevolle informatie. Wij hebben veel waardering voor het werk dat op het Antillenhuis is verricht.

Het informatieboek dat door ons bedrijf Dos Mundos N.V. op de markt zal worden gebracht, is meer gericht op praktische informatie voor diegenen die zich met hun gezin op Curaçao willen vestigen.

Wij zijn het Antillenhuis zeer erkentelijk voor de prettige wijze waarop wij zijn bijgestaan tijdens de totstandkoming van ons informatieboek. Daarom stellen wij het zo op prijs dat gevolmachtigde minister E. Jesurun volgende maand tijdens een bijeenkomst ons informatieboek officieel in ontvangst wil nemen.

José Karhof en Myra Massar
directie Dos Mundos N.V.

WILLEMSTAD — De vakcentrale CGTC en dan men name het opleidingsinstituut Inforsic organiseert van 29 oktober tot en met 3 november een seminar over het financiële beleid in de vakbondsbeweging. Het seminar wordt georganiseerd in samenwerking met het Caribische instituut voor sociale vorming Infoscar. De installatie wordt gedaan door gedeputeerde Faroe Metry, maandagmorgen om 9 uur.

De volgende sprekers zullen aan het woord komen: drs Carlos Romer, drs Cedric Eisden, mr Dennis Evertsz, drs Edgar Jonis, vakbondsleider Everardus van der Meent, Edmundo Flores R.A., John Djaoen en Humhrey Mongen.

Alle belangstellenden zijn welkom dit seminar bij te wonen en met name mensen uit het vakbondswezen die met financiële zaken te maken hebben. Op de eerste ochtend zal drs Carlos Romer spreken over de noodzaak voor vakbonden financieel onafhankelijk te zijn. Deelname kost 50 gulden, inclusief ontbijt, lunch en koffie.

De sluiting wordt gedaan op 3 november door minister Eithel Pietersz. Die dag zal ook gedeputeerde Ricardo Isebia het woord voeren.

WAARSCHUWING

De commandant van de marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat er op **donderdag 01 november 1990 van 07.00 tot 13.20 uur** een schoolschietoefening gehouden zal worden op het terrein **Anabui.** Er zal met scherpe munitie geschoten worden.
Het onveilige gebied aan landzijde zal worden afgebakend met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

De consumentenprijzen in POLEN zijn in september met 4,6 procent gestegen, vooral als gevolg van een stijging van de olieprijzen. De inflatie bedroeg in augustus 1,8 procent, het laagste niveau in twee jaar.

***

Caribisch seminar van YMCA

ORANJESTAD — Op Aruba begon vanmorgen om tien uur het seminar van YMCA-leiders uit het Caribisch gebied, dat in het teken stond van training van leiders met als sponsor de YMCA Aruba. Vertegenwoordigers uit zeven landen waren aanwezig alsmede vertegenwoordigers van de confederatie van YMCA in Latijns Amerika. Het seminar duurt tien dagen en vele onderwerpen komen ter sprake. Het seminar werd geopend in het Concorde hotel door de voorzitter van de Aruba YMCA Brian James gevolgd door de gastspreker reverend Wilfred Hodge.

Buitenlandse dame met mes mishandeld

ORANJESTAD — De man P.I. (33) werd door de politie aangehouden nadat hij in nachtelijke uren een buitenlandse dame M.S. — die de dag tevoren op Aruba was aangekomen — twee steekwonden in de buikstreek had toegebracht.

Het slachtoffer werd na behandeling door een dokter in het hospitaal opgenomen. De dader werd korte tijd later in zijn woning aangehouden, waar de politie het wapen in beslag nam. P.I. vertelde dat hij de vrouw gestoken had omdat zij hem uit het verleden nog driehonderd dollar schuldig was, welke zij van hem had gestolen.

Drs Noordzij Richardson geintroduceerd

ORANJESTAD — In het wekelijkse programma over de gezondheidszorg 'Salud pa un y tur' voor Tele Aruba werd drs Noordzij Richardson geïntroduceerd die klinische psychologie studeerde en zich specialiseerde in arbeid en organisatie.

Zij werkt in de afdeling Bedrijfs Psychologie. Dit is een afdeling van het departement Bedrijfsgeneeskundige dienst welke problemen die schade aan de gezondheid kunnen toebrengen moet zien te voorkomen. Het belangrijkste is daarbij individuele hulp te verlenen.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur **I come in peace** (science fiction, 18 jr).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Blind Fury** (action-comedy, 18 jr.)

* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
del Pueblo: tel.: 21253.
San Lucas: tel.: 45119.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. v/d Linden, A. Laclé Blvd 5, tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter B. Britt-Croes via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: **tel.: 38989 (24 uur per dag).**

* * * * * *

AIDS-HOTLINE: **Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.**

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

* * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Infinite Voyage: (Unseen World); 19.00 Elsa Klensch; 19.20 Big Story: 15.40 Cross Fire: 20.00 Nos cu nos: 21.00 CNN News; 21.30 Crisis in the Golf; 21.40 Estreno: (The gang that couldn't shoot straight); 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting

ZONDAG: 16.50 Scheme of things: (Rocks to Riches); 17.18 Sunday Movie: (The Yearling); 19.30 Show-time; 20.30 CNN News; 20.50 Movie: (Children of a lesser god); 22.50 Week in Review; 23.35 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

ZATERDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48853 toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag van 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; dinsdag van 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168;; dinsdag van 08.00-10.00 uur in Club Caiquetio, Paradera 47-A, tel.: 24280; woensdag van 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39-C, tel.: 28288 en donderdag van 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota, tel.: 23822.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: **voorlopig geen diensten wegens verbouwing.** Zie Tanki Leendert.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

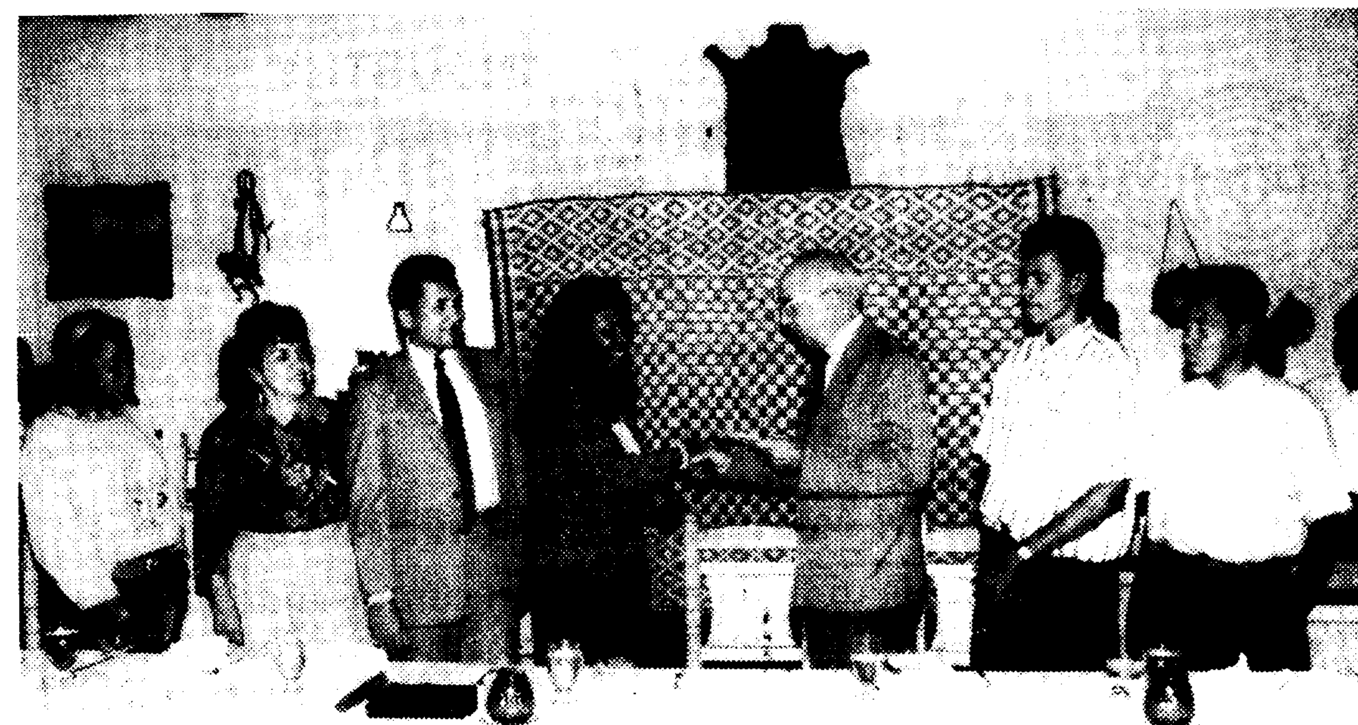
Probleem met landingsgestel vermoed

Perfecte noodlanding Air Aruba's Bleenchie

AEROPUERTO REINA BEATRIX — Op de Arubaanse luchthaven werd gistermorgen groot alarm gegeven voor het vliegtuig 'Bleenchie' van Air Aruba, welke op weg was naar Punto Fijo en een technisch probleem bleek te hebben.

De piloot George van Daal bemerkte dat het rode licht ging branden, dat aangaf dat er iets fout zat met het landingsgestel. Hij besloot met zijn 33 passagiers naar Aruba terug te vliegen. Hij maakte eerst een lage vlucht boven de luchthaven zodat technici mogelijk konden vaststellen wat het probleem veroorzaakte. Toen omstreeks half twaalf bleek dat het wiel naar buiten was gekomen, besloot de piloot te landen. Aangezien hij echter niet zeker was dat het wiel vastzat besloot hij zich voor te bereiden op een 'crashlanding'.

Hiervoor werd op de luchthaven groot alarm geslagen en waren de verschillende instanties paraat. Van Daal en zijn copiloot Tyron de Kort zorgden echter voor een perfecte landing welke door de aanwezigen met opluchting en een applaus begroet werd. In verband met deze situatie was de luchthaven ruim een uur gesloten terwijl over de grote weg geen verkeer werd toegelaten.

■*SAN NICOLAS — Mevrouw Mirna Nicolaas van Hessen hoofd van het Vormingscollege Providencia te San Nicolas herdacht het feit dat zij 25 jaar werkzaam is in het onderwijs. De leerkrachten organiseerden in het restaurant Mi Cushina van Wijkie Maduro te Curacabai een verrassingsparty, waarbij ook de moeder van de jubilaresse aanwezig was. Namens de SKOA (zie foto) overhandigde voorzitter Epy Wever de gelukwensen en gebruikelijke enveloppe.*

Nederlandse Leeuw voor mr Wernet

ORANJESTAD — Ten gouverneurshuize heeft gouverneur Felipe Tromp gistermiddag aan de ex Procureur Generaal van Aruba mr Florencio Wernet (58) de koninklijke onderscheiding Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw uitgereikt.

Dit gebeurde in tegenwoordigheid van mevrouw Wernet, premier Nelson Oduber, minister van Justitie mr Hendrik Croes, minister mr Eddy Briesen, leden van het Hof van Justitie en Openbaar Ministerie.

Gouverneur Tromp roemde de verdiensten van mr Wernet die veertig jaar geleden als schrijver in dienst van de overheid trad en wist op te klimmen tot de eerste PG van Aruba. In al die jaren deed Wernet zich kennen als een nauwgezet ambtenaar, die naast zijn werk bij het OM waar hij in 1983 officier van Justitie werd, altijd bereid was adviezen te geven. Na de uitreiking werd het glas geheven op deze welverdiende koninklijke erkenning.

Grapefield-wedloop

SAN NICOLAS — De atletiekclub Medalle di Oro organiseert op zondag 4 november 's morgens acht uur de grapefield loop. Er kan ingeschreven worden door jongens en meisjes, dames en heren in verschillende klassen naar gelang hun leeftijd. De inschrijving begint maandag en duurt tot vrijdag 2 november tot vier uur bij Idefre (Zapaar Schelpstraat en Gabbys Sportshop. De loop wordt gesponsord door Hagemeijer met Kodak en Napa autoparts.

Aruba voetbalt tegen St Lucia

ORANJESTAD — In het Wilhelminastadion speelt zondagmiddag het Arubaanse voetbalelftal tegen de selectie van St. Lucia in het kader van de voorwedstrijden voor het kampioenschap Barcelona '92. De Arubaanse selectie heeft als trainer Felis Geerman en zal alles op alles zetten om van St. Lucia te winnen.

Uitreiking Wever-prijzen

ORANJESTAD — Voor TeleAruba organiseert Promocion Cultura Arubano (PCA) ook dit jaar — op 19 december 's avonds om half negen voor TeleAruba — de toekenning van de muziekprijs 'Motito y Rufo Wever'.

De jury zal zoals gewoonlijk bestaan uit persvertegenwoordigers, disjockeys, opnamen studies, Instituto di Cultura, radioomroepen, TeleAruba enz. Dit jaar zullen ook de besten op muziekgebied van de afgelopen tien jaar 1980/90 gehuldigd worden. Deze prijs wordt toegekend aan bands, muziekschrijvers, muziek directeuren, zangers en zangeressen, folkloristische groepen enz.

Een speciale prijs wordt toegekend, aldus voorzitter PCA Joy Kock aan 'Revelacion di aña 1990'. Bij de uitreiking van de onderscheidingen welke geschiedt door vooraanstaanden uit de gemeenschap wordt ook een muzikale show gebracht.

Japans bezoek

ORANJESTAD — Een groep Japanners van Sankai Travel uit Venezuela is op bezoek op Aruba om kennis te maken met de verschillende faciliteiten voor bezoekers. Plannen bestaan om in het december nummer van 'Tabi no Fuusen' — welke een oplaag heeft van drieduizend exemplaren — extra aandacht aan Aruba te besteden. Zij blijven tot dinsdag en worden begeleid door Adri de Palm van de directie Toerisme.

Opruimen lege bierflessen

BARCADERA — Uit de haven van Barcadera werden de eerste tienduizend Heineken dozen met lege Heineken flessen naar St. Lucia verscheept.

Deze flessen werden door de maatschappij die belast is met opruimen van Heineken flessen bijeengebracht. De heer Halley verklaarde dat het in de bedoeling ligt dat zijn maatschappij gemiddeld vijftienduizend dozen met Heineken flessen verzameld.

Ofschoon allerwege medewerking wordt verleend, kan dit niet gezegd worden van bepaalde restaurants en hotels, die weliswaar veel Heineken verkopen doch geen medewerking verlenen bij het opruimen van lege flessen.

Cao-overleg FTA met Tele-Aruba begint

BALASHI — Van FTA voorzitter Pontilius wordt vernomen, dat volgende week de cao besprekingen bij Tele Aruba zullen beginnen.

Reeds werd overeengekomen dat de afgelopen vijf maanden nagelaten betalingen in het fonds van personeel alsnog zullen geschieden. FTA is van mening dat gezien de mogelijke financiele situatie de regering TeleAruba moet subsidiëren. Inmiddels heeft de FTA gisteren het beslag op gelden van TeleAruba opgeheven, waardoor vandaag de loonbetaling van het personeel niet in gevaar komt.

POLEN krijgt aan het einde van de eerste helft van 1991 een effectenbeurs naar Frans voorbeeld. Bij de oprichting van de beurs worden de Polen bijgestaan door Franse beursexperts.

■*ORANJESTAD — Managing director van Leisure industries Humphrey Hardeveld werd verrast met een party omdat hij tien jaar in dienst was. De jubilaris ging op de foto met Raymond Maduro, Jan van Ned jr., dr William Morgan acting president of Sun Development. Leisure Industries is de operator van Aruba Beachclub en Casa del Mar.*

Volgens onderzoek consumenten-stichting:

Grote prijsverschillen supermarkten en winkels

ORANJESTAD — In de afgelopen maanden heeft de stichting Consumenten Aruba (CAS) in verschillende supermarkten en kruideniersaken onderzoeken ingesteld naar de prijzen. Dit gold voornamelijk goederen van eerste levensbehoefte.

Uit het gepubliceerde overzicht blijkt wel dat de CAS een goed en nauwkeurig onderzoek heeft verricht waarbij ongekende prijsverschillen naar voren kwamen. In een zaak wordt luxe zeep voor f.0,95 verkocht en in een andere zaak voor f.0,69 hetgeen een prijsverschil van f.0,26 betekent.

Ten aanzien van tandpasta 6.4 oz in een zaak f.6.00 en in een andere f3,60, een verschil van f.2,40. Een kilo ham wordt door een zaak voor f.17,15 verkocht, elders f.9,45 hetgeen een verschil van niet minder dan f.7,70 inhield.

Uit de lange lijst blijkt de verschillen, om enige voorbeelden te noemen: Corned beef een florin verschil, Picallili Heinz f.1,39 verschil, een kilo spareribs f.2,55 verschil, een kilo porkchop f.4.00 verschil, melk Nido 5lb f.3.53 verschil, Plumrose Spam 340 gr. f.1,65 verschil, Pif-Paf flit 600 gram f.3,41 verschil.

De prijzen in vis per kilo schijnen behoorlijk te verschillen in prijs. Ruim twee gulden en bij een speciale viszaak zelfs f.5,50 verschil. De CAS heeft in augustus reeds aan de regering voorgesteld een prijsstop af te kondigen, doch tot op heden niets daarvan gehoord, waarvan uiteindelijk de bevolking de dupe wordt.

De CAS komt ook nog met de beste drie plaatsen voor supermarkten wat lage- hoge prijs en best gesorteerd betreft, hetgeen uitsluitend betreft de supermarkten die door de CAS werd bezocht.

Man deed zich voor als Immigratie

Negen maanden geeist poging verkrachting

ORANJESTAD — Negen maanden gevangenisstraf, waarvan drie voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar eiste de officier van justitie tegen verdachte R.H., die zich had voorgedaan als ambtenaar van de Immigratie om op deze manier sexueel contact met een buitenlandse vrouw te kunnen hebben.

Hij was bij de woning gekomen waar de vrouw werkte toen de heer des huizes afwezig was. Hij deelde mede van de Immigratie te zijn en een onderzoek in te stellen naar venerische ziekte. Hij zou reeds twee vrouwen aangehouden hebben en als de vrouw zich niet ter plaatse door hem zou laten onderzoeken betekende dit overbrenging naar de politiewacht.

Noodgedwongen liet de vrouw het onderzoek toe doch toen zij bemerkte dat de man andere bedoelingen had, verzette zij zich heftig, doch R.H. ging door. Verdachte, die zestien jaar geleden voor eenzelfde soort feit voor de groene tafel had gestaan, erkende dat hij fout was geweest.

Over twee weken wijst de rechter in deze zaak vonnis.

In Village Eerste steen renovatie

SAN NICOLAS — In de Sint Maartenstraat legde minister van Publieke werken Charro Kelly vrijdagmiddag de eerste steen voor de achtendertig woningen, die door Albo Aruba gebouwd worden, in het kader van de renovatie van de Village. Hierbij waren ook statenlieden aanwezig. In 1980 begon het projectburo Renovatie Village en Esso Heights met de inventarisatie van het gehele project, welk project werd gefinancieerd uit gelden van de ontwikkelingshulp. Het bleek dat ruim 450 gezinnen nieuw onderdak moest worden verschaft.

Jaarfeest personeel van Aruba Restaurants

ORANJESTAD — Directie en personeel — ruim 65 man — van de Aruba restaurants nv, bestaande uit Chez Mathilde restaurant, Hans Brinker nv, Aruba International Airport hospitality Services en the Galleries Sidewalk café, gaan aanstaande dinsdag hun jaarlijks feest vieren om het personeel dank te brengen voor hun inzet en werken.

Voorts wordt de cursus gesloten '1990 Service Excellence' waaraan alle personeelsleden hebben deelgenomen, waardoor het niveau van service bij Chez Mathilda vergroot wordt. Uit een persbericht blijkt dat de directie veel waarde hecht aan deze cursus, waarin het personeel op de hoogte wordt gesteld van de ontwikkeling en gang van zaken in het bedrijf. Tijdens de cursus bestond alle gelegenheid om ideeën uit te wisselen, hetgeen aanstaande dinsdag op Sonesta eiland gevierd zal worden.

Mylene Marques één van zevenhonderd

■*ORANJESTAD — De Arubaanse zangeres Mylene Marques (tweede van rechts op de foto) behoorde tot de meer dan zevenhonderd studenten uit 78 landen, die haar studie begon aan het Berklee College of Music in Boston. Berklee kende dit jaar het grootste aantal studenten dat inschreef. Bij de foto Mylene — dochter van Aurora Carrido uit Oranjestad — met de Berklee president Lee Berk met zijn vrouw en een studente tijdens het welkomstbuffet.*

IPA-seminar van start

ORANJESTAD — Minister van Welzijnszaken F. Refunjol opende het seminar 'International Review' door de IPA werd georganiseerd. De Amigoe berichtte reeds wat het doel en streven van deze internationale bijeenkomst is, waaraan wordt deelgenomen door vertegenwoordigers uit Curaçao, Mexico, Nederland en Aruba.

Acht maanden voor beroven hoog-bejaarde

ORANJESTAD — Conform de eis van de officier veroordeelde de rechter het duo L.D. en H.R. tot acht maanden gevangenisstraf waarvan ... maanden voorwaardelijk met een proeftijd van ... jaar.

Begin september hadden vrouw L.D. aan de verdachte H.R. gevraagd haar te helpen om de ... jarige man die te M... woonde te bestelen. ... H.R. de bejaarde vast... haalde de vrouw L.D. geld uit zijn zak. De buit bedroeg tachtig gulden.

De EFFICIENCY beurs in de Amsterdamse RAI heeft dit jaar bijna honderdduizend bezoekers getrokken, teinduizend meer dan vorig jaar. De beurs stond grotendeels in het teken van "het kantoor als netwerk".

•••

De Britse premier Thatcher heeft verklaard dat zij de inkomstenbelasting verder zal verlagen "als het veilig is dat te doen". Op het congres van de Conservatieve partij stelde zij ook nieuwe PRIVATISERINGEN in het vooruitzicht. De premier noemde de Britse spoorwegen en grote havens.

•••

Dakota viert Shon Ka

DAKOTA — Het Buurtcentrum Dakota gaat op 6 november aanstaande op grootse wijze de honderste verjaardag van Carmen Anselmo beter bekend als Shon Ka, die een geziene figuur op Dakota is, vieren.

De viering wordt op 4 november in het buurtcentrum ingezet met de opening van een tentoonstelling van tekeningen, opstellen en dergelijke over Shon Ka. Op de verjaardag brengt de schooljeugd haar een aubade bij haar woning. Terwijl 's avonds zeven uur een mis gecelebreerd wordt, waarbij mgr Wim Ellis aanwezig zal zijn. Daarna volgt een receptie in het Buurtcentrum Dakota.

Ron Zwerver (links met nummer 8) was gisteravond in de wedstrijd tegen Cuba opnieuw de uitblinker bij het Oranje volleyzestal. Zijn smashes sloegen in als granaten tussen de Cubaanse verdedigers.

Kans voor Karpov om gelijk te komen

Kasparov maakt blunder van zijn schaakloopbaan

NEW YORK - Kasparov kan zich veel veroorloven op het schaakbord. Maar niet alles. Een blunder zeker niet. In de zevende partij greep hij volledig mis. Het duel werd vannacht in New York na 43 zetten afgebroken.

In het toreneindspel heeft Karpov met wit een oergezonde pion meer. Hij staat technisch totaal gewonnen. Experts veronderstellen dat de wereldkampioen de partij zonder verder te spelen zal opgeven. Dat brengt beide partijen weer op gelijke hoogte.

Na een gecompliceerd gevecht maakte Kasparov op de 27e zet een ordinaire blunder. Met Da5 verloor hij een kostbare pion zonder enige compensatie. De wereldkampioen zag zijn misser onmiddellijk, kroop weg in zijn stoel en keek verdwaasd naar het bord. "Een van de ergste blunders uit zijn carrière", oordeelde Yasser Seirawan, de tegenstander van Timman in de aanstaande KRO-tweekamp.

"Hij vernietigde zich zelf", voegde hij er aan toe. "Karpov speelde eigenlijk niet bijzonder." De Sovjet-grootmeester Salov deelde de mening van Seirawan. "Waarschijnlijk Kasparovs slechtste partij in de laatste tien jaar." De wereldkampioen was ontspannen, met zichtbaar veel vertrouwen, aan de zevende partij begonnen.

Hij haalde wederom het konings-indisch uit de trucendoos en provoceerde de uitdager met zijn achtste, negende en vooral twaalfde zet. De laatste ontlokte een uitroep van verwondering van tal, van afkeuring van Dzindzidasjvili en van bijval van Seirawan. De oude Tal, in zijn grote dagen de tovenaar van Riga, gaf de voorkeur aan Dxe5 in plaats van Kasparovs Fxe5. Tal oordeelde dat zwart daarna gelijk zo niet een tikkeltje beter stond.

Dzindzi brandmerkte de zet als hopeloos. Hij was radicaal in zijn commentaar. "Verliezend voor zwart", luidde zijn sombere conclusie. Seirawan was het daar absoluut niet mee eens. Hij vond het idee van zwart veelbelovend op termijn, maar begon kort daarna toch te twijfelen aan die waardering.

INTIMIDATIE

De intimidatie van Kasparov werkte andermaal. Karpov trok een uur uit voor de eerste vijftien zetten, vond een speelbaar scenario, maar raakte nooit aanwijsbaar in het voordeel. De partij leek te verzanden in remise, tot Kasparov in de fout sprong. Met een eenvoudige tactische combinatie won Karpov een pion. En vrijwel zeker de partij.

Het zettenverloop in de gisteravond gespeelde zevende partij was als volgt:

Wit: Karpov. Zwart: Kasparov.

1. D2-d4 pg8-f6, 2. C2-c4 g7-g6, 3. Pb1-c3 lf8-g7, 4. E2-e4 d7-d6, 5. Pg1-f3 0-0, 6. Lf1-e2 e7-e5, 7. Lc1-e3 pb8-c6, 8. 0-0 pf6-g4, 9. Le3-g5 f7-f6, 10. Lg5-c1 kg8-h8, 11. H2-h3 pg4-h6, 12. D4xe5 f6xe5, 13. Lc1-e3 ph6-f7, 14. Dd1-d2 pa6-c5, 15. Pf3-g5 pf7xg5, 16. Le3xg5 lg7-f6, 17. Lg5-e3 pc5-e6, 18. Le2-g4 h7-h5, 19. Lg4xe6 lc8xe6, 20. Pc3-d5 lf6-h4, 21. Ta1-c1 kh8-h7, 22. Tc1-c3 tf8-f7, 23. B2-b3 c7-c6, 24. Pd5-b4 tf7-d7, 25. Tc3-c1 lh4-f6, 26. F2-f4 e5xf4, 27. Le3xf4 dd8-a5, 28. Pb4-d5 da5-c5', 29. Kg1-h1 le6xd5, 30. C4xd5 dc5-d4, 31. D5xc6 b7xc6, 32. Tc1xc6 ta8-e8, 33. Tc6-c4 dd4xd2, 34. Lf4xd2 lf6-e5, 35. Ld2-e3 le5-g3, 36. Tf1-f3 h5-h4, 37. Le3-f2 lg3xf2, 38. Tf3xf2 tf7-e7, 39. Tf2-f4 g6-g5, 40. Tf4-f6 te7xe4, 41. Tc4xe4 te8xe4, 42. Tf6xd6 te4-e7, 43. Td6-a6 kh7-g7, afgebroken. Afgebroken stelling: Wit: kh1 ta6 pionnen: a2 b3 g2 h3 Zwart: kg7 te7 pionnen: a7 g5 h4

Nieuwe ster aan turnfirmament

BRUSSEL - Een invalster heeft de wereldbeker turnen veroverd. De pas 15-jarige Tatjana Lisenko verzamelde vrijdagavond in Brussel 0.013 punten meer dan Europees- en wereldkampioene Boganskaja.

De tiener uit Kherson had niet deelgenomen aan een van de acht kwalificatietoernooien. Voor Brussel stond ze reserve. Na afmelding van Natalja Kalinina, tweede op de jongste Europese titelstrijd, werd ze alsnog aan de ploeg toegevoegd.

Lisenko sloeg toe op het laatste onderdeel. Na drie disciplines nam ze de tweede plaats in. Achter de 17-jarige Chinese Yang. Yang leidde dankzij een voortreffelijke oefening op de evenwichtsbalk, die de hoogste notering van de jury kreeg (9.987). Door een magere vrije oefening duikelde ze naar de vierde plaats.

Boganskaja had op de vloer een tien moeten scoren om Lisenko in de rangschikking te passeren. Daartoe was ze niet in staat. Door haar 9.937 schoof ze wel op naar de tweede plaats.

Uitslagen tennis

SAN JUAN (Pto. Rico), vrouwen, tweede ronde: Garrison (vst/1) - Smith (gbr) 7-5 6-1, Keller (vst) - Kelesi (can/4) 6-3 2-6 6-4, Grossman (vst) - Brjoekovets (sov) 6-1 4-6 7-6, Strandlund (zwe) -McNeil (vst) 7-5 6-7 6-1, Capriati (vst)/2) - McGrath (vst) 6-3 6-2; kwart-finales: Fernandez (vst) - Keller (vst) 6-1 4-6 6-4, Cunningham (vst) -Labat (arg) 6-4 6-2, Capriati (vst/2) - Strandlund (zwe) 6-1 6-4.

BRIGHTON, vrouwen, kwartfinale: Graf (dui/1) - Tauziat (fra/5) 6-2 6-4, Sukova (tsj/3) - Gomer (gbr) 6-1 6-1, Katerina Maleeva (bul/2) - Cecchini (ita) 7-5 6-0, Lindquist (zwe) - Caverzasio (ita) 6-2 6-3.

STOCKHOLM, mannen, kwartfinales: Sampras (vst) - Wheaton (vst) 7-6 5-7 6-4, Volkov (sov) - Kulti (zwe) 6-2 6-1, Becker (dui/2) - Ivanisevic (joe/9) 6-4 6-2, Edberg (zwe/1) - Gilbert (vst/7) 6-4 3-6 6-1.

SAO PAULO (bra), mannen, kwartfinales: Izaga (per) - Garner (vst) 7-5 7-5, Marcelino (bra) - Mattar (bra) 6-7 6-2 7-6, Eltingh (ned) - Cunha Silva (por) 7-5 7-6, Weis (vst) - Nido (pri) 6-4 6-4.

Feestvierende Pele tekent bal

BRASILIA - 'Koning' Pele heeft deze week zijn vijftigste verjaardag gevierd, een feest waar uiteraard ook de president van Brazilië Fernando Collor de Mello (rechts op de foto) aan te pas moest komen. Pele nam- sympathiek als hij is- tussen de bedrijven door even de tijd om voor een jonge fan een voetbal te signeren.

Coach geschorst voor het leven

NAIROBI - De voetbalbond van Kenya heeft een uit Denemarken afkomstige coach levenslang geschorst. De trainer had zich onmogelijk gemaakt door tijdens een competitie-duel een grensrechter in elkaar te slaan.

Het gaat om Jack Johnson, oefenmeester van eerste divisie-club Reunion. Tijdens de wedstrijd tegen Rivatex, vorige week, vergreep hij zich aan de vlaggenist. Johnson heeft besloten in beroep te gaan. Hij verklaarde uit zelfverdediging te hebben gehandeld.

Johnson, door voetbalofficials omschreven als "heetgebakerd" en gewelddadig" werd twee keer eerder voor soortelijke vergrijpen voor een jaar geschorst.

Granaten van Zwerver mochten niet baten...

Rode oogjes bij Oranje na verlies tegen Cubanen

RIO DE JANEIRO - Een goede slag was de Nederlandse nationale volleybalploeg verwijderd van de beste vier landen ter wereld. Nederland kreeg in de kwartfinale van het toernooi om de wereldtitel in Brazilië tegen favoriet Cuba twee matchpoints in de vierde set, maar werd na twee uur en twintig minuten alsnog verbannen naar de strijd om de vijfde plaats: 15-8 10-1515-1115-179-15. Bulgarije is vandaag de tegenstander. De Nederlanders drukten de rode, betraande ogen na afloop diep weg in de handpalm of de handdoek, terwijl de tegenstanders de ontsnapping met uitzinnige vreugde vierden. De verliezers bleven zitten, keurig in een rijtje, met soms een gebaar van teleurstelling. Bondscoach Harry Brokking gaf tussen wijsvinger en duim het verschil aan tussen zege en verlies: een millimeter of twee.

Ron Zwerver hield het op vijf centimeter. De absolute uitblinker ging op 15-14 voor in de vierde set een rechtstreeks duel aan met zijn Cubaanse evenknie, Despaigne. Hij verloor en bedacht na afloop hoe hij de handen had moeten houden om succes af te dwingen.

Zwerver moet helemaal kapot zijn geweest. Hij viel 90 keer aan, Despaigne 78 keer, Zwervers effectiviteit was groter. Hij sloeg zes aces, Despaigne een. Bovendien stond Zwerver ook nog in de pass, de Cubaan niet. De passing van Nederland, met de hoofdrol voor Edwin Benne, was veel beter dan de Cubaanse.

Toch was Despaigne, vorig jaar uitgeroepen tot beste speler van de wereld, de redder van Cuba. Geïrriteerd herhaalde Brokking tijdens de persconferentie een eerder gegeven antwoord. "Cuba was dood. Een speler heeft het team over de streep getrokken: Depaigne." De 24-jarige held uit Santiago de Cuba was, in tegenstelling tot zijn coach Samuels, zo eerlijk toe te geven dat hij in de slotfase van de vierde reeks bang was voor Cuba's plaats in de halve eindstrijd.

Nederland liet zien wat door hard trainen en eensgezindheid in korte tijd bereikt kan worden. Drie maanden na het verwijderen van Grabert, Blange en Zoodsma uit de selectie leverde de nieuwe samenstelling een fantastische prestatie, de beste tot nog toe. Alleen de premie, het uitzicht op een medaille, bleef uit.

De tactiek van Nederland werkte perfect. Brokking had aangekondigd alleen kans te zien, wanneer de opslagen als bommen zouden inslaan aan Cubaanse kant. Dat lukte. De Caribische helft leek een slagveld. De aanzet werd gegeven door Zwerver, die de wedstrijd opende met een ace: het leek een granaat.

Het bewijs van zelfvertrouwen ook. Toen het (10.00 uur 's ochtends plaatgevloek na de koppeling aan Cuba was verstomd woensdag, stelde Nederland zich volledig in op Cuba. Het vroege aanvangstijdstip selijke tijd) werd als voordeel gezien; de Cubanen zijn blijkbaar langslapers. Donderdag werden op video twee sets bekeken van de wedstrijd Cuba - Italië: 3-0, met fantastisch spel van de "springveren".

Brokking prentte de groep in, dat Italië in dat duel veel punten had weggegeven en dat de Cubanen verder nog weinig overtuigd hadden: 3-2 tegen Bulgarije en Brazilië. "Niemand zal het geloven, maar vrijdag zorgen wij voor de verrassing van het toernooi", motiveerde de trainer.

De opening gaf de voorlopige juistheid van die boude stelling. Bij 7-2 vroeg Samuels zijn eerste time-out aan, bij 10-4 verving hij hoofdstopper Sarmientos. Wat Cuba ook deed, Nederland ging onverstoord verder: 15-8. In de tweede set dreigde even de ommekeer. Nederland kwam terug van 7-13 naar 10-13, waarna Martin van der Horst een op het oog eenvoudige bal door de vingers liet glippen. Zwerver sloeg de handen van afgrijzen voor de ogen, Cuba raffelde de set af.

Het tekent de toenemende klasse van Van der Horst, dat hij zich knap herstelde. Opvallend, omdat de man van 2,14 op blote voeten pas sinds de breuk drie maanden geleden in de basis staat. Brokking: "hij leert heel snel. Over twee jaar is hij tijdens de Olympische Spelen een gevaar voor elke tegenstander." Zwerver: "Martin heeft goed gespeeld, die fouten moet je incalculeren."

Voor Ron Zwerver, met Despaigne de beste aanvaller van het toernooi, was het belangrijkste dat Nederland eindelijk goed presteerde. "Niemand had tot nog toe het gevoel, dat we echt wat hadden laten zien."

Dat gebeurde tegen Cuba vijf sets lang. Om aan te geven hoe groot de opslagdruk was: in de derde set, gewonnen met 15-11, werden vijf punten gemaakt direct of vrijwel direct na de service. De Cubaanse coach Samuels na afloop: "wij maakten te veel fouten in de passing." Het is maar hoe je het wendt of keert. Hij had ook kunnen zeggen dat de opslag van Nederland gewoon beregoed was.

Voor liefhebbers van dramatiek was de vierde set het spannendste deel. Via 11-6 voor kwam Nederland met 11-14 achter, maar via blokken van Van der Horst en teffer en een actie van Zwerver was het gelijk. Toen Despaigne vervolgens uitsloeg, stond Nederland op matchpoint. Tot twee keer toe. Maar de opslag ging over, Zwerver werd twee keer afgestopt door een driemansblok en Despaigne bleek niet af te stoppen.

In de tie-break ging Nederland als verwacht onderuit. Op 7-8 sloeg Benne een setup van Selinger tegen de antenne. De sublieme spelverdeler reageerde boos. Benne sloeg de volgende kans uit, de Cubanen sloegen toe. Bij rally-punt kan een foutje de wedstrijd kosten.

Brokking na afloop tegen de verbaasde volgers: "Ik ben niet verrast, want ik weet wat het team kan. Vandaag hebben we laten zien, wat in de toekomst met dit team kan gebeuren."

Op de vraag of hij de beste wedstrijd van zijn loopbaan gespeeld had, zei Zwerver: "dat kan niet, als je verliest."

Voor de prestatie in het slotweekeinde is het de vraag of Nederland kan vergeten, dat een goede actie op een gedenkwaardige dag gisteren in Rio de Janeiro de ploeg bij het eerste, in plaats van het tweede viertal in de eindstand had gebracht.

Matige vertoning in Kerkrade

Roda jc stuurt RKC met 1-0 naar huis

KERKRADE - Een doelpunt van verdediger Trost heeft Roda jc tegen RKC aan een krappe 1-0 overwinning geholpen. Het was de tweede keer dat de ploeg van trainer Reker dit jaar op eigen veld won. Van goed voetbal was in een rommelige wedstrijd geen sprake.

Trost scoorde in de 51e minuut. Hij veranderde een schot van Blattler van richting. Ook daarna kreeg de thuisclub de betere kansen. Doelman Teeuwen plukte een kopbal van Arnold uit de bovenhoek, Verhagen gaf in kansrijke positie een foutieve pass, in plaats van zelf te scoren.

Het slotoffensief van RKC leverde niets op. In de laatste minuut kreeg de Waalwijkse verdediger Richardson nog de rode kaart, nadat hij de doorgebroken Hofman vasthield.

Roda jc, op de geschorste Groenendijk na eindelijk compleet, had voor rust al de beste mogelijkheden. Die kwamen pas in de laatste vijftien minuten van het eerste speldeel tot stand. Het eerste halve uur was zonder hoogtepunten voorbij gegaan.

RKC, dat de geblesseerden Gouda en Hoekstra miste, was slechts gevaarlijk geweest uit een dood spel moment. Doelman Bolesta redde, na een vrije trap van Brands. Boerebach leidde vervolgens het eerste offensief van de thuisclub in. Met eveneens een vrije trap strandde hij op Teeuwen.

De doelman van de ploeg uit Waalwijk moest vervolgens voor de rust nog handelend optreden bij inzetten van Diliberto en Arnold. De Australische spits kreeg de beste kans, nadat Teeuwen een laag schot van Blattler niet onder controle kreeg. De doelman herstelde zich echter in tweede instantie, door zich voor de voeten van Arnold te gooien.

De wedstrijd was 44 minuten te laat begonnen. Scheidsrechter Uilenberg kreeg op weg van Losser naar Kerkrade in het Duitse plaatsje Wesel autopech. Uilenberg had een van zijn grensrechters bij zich.

****

VOETBAL - De Braziliaan Antonio Lopes is in Lissabon aangesteld als trainer van de Portugese club Belenenses. Hij is de opvolger van de Belg Henri Depireux, die wegens slechte resultaten begin deze week werd ontslagen. Belenenses is hekkesluiter in de hoogste divisie.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

ZONDAG
VOETBAL
(Federashon Futbol Korsou)
10.00 uur Victory Boys vs Canisius Boys; 12.00 uur Porta Blanco vs Buena Vista; 14.00 uur Charo Stars vs Montagne Abou; 16.00 Indekor vs Rooi Santo - Mon Repos.

10.00 uur Jong Holland vs Scott's Special; 11.45 Jong Colombia vs Centro Barber; 13.15 Vesta vs Seru Fortuna; 14.45 Centro Dominguito vs Hubentud Korsou; 16.15 SUBT vs Estudiantes - Suffisant.

****

Met twee doelpunten vlak voor eindsignaal

SUBT doet tricoloren in laatste minuten de das om

WILLEMSTAD — SUBT/ ...tum zorgde gisteravond voor een sensationele ontknoping in de ontmoeting tegen Jong Holland/Kodela. Met twee treffers in de laatste drie minuten gooide het een achterstand van 0-1 om naar een 2-1 overwinning. Een uitslag die trouwens volkomen terecht was gezien de onbetwiste superioriteit op het veld van de lauwgele formatie van trainer Oscar de la Merced.

De koplopers die reeds verzekerd zijn van het kampioenschap van de voorronde, zochten 90 minuten lang op de veste van de tricoloren. Tot de 87ste minuut zonder succes door het stugge verdedigingswerk van o.m. Elston Louisa, Herbert Lucas en Marschel Garcia. Intussen namen de tricoloren wel op volkomen onverwachte wijze een voorsprong in de 7ste minuut. Zij slaagden echter niet in dit buitenkansje te benutten en lieten ...ch de wedstrijd en twee ...zonder kostbare punten die ...t verschil betekenden ...ssen kwalificatie en eliminatie voor de finaleronde.

Een verrassende uitval van Norbert Bicentini en Eroen Muzo produceerde in de 77ste minuut de eerste treffer van de wedstrijd. Muzo was de maker hiervan. De vreugde in het kamp van de tricoloren was echter van korte duur, want de mentaal sterke barikahelploeg liet zich niet door de onverwachte tegenslag uit het veld slaan. In de 87ste minuut maakte Edswin Luciano gelijk op een pass van Curley Rock en nog een drie minuten later zorgde laatstgenoemde zelf met een fenomenale kopstoot op een inzet van Ingemar Jandroep voor het winnende doelpunt. Een halve minuut later was de wedstrijd afgelopen.

ONGESLAGEN

De voorsprong van SUBT op de rest van de eredivisie teams is uiteraard weer groter geworden. SUBT heeft nu 19 punten uit 13 wedstrijden en is nog steeds ongeslagen. Ook de doelverhouding (16-7) is illustratief voor de klasse van de barikahelploeg. Voor Jong Holland bestaat praktisch geen kans meer op kwalificatie. De tricoloren hebben 10 punten uit 12 wedstrijden en moeten nog tegen Scherpenheuvel en Sithoc uitkomen. Om een (kleine) kans op plaatsing voor de eindronde te behouden zal Jong Holland beide partijen in winst moeten omzetten.

Kasparov vindt Gorby niet zo Nobel...

NEW YORK - Gorbatsjov speelt niet mee op het schaakbord in de tweekamp tussen Kasparov en Karpov. Wel op de achtergrond. Kasparov vindt de toekenning van de Nobelprijs voor de vrede aan de president van zijn land een regelrechte schande, Karpov vindt het de juiste erkenning van 's mans initiatieven.

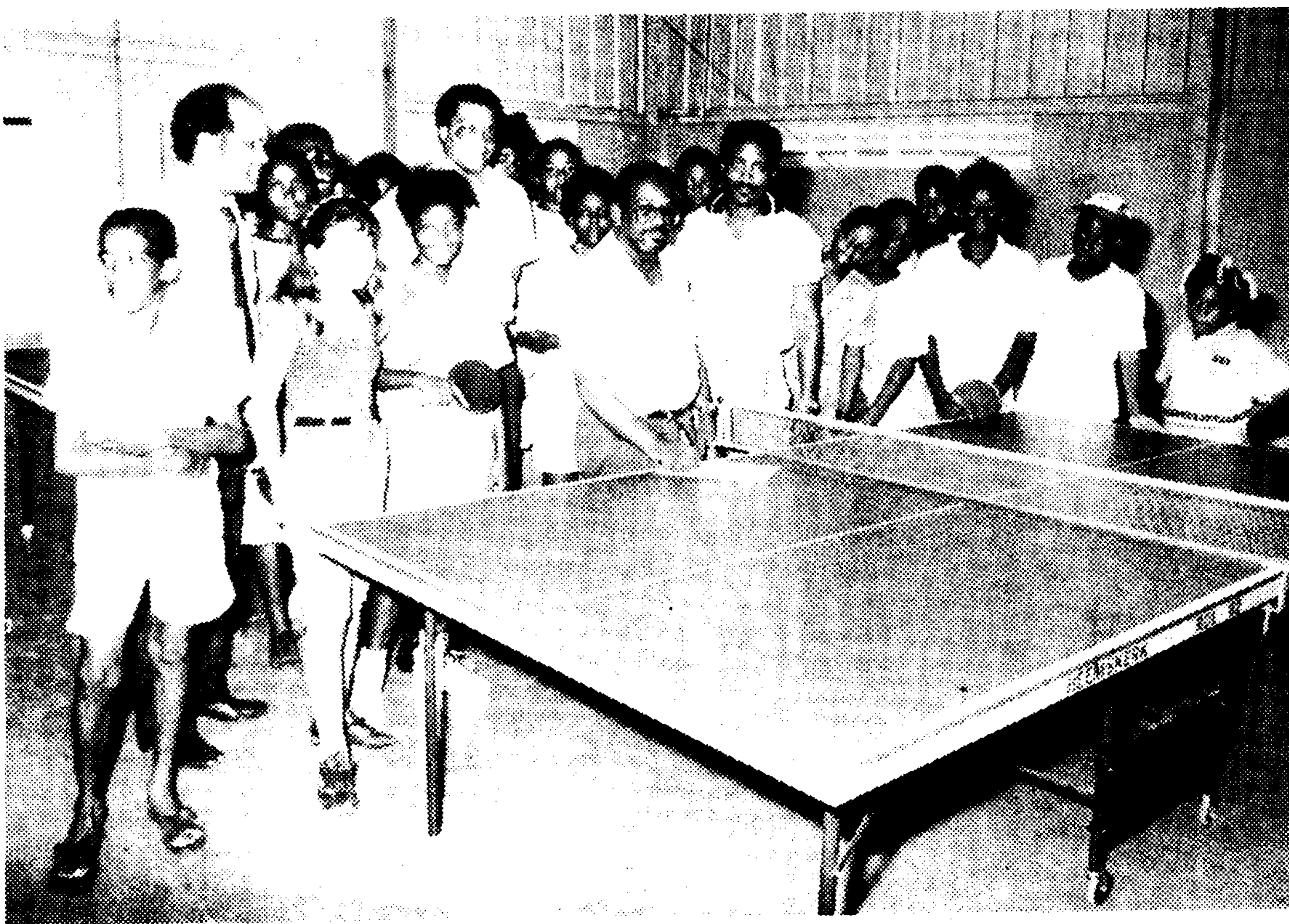
Beide grootmeesters deden hun uitspraken gisteren voor de Spaanse televisie. Kasparov verleent wekelijks zijn medewerking aan het programma 'En jaque', dat over schaken gaat.

Gevraagd naar zijn mening over de Nobelprijs voor Gorbatsjov zei hij, dat de toekenning een belediging was voor degenen, die strijden voor democratie in de Sovjetunie.

De wereldkampioen was in mei een van de oprichters van de democratische partij in de Sovjetunie. "Ik was niet verrast door de toekenning aan Gorbatsjov", voegde hij er aan toe, "alleen geshockeerd zoals vele mensen in mijn land". De Armeniër onderstreepte dat Gorbatsjov het symbool is van de communistische staat en dat het communisme de Sovjetunie in haar greep zal houden zo lang hij aan het bewind blijft.

Karpov van zijn kant, was het totaal oneens met zijn landgenoot. Hij verklaarde dat Gorbatsjov recht had op de Nobel-prijs. Het was een nieuw blijk van respect voor de president. "Ik ben content met deze beslissing", aldus de oud-wereldkampioen.

Tafel voor jeugdige pingpongers

WILLEMSTAD - Het bureau voor Sportzaken, SEDREKO, heeft afgelopen donderdag twee tafeltennistafels beschikbaar gesteld aan de basisschool Martinus de Porres te Sta.Rosa. Enkele maanden terug kreeg deze school dankzij de medewerking van de lokale tafeltennisfederatie een heus trainingslokaal. Nu wordt er elke donderdag door Edith Mac Leod instructie gegeven aan de jongelui die zich willen bekwamen in deze tak van sport. Op de foto het moment waarop de tafel officieel werd overhandigd aan de schooljeugd in aanwezigheid van voorzitter Frank Mathilda van de Tafeltennisbond, schoolhoofd Frank Djaoen en de heer Willems van Sedreko.

WINDSURFEN - Alexander Hoekstra heeft in Buenos Aires de wereldtitel in de raceboard-klasse veroverd. De 23-jarige Fries, tweevoudig winnaar van de elfstedentocht voor plankzeilers, consolideerde op de laatste dag van het toernooi zijn leidende positie. Hoekstra, achter Stefan van den Berg tweede tijdens de Europese titelstrijd dit jaar in België, stapt het volgende seizoen waarschijnlijk over naar de profs.

Wk-zaalvoetbal in Hongkong

DEN HAAG - Het toernooi om het wereldkampioenschap zaalvoetbal wordt in 1992 in Hongkong gehouden. De betreffende commissie van de FIFA, waarin de Nederlander Tom van der Hulst zitting heeft, besloot dat vrijdag.

Aan het eindtoernooi, dat na het WK (veld)voetbal wordt gehouden, nemen 16 landen deel, waarvan er 6 uit Europa afkomstig zijn. Het is de tweede keer dat er een officiele wereldtitelstrijd zaalvoetbal wordt gehouden. De eerste vond in 1989 in Nederland plaats. Brazilië won destijds, door in de finale Nederland te verslaan.

Kwalificatie wk-waterpolo

Canada en Mexico imponeren niet

DRACHTEN - De Canadese waterpoloërs zijn zoals verwacht de belangrijkste opponent van het Nederlands team geworden in de strijd om een plaatsje bij het wereldkampioenschap begin volgend jaar in Perth. Canada won gisteravond het openingsduel van het mini-toernooi in Drachten tegen Mexico met 5-4 (0-1 2-0 1-1 2-2).

De manier waarop dat gebeurde leek het werk van twee middelmatige hoofdklassers. Dat maakte al meteen duidelijk dat Oranje, dat vandaag begint tegen Mexico, als de grootste kanshebber moet worden ingeschat.

Mexico verraste alleen in de eerste periode met een enkele treffer van de sterke linkshandige midvoor Raul de la Pena, die bij de Duitse kampioen Spandau '04 onderdak heeft gevonden. De Canadezen gingen in de resterende kwarten iets voortvarender te werk, maar ook zonder te imponeren.

Slechts Keith Leggett viel in positieve zin op door zijn harde, soepel uit de pols losgelaten schoten. Hij koos dit middel van afstand echter te vaak als noodoplossing. John Anderson nam die taak in de man-meersituatie met meer succes over. Geluk en Mexicaans falen deden de rest.

De Nederlandse bondscoach Rob Schouten was terecht niet onder de indruk van de verrichtingen van beide mede-kandidaten voor kwalificatie. "Als je dit niet haalt, dan is het helemaal om te huilen. We gaan gelijk onze eigen spel spelen. Dat wil zeggen pressen en direct zwaar leunen op de contra-aanval. Bij ons staat dat bekend als de Spaanse aanval over rechts. Zowel de Mexicanen als de Canadezen plaatsen toch al slecht, laat staan wanneer je ze onder druk zet. Om eerlijk te zijn, had ik van deze tegenstanders iets meer verwacht. Inderdaad, meer dan matige hoofdklassers zijn het niet", aldus Schouten.

Maurizo Gaudino Held en schooier

BOCHUM - Maurizo Gaudino was de opvallendste speler in de vrijdag gespeelde wedstrijd in de Bundesliga tussen VFL Bochum en VFB Stuttgart (1-1). De Italiaanse Duitser zette Stuttgart na de rust op voorsprong, maar kreeg korte tijd later de rode kaart wegens slaan.

Met een man meer redde Bochum, met de Nederlander Reekers, alsnog een punt. Legat maakte in de 73e minuut van de boeiende wedstrijd gelijk. Bij Stuttgart, dit seizoen teleurstellend presterend, maakten Buchwald en Allgower hun rentree na lang geblesseerd te zijn geweest.

Werder Bremen werd vrijdagavond lijstaanvoerder van de Bundesliga, door St. Pauli te verslaan. Harttgen maakte het enige doelpunt in de afwisselende Noordduitse derby.

Nederlandse vijfde in Buenos Aires Scaatsmarathon

BUENOS AIRES - De laatste race tijdens het wereldkampioenschap zeilen op de olympische Lechner-plank moest vrijdag in Buenos Aires worden afgeblazen wegens een gebrek aan wind. Het rustige weer kwam de Fransman Michel Quintin en de Britse Penny Way goed uit. Aan hun leidende positie in het klassement kon niet meer worden getornd.

Quintin won vier van de zeven wedstrijden. Way schreef vijf van de zes races op haar naam. Bij de vrouwen eindigden twee Nederlanders bij de eerste tien. Margreet Keijer werd vijfde, Dorien de Vries tiende.

De wedstrijden werden afgelopen week op een 5,5 kilometer lange baan op de River Plate afgewerkt. Het was de eerste keer, dat het wereldkampioenschap op een rivier werd gevaren. Het merendeel van de ruim 200 deelnemers uit 35 landen had moeite met de nieuwe omstandigheden. De korte en wisselende golven, de draaiende wind en de krachtige stroom leverden de nodige problemen op.

Wereldrecord 5 km fietsen

MOSKOU - Viacheslav Ekimov heeft vrijdag in Moskou op de wielerbaan Krilatskoe het wereldrecord indoor op de vijf kilometer voor professionals verbeterd. De coureur uit de Sovjetunie kwam op de super snelle baan tot 5 minuten en 40,872 seconden. De oude toptijd was van de Fransman Moreau, 5.41,104.

***

Het Britse veilinghuis SOTHEBY'S opende onlangs een dependance in Berlijn. Dit wordt de vijfde vestiging van Sotheby's in Duitsland. De eerste veiling van Sotheby's-Berlijn in november bestaat uit werken van Roy Lichtenstein, Wassily Kadinsky, Pablo Picasso, Claude Monet en Emil Nolde.

Winnaars van golf-toernooi

■ *SAN NICOLAS — Winnaars van het Amstel golftoernooi op de Aruba Golfclub werd Hubert Noël Samson met een score van 150. Alé van de Berg werd tweede. Als derde eindigden gelijk H. Lesly en C. Kwidama. De hoogste score was voor Leo van Eldik. Op de foto's: de winnaars met geheel links Virgil Koolman die de PR-belangen van Amstel medebehartigt.*

Londen:betekent niet dat strijd losbarst

Britse hospitalen moeten klaar zijn voor oorlog

LONDEN - Britse ziekenhuizen zijn vrijdag begonnen noodplannen op te stellen voor de opvang van gewonde militairen voor het geval er in het Golfgebied oorlog uitbreekt. De regering ontkende echter dat de voorbereidingen betekenen dat de strijd op losbarsten staat.

Het ministerie van Defensie deelde mee dat de nationale ziekenhuizen zijn verzocht na te gaan in hoeverre zij in staat zijn bij te dragen voor het geval er oorlog uitbreekt. Militaire ziekenhuizen kampen met een personeelstekort nu grote aantallen mensen naar het gebied van de Golf zijn overgebracht.

TIEN PER DAG

De Britse commerciele televisiezender ITN berichtte donderdagavond dat het ministerie van Defensie verscheidene ziekenhuizen in de omgeving van Portsmouth, een belangrijke militaire basis in het zuiden van het Verenigd Koninkrijk, had gevraagd zich met ingang van 15 november voor te bereiden op de ontvangst van tien gewonden per dag, onder wie slachtoffers van aanvallen met chemische wapens.

Minister van Buitenlandse zaken William Waldegrave zei dat de voorbereidingen niet inhouden dat een oorlog tegen Irak nu waarschijnlijker is geworden. "Het zegt eigenlijk niets behalve dat het ministerie van Defensie volkomen terecht alle benodigde voorbereidingen treft voor het geval het tot een gevecht komt".

LOGISTIEK

In een vraaggesprek met het Britse televisiestation BBC zei Waldegrave: "Indien je soldaten hebt in een situatie waarin zij mogelijk zouden moeten vechten moet je elke benodigde stap zetten om er voor te zorgen dat je voor hen kunt zorgen mocht het zover komen". De bewindsman zei dat de voorbereidingen in ziekenhuizen onderdeel uitmaken van de logistieke steun voor de 12.500 Britse soldaten in de Golf.

ASSEN - Richard van Kempen heeft de opening van het marathon-schaatsseizoen op zijn naam gebracht. De Nieuwvener was vrijdagavond op het kunstijs van Assen de snelste in de massaspurt. Rene Ruitenberg werd tweede, allrounder Veldkamp derde.

Van Kempen behaalde zijn 32e overwinning in zijn carrière. "Deze zege komt als geroepen", verklaarde hij opgelucht. "Vorig jaar heb ik er niet een op kunstijs gewonnen." Wel ging hij op natuurijs twee keer winnend over de streep. In het Finse Kuopio werd hij zelfs officieus wereldkampioen.

Van Kempen stapte in de zomer over naar de ploeg van zijn grootste rivaal Iep Kramer. Hij nam de plaats over van Vunderink. In Assen controleerde het kwartet Van Kempen, Kramer, Cazemier en Stam de wedstrijd over 100 ronden. In de eindsprint werd Van Kempen keurig gelanceerd.

In Albanie: Rond ambassades ijzeren hekken

TIRANA - De Albanese autoriteiten hebben hoge ijzeren hekken rond ambassades in de hoofdstad Tirana geplaatst om te voorkomen dat opnieuw Albaniers naar de missies vluchten. Dat hebben diplomaten vrijdag meegedeeld. Rond de Griekse ambassade is, ondanks protesten van Griekenland, de bouw van een muur van vijf meter hoog voltooid met daarop glasscherven. Ook voor andere ambassadegebouwen zijn hoge muren en ijzeren hekken geplaatst.

WARSCHAU - In totaal hebben zich in Polen zeven mensen kandidaat gesteld voor de presidentsverkiezingen die 24 november worden gehouden.

Op het laatste moment slaagden donderdagnacht nog drie politici erin de vereiste honderdduizend handtekeningen te verkrijgen die nodig zijn om zich kandidaat te kunnen stellen. De belangrijkste kandidaten voor het ambt van staatshoofd zijn premier Tadeusz Mazowiecki en vakbondsleider Lech Walesa. Volgens campagneleiders van Mazowiecki ligt de premier ruim voor op de vakbondsleider.

OPPOSITIE VERWACHT FRAUDE

Bij presidentsverkiezingen in Ivoorkust:

Houphouet-Boigny heeft voor eerst tegenstander

DEN HAAG - Laurent Gbagbo is ervan overtuigd dat de regeringspartij bij de verkiezingen voor het presidentschap van Ivoorkust zondag zal frauderen. Toch wil hij het opnemen tegen de 85-jarige president Felix Houphouet-Boigny, die al sinds de onafhankelijkheid in 1960 aan de macht is. Want "wij willen niet dat de wereld denkt dat honderd procent van de bevolking van hem houdt", legt Gbagbo uit.

In Ivoorkust, waar de oppositie voor het eerst in dertig jaar een tegenkandidaat naar voren mocht schuiven, is de 45-jarige geschiedenisleraar een nieuw politiek fenomeen. Tijdens de verkiezingscampagne lopen hele dorpen uit om de man te zien die een eind kan maken aan het tientallen jaren durende machtsmonopolie van Houphouet's Democratische partij (PDCI). Een vrouw die een glimp van Gbagbo opving tijdens een bijeenkomst in Divo riep zelfs uit: "Nu kan ik in het paradijs sterven, ik heb de Redder gezien".

Gbagbo, kandidaat voor het Ivoriaans volksfront (FPI), wijst er in zijn toespraken vooral op dat hij het 'anders' gaat doen. Zo beloofde hij een gehoor van cacao-boeren: "Als wij aan de macht komen, nemen jullie de besluiten en niet een of andere minister in Abidjan. Wij willen dat het geld maar de juiste mensen gaat". Cacao is, met koffie en hout, een van de belangrijkste exportprodukten van Ivoorkust en de dalende prijzen voor koffie en cacao op de wereldmarkt hebben talloze Ivorianen in de problemen gebracht.

AVONTUUR

President Houphouet-Boigny, die in 1985 nog met honderd procent van de stemmen voor de zesde keer werd herkozen, roept de kiezers vooral op zich niet met het FPI "in het avontuur te storten". Overigens staat de president zelf -als staatsman- tot nu toe nog boven het verkiezingsgewoel. Hij laat zijn oud-minister van Informatie Laurent Dona Fologo campagne voor hem voeren.

Hoewel het er begin dit jaar even naar uitzag dat hij zou moeten aftreden, lijkt de president zijn tegenstanders de afgelopen weken grotendeels de mond gesnoerd te hebben. In april moest Houphouet-Boigny, de langst-regerende leider van Afrika, na maanden van rellen en onlusten het hoofd buigen voor de oppositie en was hij gedwongen een meerpartijenstelsel in te voeren om politiek te overleven.

Sindsdien zijn er 25 nieuwe partijen opgericht waarvan de helft de president steunt. Daarop deden onmiddellijk geruchten de ronde dat de PDCI hen in het leven had geroepen om de kiezers een rad voor ogen te draaien. Wat daarvan waar is zal op 25 november blijken als de partijen hun opwachting mogen maken bij de parlementsverkiezingen.

BELASTINGPLICHT GEHUWD/ONGEHUWDE VROUW AAN DE KAAK GESTELD

Fiscaal-juriste Tilly Pikerie:

"Voor Antilliaanse belastingwet bestaan er twee soorten vrouwen"

WILLEMSTAD — Een ieder is belastingplichtig. Ook de vrouw. Voor de belastingwet bestaan er echter twee soorten vrouwen: de ongehuwde en de gehuwde vrouw. De ongehuwde vrouw is zelfstandig belastingplichtig over het door haar gegenereerde zuiver inkomen. Zij betaalt haar eigen belasting en premies naar draagkracht over het door haar verworven zuiver inkomen. Het feit dat zij werkt, carrière maakt en haar eigen inkomen verdient gaat haar alleen aan. Het is wel anders gesteld met de werkende gehuwde vrouw', aldus mr. Tilly Pikerie. Zij voerde het woord tijdens het symposium ' de inkomstenbelasting en de vrouw'.

De problematiek gehuwde-ongehuwde vrouw en de inkomstenbelasting wordt geschapen door de artikelen 20, 20A en 21 van de wet op de inkomstenbelasting. In artikel 20 wordt er met zoveel worden gezegd dat het zuiver inkomen van de gehuwde vrouw als zuiver inkomen van haar man beschouwd wordt, aldus Tilly Pikerie. De man moet belasting betalen niet alleen over zijn eigen inkomen maar ook over die van zijn echtgenote. Hierbij, voerde zij voorts aan, wordt de werkende gehuwde vrouw, die zin heeft om haar eigen carrière op te bouwen en inkomsten te verwerven, een fiscale last voor haar man.

Ieder echtpaar waarbij twee werken kent het bovenvermelde 'schrikbeeld' aan het einde van ieder belastingjaar. Er is loonbelasting ingehouden over het inkomen van beiden apart. De inkomstenbelasting wordt geheven over beider inkomen gezamenlijk en dan blijkt dat er niet voldoende loonbelasting is ingehouden zodat er per saldo belasting moet worden bijbetaald.

RECHTVAARDIGING

De vraag wordt gesteld wat de rechtvaardiging van artikel 20 is. De belastingwet, aldus Pikerie, kent enige beginselen. Een daarvan is het daargkrachtbeginsel. Naarmate de verdiensten wordt de draagkracht groter, dus wordt er meer belasting betaald. Het draagkrachtbeginsel is het zuiverst terug te vinden in artikel 20 van de belastingwet, aldus de fiscaal-juriste.

Een echtpaar waarbij beide echtlieden werken heeft een grotere draagkracht dan iemand die alleen woont. Ter illustratie noemde Pikerie iemand die alleen woont en 100.000 gulden aan inkomen heeft en die belasting op dat inkomen moet betalen. Dezelfde heffing wordt aan een echtpaar opgelegd. Beiden moeten belasting betalen. Het probleem is echter, aldus de juriste, dat de echtlieden deze belasting zwaarder ervaren dan de alleenstaande.

Zij verklaarde voorts dat de alleenstaande het hele jaar maandelijks voorheffingen betaalt via de loonbelasting op de totale 100.000 gulden. De echtelieden hebben echter over hun aparte inkomen loonbelasting betaald en pas aan het einde van het jaar zien zij zich geconfronteerd met de bijtelling en de afrekening. Zij voelen de progressie het sterkst, en dit kan een reden zijn voor de gehuwde vrouw om af te zien van enig betaald werk buitenhuis. 'Voor velen zal het niet vreemd in de oren klinken wanneer gezegd wordt 'zij werkt alleen maar voor de te betalen belasting'.

GOEDEREN

Het echtpaar dat buiten gemeenschap van goederen is gehuwd, waarbij de inkomens absoluut niet in een gemeenschap vallen, hebben de mogelijkheid om via artikel 21 de te betalen belasting over beiden te laten heffen. Dit betekent, aldus Pikerie, dat er een aanslag verschijnt op de naam van de man en een op de naam van de vrouw.

Dit betekent geenzins dat de belasting minder wordt. Het betekent alleen maar dat de vrouw nu ook aansprakelijk is voor het betalen van de belastingschuld naast de man. In het geval dat echtelieden binnen gemeenschap zijn gehuwd is de man alleen aansprakelijk voor de te betalen belasting.

De bovengeschetste situatie bestond in Nederland ook tot en met de jaren '70. In 1984 kwam er een verandering in de Nederlandse inkomstenbelastingwet, aldus de juriste. Dat betekende dat de werkende Nederlandse vrouw geen fiscale last meer voor haar man was.

Deze nieuwe maatregel was niet aangenomen om primair vrouwvriendelijke redenen. De belangrijkste reden om deze verandering door te voeren was het feit dat Nederland in die jaren een situatie kende waarbij een tekort was aan arbeidskrachten. Door invoering van deze maatregel, hoopte de regering meer gehuwde vrouwen op de arbeidsmarkt te krijgen, hetgeen ook gelukt is.

De budgettaire gevolgen vielen mee. Waar er vroeger èèn werd belast (de man) werden er nu twee belast (man en vrouw). Dit impliceerde een hogere belastingsopbrengst voor de Nederlandse regering.

SAMENWONEN FISCAAL VOORDELIGER DAN TROUWEN

Nicastia over huwelijksvermogensrecht:

Vrouw binnen huwelijk handelingsbekwaam

WILLEMSTAD — De huidige Antilliaanse echtgenote heeft heel wat meer te zeggen over het huwelijksvermogen dan voor 1975. Haar rechtspositie was toen vergelijkbaar met die van een minderjarig kind. Mr C. Nicastia is in de geschiedenis van het Antilliaans huwelijksrecht gedoken en komt tot de conclusie dat de positie van de Antilliaanse vrouw ten opzichte van haar ega is veranderd van handelingsonbekwaam naar handelingsbekwaam. Maar daarbij is stilzwijgend of opzettelijk voorbijgegaan aan het doorvoeren van een gelijkwaardige rechtspositie van de vrouw.

Voor het jaar 1975 mocht de vrouw geen rechtshandelingen verrichten zonder medewerking of toestemming van haar man. In die tijd, maar ook nu nog, stapten de echtelieden voor het merendeel de huwelijksboot in zonder huwelijkse voorwaarden te bedingen.

De man kreeg daardoor het beheer over de goederen, ook als die door de vrouw in huwelijksgemeenschap waren gebracht. Hij mocht haar onroerende goederen zelfs van haar vervreemden, zonder haar medewerking. In aansluiting op die rechtsopvatting was de man wel degene die aansprakelijk was voor de fiscale verplichtingen.

Volgens het nu geldende recht ontstaat een algehele gemeenschap van goederen op het moment dat het huwelijk wordt voltrokken. Alle eigendommen en verplichtingen worden hierdoor in principe als gemeenschappelijk beschouwd, uitgegaan van het standpunt dat er geen huwelijkse voorwaarden zijn aangegaan.

Als de twee echtelieden trouwen verplichten zij zich daardoor tot wederzijdse zorg, trouw, hulp en bijstand, maar ook tot de zorg en opvoeding van hun kinderen.

Daarnaast wordt er van de gehuwden verwacht dat zij - naar evenredigheid van hun inkomsten - beiden bijdragen aan de kosten van de huishouding, inclusief de verzorging en opvoeding van de kinderen. Onder de huishoudkosten worden verstaan de consumptieve bestedingen aan eten drinken en kleding, maar ook de levensverzekeringspremies, vakantie, dokter en hospitaalkosten.

Een verandering ten opzichte van vroeger is geschapen met de bestuursregeling. Indien één van de echtelieden goederen meebrengt in de huwelijksgemeenschap is hij of zij verplicht daarmee het huishouden te steunen, maar de goederen blijven onder het bestuur staan van degene die ze heeft ingebracht.

Dit rechtssysteem maakt het over het algemeen onmogelijk om aan elkaars goederen te komen zonder dat de ander daar van weet. Verkoopt de man bijvoorbeeld een goed van zijn vrouw, dan kan de vrouw haar eigendom terugvragen aan de koper. Haar man is dan verplicht uit zijn privé-vermogen de koper zijn geld terug te betalen.

Ook als er sprake is van een schuld zal de eiser zich tot diegene moeten richten die de schuld heeft gemaakt. Als gevolg van deze regeling kunnen er in principe in een huishouden twee administraties naast elkaar bestaan met elk aan het hoofd eén van de echtelieden. Maar zeker in huwelijken waar het goed gaat is het vaak zo dat echtgenoten er geen eigen administratie op nahouden.

FISCAAL

Fiscaal gezien is er echter geen rekening gehouden met de 'modernisering' van het huwelijksrecht. Zodra een echtpaar getrouwd is staat de belastingwetgever geen twee gescheiden administraties toe. Alhoewel de vrouw, indien zij werkt, gewoon de belasting betaalt, wordt het echtpaar nogmaals gekocht op het moment van belasting aangifte. Het inkomen van de vrouw wordt dan opgeteld bij dat van de man, die daardoor hoger wordt aangeslagen door de belasting.

Ook is bij de wet bepaald dat beide echtelieden samen aansprakelijk zijn voor de schulden die er zijn gemaakt voor de gewone gang van de huishouding. Op verzoek van het echtpaar kan dat anders worden geregeld, als bijvoorbeeld één van de twee te veel spendeert, maar in principe zijn beiden verantwoordelijk voor de schulden van de huishouding.

Voor ongetrouwde partners ligt dat anders. Hun inkomsten worden niet, zoals bij een getrouwd stel, opgeteld en verhoogd aangeslagen. Bovendien als de ongetrouwde partners ruzie hebben, kunnen ze uit de relatie stappen zonder zich te bekommeren over de achtergebleven schulden.

Met de invoering van de handelingsbekwaamheid van de vrouw, heeft de wetgever ook een aantal bepalingen in het leven geroepen om de echtelieden te beschermen tegen hun spendeerlust, of tegen het ondoordacht gedrag van één van de partners.

Koopt een getrouwd stel spullen voor de huishouding op afbetaling, dan zijn ze beiden aansprakelijk voor de voldoening van de schuld. Doet één van de partners, zonder medewerking van de ander een aankoop, dan is die koop van rechtswege nietig.

Ook op dit punt verschilt hun positie met die van samenwonenden, die wel beiden bevoegd zijn om gescheiden aankopen te doen voor de huishouding. Een gevolg daarvan is dat meneer een ijskast voor zijn byside kan kopen, zonder dat zijn partner iets tegen de koop kan inbrengen.

Ten slotte is het bepaald dat getrouwden elkaars eigendommen niet kunnen verpatsen, ook niet wanneer één van de echtgenoten uit huis is weggetrokken. Ook mogen de echtgenoten niet zonder medeweten van de ander giften doen aan derden of zich in de schulden steken zonder het medeweten van de ander. Deze regel is opgenomen in het artikel over gezinsbescherming.

De heer mr Nick Nicastia is in 1976 geslaagd voor het doctoraalsexamen Nederlands Recht aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Hij is voormalig lid van het Hof van Justitie en adjunct directeur van Curaçao Port Authority. Hij komt tot de conclusie dat de vrouw in het huwelijksvermogenrecht de afgelopen decennia wel handelingsbekwaam is geworden, maar dat de belastingwetgeving hier en daar niet is aangepast aan deze modernisering. Verder toont hij aan dat de getrouwde vrouw fiscaal gezien een minder voordelige positie heeft ten opzichte van de mensen die samenwonen.

WILLEMSTAD —Hotel Otrobanda, waar nu ruim een jaar aan is gebouwd, gaat half december open zo is de planning, aldus eigenaar Statia. De aannemer heeft het afbouwschema gepresenteerd en daarin wordt er vanuit gegaan dat medio november het gebouw kan worden opgeleverd.

De bouw van het hotel heeft ongeveer twee maanden vertraging opgelopen. Om nu wat tijd te winnen is inmiddels begonnen met de inrichting van de keuken. Op de vierde en vijfde verdieping wordt momenteel vloerbedekking gelegd.

WILLEMSTAD — Vandaag vindt in de UNA het symposium Belastingen en de Vrouw plaats. De belastingdienst heeft deze dag georganiseerd en een aantal sprekers uitgenodigd die op één of andere manier betrokken zijn bij belastingen en recht. De opening is gedaan door de minister van Financiën Gilbert de Paula. De Amigoe heeft uit het symposium twee toespraken gelicht ter informatie over dit onderwerp.

JERUZALEM - Twee Palestijnse groepen hebben donderdag het dodencijfer van het bloedbad bij de Tempelberg in oost-Jeruzalem bijgesteld. Volgens hun gegevens heeft de politie op 8 oktober geen 21 maar zeventien Palestijnen doodgeschoten.

De woordvoerder van de politie van Jeruzalem Aharon Elchiany zei dat de autoriteiten hun onderzoek naar de gebeurtenissen van begin oktober voortzetten en vasthouden aan negentien doden onder de Palestijnen.

Volgens het Palestijnse Mensenrechten informatie centrum en Al-Haq, de Palestijnse mensenrechtenorganisatie op de bezette Westoever van de Jordaan kwamen op grond van een onderzoek en verklaringen van getuigen tot een dodental van zeventien.

Nieuwe Dominicaanse consul

■WILLEMSTAD — De nieuwe consul van de Dominicaanse Republiek op Curaçao Amelia Cabral heeft deze week een beleefdheidsbezoek afgelegd bij premier Maria Liberia-Peters. Zij was vergezeld van mevrouw Alicia van der Dijs. Mevrouw Cabral vervangt ex-consul Federico Camacho.

Rucille Salazar met twee nieuwe shows

WILLEMSTAD — Op zondag 28 oktober aanstaande zal de bekende modepresentatrice, Rucille van Grieken-Salazar, twee mode shows presenteren. Om tien uur s'morgens zal tijdens een 'wine & cheese' party de kerstcollectie van Boutique Lilou gepresenteerd worden.

De bekende modellen, Jasmin Freitas, Bertha Salazar en Roxanne Balingen zullen de verschillende creaties uit de nieuwste collectie van Boutique Lilou aan het publiek presenteren. Entree is gratis.

Om acht uur 's avonds zal de bekende 'jeans-shop' in Punda, Clash haar nieuwste collectie jeans van het merk Bogard tijdens een modeshow in L'Aristocrat presenteren. Tijdens de 'Jean & Dance'-show zullen Roxanne Balingen, Scarlet de Groot (Miss Teenage Curaçao) en Coraline Bonifacio de verschillende modellen jeans aan het publiek presenteren. Tijdens de pauze zal een bekende Curaçaose playbackgroep optreden. Na de modeshow zal er de mogelijkheid bestaan om op de tonen van de bekende muziekgroep, Survival, te dansen. Entree is 15 gulden per persoon.

Beide mode-shows worden door Rucille van Grieken-Salazar gepresenteerd. Zij is voor de komende feestdagen als mode presentatrice bereikbaar op de telefoonnummers 673172 of 612979.

De Amerikaanse fabrikant van vliegtuigmotoren PRATT AND WHITNEY en de Duitse branchegenoot Motoren- und Turbinen-Union (MTU) hebben het plan hun samenwerking te versterken door voor twintig procent deel te nemen in elkaars aandelenkapitaal.

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

21ste trekking

Donderdag 25 oktober 1990

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal N. A. SCHOOP.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

21ste trekking op donderdag 25 oktober 1990.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
13948	2.000	31063	1.500	5836	1.000
13949	**125.000**	**31064**	**35.000**	**5837**	**10.000**
13950	2.000	31065	1.500	5838	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
O. I. NAHR

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO : 8.00—11.30 en 13.30—16.00

ARUBA
Oranjestad : 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolaas: 8.00—11.00 en 14.30—17.00

BONAIRE : 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)

ST. MAARTEN : 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)

SABA : s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch

ST. EUSTATIUS : s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Geloofsbrieven voor Suharto

■ *JAKARTA - President Suharto van Indonesie (links) heeft de geloofsbrieven in ontvangst genomen van Qian Yongnian, de eerste Chinese ambassadeur in Jakarta sedert 23 jaar. Dit gebeurde in het presidentiële paleis in Jakarta. Indonesie en China zijn in een proces van volledige hervatting van hun betrekkingen welke werden verbroken na een vermeend communistisch complot om de regering in Jakarta omver te werpen waarachter China gezeten zou hebben.*

(AFP-satellietfoto)

Middelandse Zeelanden eensgezind:

Conferentie nodig over Midden Oosten

ROME - Vijf Noordafrikaanse Arabische landen hebben woensdag steun uitgesproken aan een plan van Italie en Spanje dat voorziet in het beleggen van een veiligheidsconferentie voor het Midden-Oosten. Daarbij zouden Israel en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) om een tafel komen te zitten.

Algerije, Libie, Mauritanie, Marokko en Tunesie zegden medewerking toe aan het plan op een eendaagse conferentie in Rome over regionale samenwerking in het westelijk deel van de Middellandse Zee. De uit tien landen bestaande groep, waartoe ook Italie, Spanje, Frankrijk, Portugal en Malta behoren, nam eenstemmig een resolutie aan die zegt dat de conferentie belegd moet worden "zodra de omstandigheden in de regio daar gunstig voor zijn".

Israelische functionarissen hebben laten weten dat zij een conferentie over het Midden-Oosten links laten liggen als de PLO daarvoor wordt uitgenodigd. De tien landen die aan de bijeenkomst in Rome hebben meegedaan, kwamen overeen een nieuwe regionale groep te vormen. In 1991 vergaderen ze weer in Algerije.

■ *BAYRUT - Een Moslim gezin wandelt gezamenlijk in de 'hoofdstraat' over de groene lijn welke tot voor kort het oostelijke en het westelijk deel van de Libanese hoofdstad van elkaar gescheiden hield. Alle stellingen van de milities zijn inmiddels verlaten nadat generaal Michel Aoun de benen heeft genomen naar de Franse ambassade en zijn militie zich heeft overgegeven. Het lijkt voor de hoodstedelingen een sprookje: een Bayrut zonder versperringen en zonder ontploffingen.*

MENSEN

Raisa Gorbatsjov stapt een cafe in Madrid binnen vergezeld van een stadsfunctionaris (links) om even te genieten van de lokale specialiteiten.

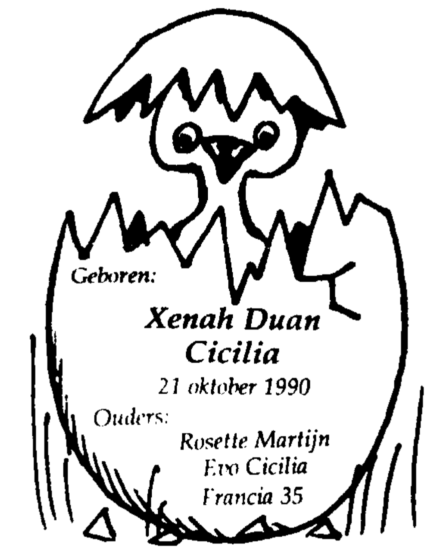
Dresselhuys debuteert

De actrice Mary **Dresselhuys** heeft op 83-jarige leeftijd haar schrijversdebuut gemaakt. Tien korte verhalen, waarin vooral de veelal vermakelijke dialogen opvallen, en een gedicht zijn gebundeld in het vrijdag verschenen "Jons". Jons was Dresselhuys' man, de vliegerschrijver A. Viruly. Het hele boek gaat over hun relatie, die in 1947 begon. Viruly overleed vijf jaar geleden.

Volgens J. Gaarlandt van uitgeverij balans heeft Dresselhuys de verhalen in twee plotselinge uitbarstingen geschreven. Uit het gedicht van zes korte verzen waarmee het boek begint valt op te maken dat de actrice, nu ze de dood van Viruly in zekere zin heeft verwerkt, de behoefte heeft gekregen over haar leven met hem te schrijven...Aan het begin waren de dagen donker en vloeiden de tranen, na een traag proces zijn de dagen en de herinneringen helder geworden en vloeien de woorden.

De tien vlot geschreven verhalen spelen zich in zeer alledaagse situaties af, maar de liefde tussen de twee mensen over wie het gaat komt voor de lezer zo vast als een huis te staan. Ook al is het ook in dit huwelijk lang niet altijd koek en ei geweest, zoals de actrice openhartig laat blijken in "Nakaarten".

Het boekje bevat diverse ontroerende passages, maar vooral ook veel humor. Dat is misschien in de eerste plaats te danken aan Viruly, die uit het boek overkomt als een zeer markante persoonlijkheid.

Gevaarlijk speelgoed

In elf van 47 plastic **speelgoedartikelen** die konsumenten kontakt heeft onderzocht zitten zware metalen. De concentraties in zeven van de elf artikelen zijn zo hoog, dat het speelgoed na afdanking onder de wet chemische afvalstoffen valt.

Dat blijkt uit een onderzoek van Konsumenten Kontakt (KK), dat is gepubliceerd in het novembernummer van Koopkracht, het blad van de consumentenorganisatie. Konsumenten Kontakt, dat in 1988 al een onderzoek deed naar metalen in speelgoed, heeft de indruk dat het gebruik van metalen in speelgoed is afgenomen. Maar volgens de organisatie komen fabrikanten en handelaren hun toezeggingen om het gebruik van zware metalen in speelgoed sterk terug te dringen, onvoldoende na.

Volgens KK komen de metalen niet snel los uit het plastic en vormen ze geen gevaar voor de gebruiker. Maar de onderzoekers wijzen wel op de schadelijke gevolgen voor het milieu, als het speelgoed afgedankt wordt. Het gaat om metalen als cadmium, seleen, chroom en antimoon. In de negen soorten vingerverf en boetseerklei die werden onderzocht troffen de onderzoekers vrijwel geen metalen of schadelijke stoffen aan.

De onderzoekers troffen verder in de helft van het onderzochte speelgoed en in een derde van de plastic verpakkingen pvc aan, een kunststof die schadelijk is voor het milieu. Volgens konsumenten kontakt is met name het gebruik van pvc in plastic verpakkingen onnodig, omdat er goede vervangers bestaan.

Hulp voor afasiepatiënten

De **Afasie** vereniging Nederland heeft een computerprogramma ontwikkeld voor mensen met afasie. Afasie, een taal- en praatstoornis, wordt veroorzaakt door hersenbeschadiging na bij voorbeeld een infarct. Het programma bestaat uit oefeningen met symbolen, plaatjes, woorden en zinnen en uit geheugen- en typeoefeningen. Het is vrijdag in Amersfoort gepresenteerd.

De Nederlandse hartstichting heeft de ontwikkeling van het programma betaald. Het is met een hand te bedienen en gebruikersvriendelijk. De vereniging wil al haar leden de kans geven er thuis mee te oefenen. Daartoe beschikt elke regio van de vereniging over enkele computers die kunnen rouleren.

Gewekt

Een 34-jarige inbreker raakte donderdagavond tijdens zijn werkzaamheden zo vermoeid, dat hij op het bed in de slaapkamer van een woning aan de Amstel in slaap viel. De bewoner trof de door **slaap** overmande indringer bij thuiskomst aan op zijn bed. De inbreker moest door de politie worden gewekt en mocht in een politiecel verder slapen.

De stijging in benzineprijzen heeft een sneeuwbaleffect op ander koopwaar en zeker op levensmiddelen. Zo ook in Hongarije, waar de bevolking zich deze dagen moet verdringen om aan brood te komen. De prijzen zijn met 65% gestegen.

Veiling

Op een **antiekveiling** in de Uruguyaanse hoofdstad Montevideo zijn twee 18e-eeuwse Nederlandse hoekkasten voor 18.000 dollar (ruim f 30.000) verkocht. De beide kasten zijn door een Uruguyaanse familie vlak na de Tweede Wereldoorlog in Europa gekocht, waarschijnlijk in Nederland.

Toen was het welvaartsniveau in Uruguay hoger dan in Nederland en de Uruguyaanse peso (de nationale munt) zeer sterk ten opzichte van de gulden. Beide kasten werden als gevolg van een erfopvolging op de veiling aangeboden. Volgens deskundigen gaat het om de enige stukken van deze karakteristieken. De koper is een in Uruguay wonende Argentijnse vrouw. Op dezelfde veiling werd een Belgisch wandtapijt uit Oudenaerde voor ruim f 22.000 verkocht aan een onbekende koper.

Hitlergroet

De gemeentepolitie Van den Haag heeft woensdagmiddag de 29-jarige Hagenaar J.A. van H. aangehouden wegens belediging van de Zuidafrikaanse president de Klerk. Dat heeft een woordvoerder van de politie woensdagavond bekendgemaakt.

De man bracht bij het verschijnen van de Klerks auto op de Prinsessewal de **Hitlergroet**. Hij wordt nog vastgehouden op het politiebureau. Na zijn aanhouding bleek de man ook nog een aantal boetes te moeten betalen.

TBS

ZATERDAG

16.35 Beverly Hillbillies
17.05 Andy Griffith
17.35 Happy Days
18.05 World Championship Wrestling
20.05 Movie: 'Duchess & the Dirtwater Fox' (1976, George Segal)
22.20 U.S. Olympic Gold
23.20 Night Tracks - Charterbusters
24.20 Movie: 'Cat's Eye' (1985, Drew Barrymore)
02.20 Night Tracks
05.20 Night Tracks

HBO

ZATERDAG

16.30 Dream a Little Dream
18.30 Return of the Swamp Thing
20.00 In Country
22.00 HBO Comedy Hour: Blake Clark
23.00 Staying Together
24.30 Night of the Demons
02.00 Screwball Hotel
03.45 Bat 21
05.35 In Country.

TBS

ZONDAG

12.30 Movie: 'Cinderfella' (1960 Jerry Lewis)
14.20 Cartoons
14.35 Movie: 'Scooby Doo and the Reluctant Werewolf' (1987)
16.35 Tom and Jerry's Halloween Special
17.35 Captain Planet
18.05 NWA Main Event
19.00 Movie: 'Legend of Sleepy Hollow' (1980 Jeff Goldblum)
21.00 Nat'l. Geo. Explorer
22.00 Better World Society: Awards Dinner
23.00 Network Earth
23.30 Beauty Breakthrough
24.00 Please Help me lose weight
24.30 World Tomorrow

HBO

ZONDAG

12.00 Hanover Street
14.00 Immediate Family
16.00 Shag, the Movie
17.45 Aloha Summer
19.30 National Lampoon's European Vacation
21.00 Dry White Season
23.00 Dream on: Sex and the Single Father
23.30 1st & Ten: Altared States
24.00 Black Rain
02.05 Laguna Heat
04.00 HBO Comedy Hour: Whoopi Goldberg & Billy Connolly
05.05 Shag, the Movie

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.30 Spotlight on Sports;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

16.15 Sena di Señor;
17.00 Sala di Concierto;
17.50 Wega di Number Korsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 E Oloshi/Wil di Suerte;
19.30 Modisima
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete dia;
21.00 Special: Year of Living dangerously;
23.00 Musica Varia;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

Wega di Number Kòrsou

2896
0138
8863

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Eileen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Platmaker door Marten Toonder

6678 — De rechtzitting was dus geschorst en heer Bommel verliet met gemengde gevoelens de zaal. 'Wie had dat kunnen denken', sprak hij tot zichzelf. 'Zo'n rechter toch! En zelfs Bas!'

'Hou vend je me?' vroeg Pastuiven Verkwil, die zich bij hem aansloot. 'Was ik niet geweldig? Zag je die faksisten kijken? Maar ik ben nog niet klaar! Ik ga ze plat maken, weet je wel? Hoe vind je dat?'

'Ik weet het niet..' zei heer Ollie twijfelend. 'Het is allemaal moeilijk te verwerken voor iemand van mijn stand, die aan een edele inborst gelooft. De rechter is toch een hoogstaand iemand, dacht ik altijd. En de commissaris is wel lastig, maar toch onkreukbaar, u begrijpt wat ik bedoel. Wat is er op 2 januari eigenlijk gebeurd, bedoel ik? En wat heeft de rechter gedaan?'

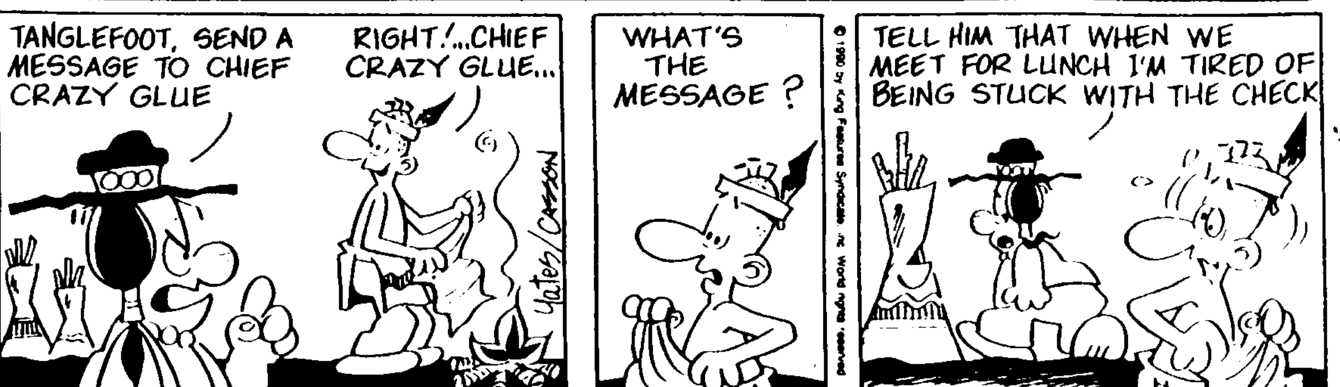
'Jij bent stom!' riep de heer Verkwil driftig. 'Jij begrijpt er niks van! Als je zo suf bent word je nooit een goeie platmaker!' Hij stond stil en trok met een driftig gebaar een stuifzwam uit zijn jas.

'Hier', hernam hij. 'Knijp er in en snuif wat sporen op, daar zal je van opknappen. Ik ga intussen wel alleen verder. Ik laat me niet tegenhouden, al ben ik ook klein. Zonder jou speel ik het ook wel klaar'.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur. zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur. dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur, gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/8688.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur

LVV **openingstijden Slachthuis** i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Ontwikkelingssocioloog dr Lagerberg:

Antillen van vijf uiterst onnatuurlijke combinatie

KRALENDIJK — Hoewel er duidelijke kritiek is geuit door de oppositiepartijen dat de UPB een unilateraal standpunt heeft ingenomen over de toekomstige staatkundige structuur, deelt partijleider Rudi Ellis van de UPB deze kritiek niet. Ellis: 'Het mag misschien lijken dat Bonaire geen uitgesproken standpunt heeft, maar deze gedachte is slechts schijn'. Ellis verwijst er naar, dat Bonaire 'altijd' (in 1972 en 1981 - red) geopteerd heeft voor een voortdurende staatsrechtelijke band met Nederland.

Momenteel is er slechts één partij die een afwijkende positie inneemt onder de Bonaireaanse politieke partijen en dat is de Partido Obrero Bonairiano (POB) die opteert voor een status aparte. Volgens Ellis een wat vreemde zaak, aangezien naar zijn mening partijleider Broertje Janga nauwelijks beseft wat een status aparte inhoudt.

Ellis: 'Het is de UPB die momenteel bestuursverantwoordelijkheid draagt en op verzoek van de minister president moest een standpunt ingenomen worden. Ofschoon wij het standpunt van Curaçao volledig respecteren, menen wij voor Bonaire en de Antillen de beste samenwerkingsvorm te hebben gekozen door te opteren voor een samenwerkingsverband tussen de vijf overgebleven Antilliaanse eilanden'.

NEDERLANDS STAATSVERBAND

Ook bij het bezoek van de minister voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken mr E. Hirsch Ballin heeft de UPB zich duidelijk uitgelaten. Ellis attendeerde daarbij op het feit dat er momenteel een herorientatie plaatsvindt en dat Bonaire verplicht is de politieke plaats in het Nederlandse staatsverband te willen belichten. Zeker waar het gaat over het beleid van de algemene ontwikkeling van het eiland.

In een vraaggesprek met Rudi Ellis beaamt deze, dat er momenteel aan de intereilandelijke banden drastisch wordt getornd en dat het zeker geen nieuws is, dat er nog steeds flink aan alle kanten getrokken wordt. Rudi Ellis: 'Degenen die echter denken dat zij buiten een gemeenschappelijke constellatie kunnen en niet bereid zijn anderen bij te staan of met hen samen te werken, moeten inderdaad de kans hebben hun eigen weg te kiezen. Bonaire gelooft echter wel in een gemeenschappelijke aanpak die uiteindelijk voordeliger zal blijken dan een separaat optrekken. Bonaire heeft meerdere malen te kennen gegeven te willen samen werken in een verenigde Antillen, maar dan als een gedecentraliseerde eenheidsstaat'.

POLITIEKE MODE

Nadrukkelijk zegt partijleider Rudi Ellis dat Bonaire van dat eerder ingenomen standpunt niet is afgeweken. De partij kijkt echter wel met belangstelling en luistert met aandacht naar de steeds terugkerende nieuwe stellingnames, uitspraken en andere varianten die — naar Ellis zegt — 'komen en gaan met de mode van de politiek'.

Partijleider Ellis, de UPB en dus Bonaire houdt evenwel toch een slag om de arm. 'Mochten de meningen inderdaad geconsolideerd worden en de tendenzen in de politieke sfeer achter de rug zijn en er tenslotte konkrete beslissingen genomen worden door degenen die hun eigen weg willen gaan, dan zal Bonaire haar standpunt nader bevestigen', aldus UPB leider Rudi Ellis.

Janga vraagt naar werkzaamheden aan school

KRALENDIJK — Janga vindt dat het BC in het algemeen maar doet en laat met het geld dat aan de bevolking toebehoort. Hij acht het daarom zijn plicht als raadslid om zijn vragen te blijven stellen. Hij heeft er trouwens al 135 gesteld, waar er slechts vijf van beantwoord zijn, dus de volgende zes zetten weinig zoden aan de dijk.

Janga vraagt of het juist is dat een aannemer werkzaamheden heeft verricht aan de Trinitaria kleuterschool. Hij wil niet alleen weten hoeveel dat gekost heeft, maar ook hoe lang de werkzaamheden hebben geduurd. Is het juist, zo wil Janga weten, dat het dak van de school is afgewaaid en of de overheid de aannemer heeft aangesproken over de kwaliteit van diens werk. Tenslotte heeft Janga vernomen of het werknemers van de overheid zijn die tenslotte de reparaties hebben verricht.

Aan het eind van zijn zes vragen, verzoekt Janga het BC niet boos te zijn en represailles tegen hem te nemen omdat hij zijn werk als raadslid uitvoert. Hij hoopt verder dat het BC — verplicht door de ERNA trouwens — zo goed wil zijn de gestelde vragen te beantwoorden.

Gisteren vermeldde de Amigoe dat Janga (POB) zich heeft beklaagd bij de gouverneur omdat hij meent dat ondanks onregelmatigheden die zich zouden voordoen in het overheidsapparaat, er geen maatregelen worden genomen en evenmin zijn vragen naar de onregelmatigheden worden beantwoord.

Cu sincero y profundo sentimento nos kier anuncia morto di,

ALEXIS JUVENAL IRAUSQUIN

kende a fallece ayera diabierna, 25 di October na edad di 74 anja na Houston, Texas.

Na nomber di su sra. **Alvarez de Irausquin,**
su jiunan:
Eric y jiunan,
Edvin y Hendrika Irausquin-Snijder y jiunan,
Valeria y jiunan,
Errol y Carmen Irausquin-Briceno y jiunan,
Sonia,
Alex y Ana Maria Irausquin-Curiel y jiunan,

Su rumannan:
Fernando Irausquin y famia,
Ruben Efrain Irausquin Sr. y famia,
Harold Irausquin y famia,

Famianan:
Irausquin, Curiel, v.d. Biest, Christiaan, Jonckheer, Moreno, De Wit, Koreman y Sanchez,

nos ta invita tur demas famianan, amigo y conocirnan pa e acto di entierro, cu lo tuma lugar diadomingo awor, 28 di October 1990, na Caracas, Venezuela, pa 2'or di merdia, saliendo for di casa mortuoria Funeraria La Memorial, Ave. Principal de Bello Campo, Quinta Santa Isabel (frente al Restaurante, Foro Romano).

Belgie:para's gaan weg uit Rwanda

BRUSSEL - België zal de zeshonderd parachutisten, die het naar Rwanda had gestuurd om Belgische burgers in de daar woedende burgeroorlog te beschermen, donderdag terugtrekken uit het Afrikaanse land. Het besluit volgt op een bestandsakkoord, zo maakte premier Wilfried Martens zaterdag bekend.

Martens zei dat België wel van plan is door te gaan met zijn diplomatieke inspanningen opdat het staakt-het-vuren stand houdt tussen het Rwandese leger en de opstandelingen die het land eind september-begin oktober vanuit Uganda binnenvielen. Minister van Buitenlandse zaken Mark Eyskens verklaarde dat alle nodige maatregelen worden genomen ter bescherming van de Belgen die na de terugtrekking in Rwanda achterblijven.

***

WORLDWAYS CANADA, de grootste charterluchtvaartmaatschappij in Canada, heeft haar vluchten voorlopig gestaakt in verband met de sterke stijging van de brandstofkosten. De maatschappij verkeert al enkele maanden in financiele problemen en besloot de vliegtuigen aan de grond te houden nadat de Amerikaanse brandstofleveranciers contante betaling hadden geeist.

***

Jurist veroordeelt "vertragingstaktiek"

Bijkerk wil vonnis over klachtencommissie Bonaire

KRALENDIJK — Afgelopen woensdag is de op 14 juni door de jurist mr Michiel Bijkerk aangespannen zaak tegen minister van Justitie mr Ivo Knoppel en de gezaghebber van Bonaire mr George Soliana opnieuw uitgesteld. Bijkerk eist de instelling van een klachten commissie die zijn beweringen over politiemachtsmisbruik zal onderzoeken. Bijkerk: 'Ik wens nu uitspraak over de gemaakte afspraken van 19 juni 1989. De vertragingstaktiek moet nu afgelopen zijn. Officiel is er geen peremtoir meer'.

Als Bijkerk wensen in vervulling gaan, dan zal de rechter dus in de zitting van 21 november 1990 inderdaad deze zaak moeten behandelen. De jurist is trouwens het wachten moe, want de niet nagekomen afspraken van de minister en de gezaghebber dateren al van ruim anderhalf jaar geleden.

Zoals bekend begon de — inmiddels uit het register van advocaten geschreven — jurist ongeveer drie jaar geleden zijn strijd tegen de rechterlijke macht, het justitionele en politieapparaat omdat hij geconstateerd zou hebben, dat bekentenissen op de politiewacht afgedwongen zouden zijn en geestelijke en lichamelijke mishandelingen hadden plaatsgevonden.

Er was ogenschijnlijk weinig aandacht voor de klachten van de toen nog werkende advocaat, maar nadat Michiel Bijkerk zich de steun had weten te verwerven van de vakbonden STGB en Simabo en bovendien op een groot aantal aanhankelijkheidsbetuigingen kon bogen, werd er beloofd dat er een onderzoek ingesteld zou worden.

HONGERSTAKING

Dat onderzoek kwam echter niet en in zijn strijd voor een breed opgezet onafhankelijk, onpartijdig en disciplinair onderzoek naar een verkeerd optreden van de politie, besloot de jurist in hongerstaking te gaan. Niet alleen [illegible] Bijkerk daarmee de [illegible] Nederlandse pers begon zich met het geval te bemoeien en in de Tweede Kamer in Nederland werden zelfs vragen gesteld.

Na zeventien dagen hongerstaking met dagelijkse medische berichten over de gezondheidstoestand van de advocaat besloten de minister van Justitie en de Bonaireaanse gezaghebber — mede onder druk van de publieke opinie — hun 'volle medewerking' te verlenen aan een dialoog tussen het Openbaar Ministerie (OM), de gezaghebber en een representatieve groep uit de bevolking.

Bijkerk tegenover de Amigoe: 'Ondanks dat er vaak is aangedrongen op de bijeenroeping van de dialooggroep zijn de toezeggingen van Knoppel en Soliana nooit gestand gedaan. Net als de rechtszaak wordt alles op de lange baan geschoven. Maar daar moet een eind aan komen'. Over de ex Hofpresident mr Jaime Saleh is Bijkerk ook niet erg tevreden. Hij vindt dat mr Saleh (de huidige gouverneur) zich aan de kwestie heeft onttrokken. 'Toch staat deze kwestie in directe betrekking met de handhaving van de mensenrechten in de Antillen' aldus de toelichting van Bijkerk in diens kritiek op de ex-Hofpresident.

UITSPRAAK

In de aangespannen rechtzaak verwacht mr Bijkerk op 21 november uitspraak. Helemaal zeker is de jurist niet, [illegible] het zal hem niet onverwacht komen wanneer de rechter Bijkkerk niet ontvankelijk zal verklaren. Bijkerk: 'Maar de rechter zal wel een principe beslissing moeten nemen. Ik wil dat de rechter zijn mening over mijn eis kenbaar zal maken en een standpunt zal innemen. De Hofpresident verschool zich in het verleden achter het argument dat deze zaak nimmer aan de rechter was voorgelegd. Dat argument gaat dus nu niet meer op'.

BOEK

Zoals bekend heeft de jurist onlangs een boekje uitgegeven onder de titel Caribisch Manifest. Ook daarin beschrijft hij de naar zijn mening onjuiste situatie in de Antilliaanse rechtsstaat. Bovendien is de ex-advocaat ook in de politiek getreden. Eerst als oprichter van de Partido Boneriano Sosial (Paboso). Dat duurde echter niet lang vanwege een meningsverschil tussen hem en partijleider Norwin Willem. Kortgeleden maakte Bijkerk de oprichting van een nieuwe politieke partij CAS kenbaar. Hij is daarvan oprichter en voorzitter.

FCB-beleid beperkt door kadaster

KRALENDIJK — Tijdens de UPB persconferentie attendeerde gedeputeerde Ellis — hoewel de Fundashon Cas Bonairiano onder zijn collega Marsera valt — dat de FCB in ernstige mate belemmerd werd door de problemen en de achterstand van de werkzaamheden op het Kadaster.

De huizen die door de FCB worden gebouwd, zijn deels voor de verhuur maar de opzet van FCB is toch wel, dat de huur wordt omgezet in huurkoop zodat de bewoners na verloop van tijd eigenaars zijn geworden. Dat geeft de Stichting meer liquide middelen bij het opzetten van nieuwe bouwplannen.

Helaas bleek dat er van verkoop van huizen geen sprake kon zijn, aangezien de terreinen niet gemeten konden worden door employees van Kadaster die daarvoor geen tijd hadden. Zoals bekend heeft de dienst onlangs de beschikking gekregen over adequaat personeel uit St. Maarten en Curaçao, waardoor de grote achterstand afgewerkt kan worden. Rudi Ellis drukte zich zeer waarderend uit over de manier waar op de FCB geleid wordt.

Centralisatie overheidsdiensten

KRALENDIJK — Volgens Rudi Ellis is het een kwestie van tijd voordat diverse overheidsdiensten in een eigen gebouw zijn ondergebracht. De Nederlandse regering heeft zich al bereid verklaard het gebouw te financieren en ook minister Hirsch Ballin bleek sterk geporteerd voor de centralisatie van de diensten.

Het gebouw waarin vrijwel alle diensten van het eilandgebied onderbracht zullen worden — Ellis noemde bij name afdeling Financien, Domeinbeheer, Ontvanger, Bevolking en Juridische Zaken — zal naast het postkantoor worden opgetrokken. Zoals bekend zijn de eilandelijke overheidsdiensten verspreid over Kralendijk terwijl ook een gedeelte van de administratie uit de Passangrahan zal verdwijnen naar de oude raadszaal, waar nu de Servisio di Enseñansa i Formashon (SRF) en Arbeidszaken zijn ondergebracht. De financiering is in principe al geaccoordeerd, maar minister Jopie Giskus zal via zijn departement het project voorbereiden.

De Italiaanse luchtvaartmaatschappij ALITALIA heeft het aantal orders voor de A321 van het Europese vliegtuigbouwconsortium Airbus Industrie verdubbeld tot veertig. Onlangs is een contract getekend voor deze orders en opties op nog eens twintig A321-vliegtuigen. Daarmee is 5,8 biljoen lire (Nf 8,7 miljard) gemoeid.

KRALENDIJK — Bonaire heeft de karate confrontatie met Curaçao heel goed doorstaan. De Bonaire Shotokan karate wist in drie categorieën op de eerste plaats beslag te leggen. Dat was in de categorie Pewees waar Thing Thun Yan de eerste en Raishel Clementina (beiden Bonaire) eindigden. In de categorie juniors werden de eerste twee plaatsen ingenomen door Troy Morris (Bon) en Ineke Keller (Cur) terwijl tenslotte bij de seniors onbetwist op de eerste plaats eindigde Edgar Hart (Bon) en op de tweede plaats Elson Liteszia (Cur).

Hoewel het enige Bonaireaanse karate-meisje Jamilette Emerenciana niet in de prijzen viel, wist zij door haar optreden toch de gunst van de toeschouwers te krijgen. Het was een uiterst geslaagde sportontmoeting tussen Curaçao en Bonaire, waar beiden eilanden met genoegen en Bonaire zelfs met enige trots op terug mag kijken. Op de foto de jeugdige en trotse winnaars van het Antilliaanse karate kampioenschap.

Golflanden schelden Cairo groot deel schuld vrij

CAIRO - Na Qatar hebben nu ook Saudi-Arabie, Kuwayt en de Verenigde Arabische emiraten besloten de schuldenlast van Egypte met miljarden dollars te verminderen.

Dit heeft woensdag het Egyptische persbureau MENA gemeld. Volgens deskundigen betekenen de maatregelen van deze Golfstaten dat de Egyptische economie verlost wordt van een schuld van circa 7,7 miljard dollar. Bij Saudi-Arabie stond Egypte voor een bedrag van circa 4,2 miljard dollar in het krijt. Daarvan wordt nu meer dan de helft (2,5 miljard dollar) kwijtgescholden. Aan Kuwayt hoeft Egypte niet langer 3,4 miljard dollar terug te betalen en de VAE heeft aangekondigd de Egyptische schuld met de helft, een miljard dollar, te verminderen.

ODEAN HOUDT SEMINAR OVER AIDS

Ter viering 20-jarig bestaan

Minister Inderson waarschuwt voor heksenjacht op AIDS-patiënten

WILLEMSTAD — Informatie en communicatie dat zijn de woorden die gisteravond vaak gevallen zijn tijdens de opening van het seminar over AIDS dat dit weekeinde wordt gehouden in het Holiday Beach Hotel. Informatie is nodig om de mensen steeds weer voor te lichten over de immuniteitsziekte, zodat op die manier preventief wordt gewerkt aan AIDS. Communicatie is nodig om de gemeenschap ervan te overtuigen dat patiënten die de gevreesde ziekte onder de leden hebben, niet worden uitgestoten. Daar legde de minister van Volksgezondheid gisteravond de nadruk op tijdens zijn toespraak tot het publiek dat bijeen was om het 20-jarig bestaan van de Vereniging voor Verpleegkundigen ODEAN te vieren. Zij gedenken dit weekeinde hun verplegende taak met een bezinning op de ziekte AIDS.

Uit de verschillende toespraken kwamen de meest recente gegevens over de ziekte naar voren. Curaçao telt momenteel 68 aidspatiënten en een alarmerend aantal personen die besmet zijn met het HIV-virus. In 1985 toen Aids door de bloedbank voor het eerst werd geconstateerd, waren er 5 patiënten.

De World Health Organisation (WHO) heeft berekend dat het aantal AIDS-besmettingen in de jaren negentig verdrievoudigd zijn ten opzichte van het afgelopen decennium. Er wordt gerekend op 6 miljoen nieuwe besmettingen, maar met een goede aanpak en voorlichting moet éénderde van die besmettingen voorkomen kunnen worden.

Besteedde de World Health Organisation in 1985 nog maar 45 miljoen gulden aan Aids-bestrijding en onderzoek, vorig jaar werd al 200 miljoen gulden uitgegeven voor dit doel. "Financieel zijn er geen problemen, van alle kanten stroomt het geld toe", zo bracht drs. T. Hoorntje naar voren als vertegenwoordiger van de commissie van de Europese Gemeenschap op Curaçao. "Het is veel eerder een probleem het geld op de meest efficiënte manier te besteden".

Volgens Hoorntje is het ook erg moeilijk om de resultaten van anti-Aidscampagnes te meten, want wat is de graadmeter? De vermindering van het aantal Aidspatiënten geeft, vanwege de lange besmettingstijd pas over vijf tot tien jaar inzicht in de resultaten. De enige manier om te kijken naar positief effect is het aantal dragers van de ziekte vast te stellen. Aan de hand daarvan wordt duidelijk of sexueel gedrag over het algemeen is veranderd.

De EG steunt al vanaf 1988 de campagne voor aidsbestrijding op de Antillen met een bedrag van 200.000 Antilliaanse guldens. De campagne richt zich vooral op het geven van voorlichting over de ziekte.

Over het algemeen is één van de obstakels waar de EG steeds tegenaanloopt de infrastructuur; niet iedereen wordt bereikt. Een positief punt is de politieke houding. De overheden erkennen het probleem en de coördinatie met de geldgevende landen wordt steeds beter.

LEPRA

"AIDS is geen lepra en aids is geen tbc; je krijgt het niet van iemand die naast je zit", zo stelde de minister van Volksgezondheid Inderson gisteravond tijdens zijn toespraak tot de ODEAN-gasten. De minister pleit ervoor een menselijke politiek te handhaven ten opzichte van de patiënten. Zij mogen niet worden uitgestoten door het invoeren van bijvoorbeeld AIDS-vrije verklaringen, of maatregels van verzekeringen. "Dat zou betekenen dat we terug gaan naar de tijd van de vervolging van heksen of geesteszieken. Dat moeten we vermijden, want dan zetten we een stap terug in onze morele beschaving", aldus Inderson.

Volgens hem moet de Antilliaanse overheid richtlijnen aangeven in samenwerking tussen het departement van Volksgezondheid en de AIDS-commissie.

Minister Inderson maakte bekend dat de Antillen als eerste in het Caribisch gebied het testsysteem hebben geïntroduceerd en het enige tot nu toe bestaande AIDS-remmende (niet genezende!) middel AZT heeft ingevoerd. "Binnen bepaalde grenzen moeten we streven naar maximale zorg", vindt de minister, daarbij aangevende dat de explosie stijgende kosten (door de energiecrisis) één van de beperkingen vormen. "Daarmee is aangetoond dat het recht op gezondheidszorg alles behalve onbeperkt is".

De minister wil werken op drie niveau's. Preventief door het geven van voorlichting; zorgend met behulp van consultancy-instanties en wetenschappelijk door het doen van onderzoek. Ook wil minister Inderson genoeg aandacht gaan besteden aan de psychologische zorg om de mensen op te vangen die zijn besmet met de dodelijke ziekte.

Minister-president Maria Liberia-Peters benadrukte tijdens haar speech het belang van goede communicatie tussen verpleger en patiënt. "Een succesvolle relatie, die overdracht van informatie is naar mijn mening het doel welke het huidige bestuur van ODEAN beoogt met de organisatie van dit seminar", aldus de eerste minister.

Zij memoreerde wijlen zuster Jos Wouter voor het werk dat zij samen met zr. Lioba heeft gedaan voor het St.Elisabeth Hospitaal, maar ook op allerlei andere terreinen van de verpleegkunde en gezondheidszorg.

Aan de twee zusters werd later nog officieel eer betoond door de organisatie van de conferentie.

De twee zusters hebben zich altijd sterk voor gemaakt om het beroep van verpleegkundige een hoger aanzien te geyen, zo merkte de minister-president op. "Zr. Jos Wouter was als verpleegkundige een voorbeeld van hygiëne door haar altijd spierwitte kostuum, een voorbeeld van distinctie en respect voor de ander door haar goed gedrag. Jos Wouter had als levensregel: Liefde voor de ander met opoffering van jezelf".

Volgens minister-president Maria Liberia-Peters wist Jos Wouter zich zo in de patiënt te verplaatsen dat er een goede communicatie ontstond tussen verpleger en patiënt.

Die communicatie en overdracht van kennis onder meer over de ziektetoestand van een patient is niet alleen belangrijk voor de relatie verpleger/patiënt, maar ook voor de begeleiding van familie en vrienden.

In de bestrijding van AIDS kan zo'n houding van de verpleger niet alleen de nodige kracht geven aan de patiënt, maar tevens een waarschuwende functie hebben naar anderen die het gevaar van de ziekte niet inzien, zo bepleitte de eerste minister. Zij feliciteerde ODEAN met de moed om dit seminar te houden.

WILLEMSTAD — Op woensdag 24 oktober 1990 vond in de vergaderzaal van het Bureau Buitenlandse Betrekkingen een vergadering plaats tussen de delegatie onder leiding van minister mevr. Maij-Weggen en de delegatie van minister van Volksgezondheid en Milieuhygiene drs Stanley Inderson. Het betrof het onderwerp Maritieme Vervuiling. De delegaties waren zeer tevreden over het bereikte resultaat, aldus de RVD. Op de foto: Een overzicht van de delegaties in gesprek.

Washington schrapt driekwart landbouw-subsidies

Bij uitblijven succes bij Uruguayronde verdubbeling

BUENOS AIRES - De Verenigde Staten zullen hun subsidies op Amerikaanse landbouwprodukten verdubbelen als de Uruguay-ronde in het GATT-overleg (Algemene overeenkomst inzake Tarieven en handel) voor de afloop in december geen bevredigend resultaat oplevert. Deze dreigende woorden uitte de Amerikaanse minister van Landbouw, Clayton Yeutter, donderdag tijdens een rondreis door Latijns-Amerika. Yeutter sprak van "een veldslag die de subsidiestrijd tussen de Verenigde Staten en de Europese Gemeenschap zal verscherpen".

De Amerikaanse minister riep de leden van de CAIRNS-groep, waaronder Argentinie, op de EG onder druk te zetten en geen handelsakkoord te ondertekenen zolang er geen oplossing is gevonden voor de subsidieproblematiek. De Cairnsgroep bestaat uit veertien landen die sterk afhankelijk zijn van de export van landbouwprodukten, maar deze niet subsidiëren. Yeutter bezoekt dezer dagen meerdere landen in Latijns-Amerika om tot een gezamenlijk standpunt te komen.

Amerika maakt in de nieuwe Landbouwwet die onlangs is aangenomen serieus aanstalten om de landbouwsubsidies drastisch te beperken, terwijl de EG tot dusver geen eigen landbouwvoorstel voor de Uruguayronde heeft kunnen formuleren. De Amerikanen hebben in het kader van de Uruguay-ronde voorgesteld in het jaar 2000 de landbouwsubsidies met 75 procent te verminderen. Al hoewel Europese landbouwdeskundigen in Washington er aan twijfelen of het congres, waar de landbouwlobby grote invloed heeft, zover zal willen gaan, zet de nieuwe Landbouwwet wel een stap in de goede richting.

WISSELGELD

Volgens een Europese diplomaat in Washington, spelen de Amerikanen de landbouwkaart in de GATT onderhandelingen omdat zij daar het sterkst staan. Want op het gebied van textiel, dienstenverkeer - met name lucht- en scheepvaart- en staal zijn de Amerikanen zelf protectionistisch ingesteld. Maar wegens de prominente rol van de landbouwdiscussie blijven die zaken buiten schot. "Over een aantal zaken is Amerika wel bereid concessies te doen. Maar alleen als er wat wisselgeld beschikbaar is op het gebied van de landbouw", zegt de Europese diplomaat.

De Italiaanse bank MEDIOBANCA heeft een belang van vijf procent in de Duitse bandenfabrikant Continental, die op het ogenblik in verzet is tegen een overnemingspoging van de Italiaanse branchegenoot Pirelli. Dit blijkt uit het jaarverslag van Mediobanca. Pirelli heeft ook een belang van vijf procent en liet in september bij de bekendmaking van het fusievoorstel weten samen met enkele bondgenoten een meerderheid van de aandelen Continental te bezitten.

President Timmers van Philips over sanering:

In kantoren vallen er meer ontslagen dan op werkvloer

DEN HAAG - Een zwarte dag voor de lichtstad Eindhoven. Philips heeft donderdag bekendgemaakt wereldwijd 35.000 tot 45.000 banen te schrappen. Het concern heeft in de eerste drie maanden van dit jaar enorme verliezen geleden: 1.786 miljoen gulden. Topman J. Timmer van Philips zei bij de presentatie van de cijfers en het daaruit voortvloeiende saneringsplan dat de nieuwe drastische ingreep nodig is om eenvoudiger en goedkoper te kunnen produceren.

Onlangs nog werden al reorganisaties aangekondigd bij de produktendivisies Components en Informatiesystemen, die tot een verlies van ruim negenduizend arbeidsplaatsen leidden. Uit de donderdag gepresenteerde cijfers blijkt dat meer divisies noodlijdend zijn. Het bedrijfsresultaat van de sector Verlichting bedroeg de eerste drie maanden van dit jaar 399 miljoen tegen 574 miljoen gulden in dezelfde periode vorig jaar. Professionele produkten en systemen had een negatief bedrijfsresultaat van 48 miljoen gulden, tegenover een positief resultaat vorig jaar van 114 miljoen. De sector Consumentenproducten zag het resultaat verbeteren van 818 miljoen gulden vorig jaar tot 1.122 miljoen in de eerste drie kwartalen van dit jaar.

ONVERMIJDELIJK

De nu aangekondigde reorganisatie moet leiden tot scherpe verlaging van de kosten, waardoor de winstgevendheid van de onderneming zich zal herstellen, aldus Philips-president Timmer. Gezien de omvang van de operatie zijn gedwongen ontslagen volgens hem onvermijdelijk. Hij kon geen zicht geven op de precieze omvang van het verlies aan werkgelegenheid omdat de operatie zich uitstrekt over alle divisies van Philips in tientallen landen.

Welke gevolgen de reorganisatie voor Nederland heeft valt evenmin te overzien, aldus Timmer. "Daarover valt geen enkele schatting te maken. Een raming is nu niet realistisch." Hij verwacht daar over enkele maanden meer duidelijkheid te hebben. In antwoord op de vraag of bij de sanering vooral gesneden wordt in de beroemde bureaucratie van Philips verklaarde Timmer: "Er zal veel op de kantoren worden gesneden en minder op de werkvloer". Bij de Nederlandse vakbeweging verwacht men in Nederland zo'n zeven-tot tienduizend ontslagen.

Winnie Mandela

JOHANNESBURG - Een rechtbank in Johannesburg heeft een arrestatiebevel uitgevaardigd tegen Winnie Mandela, de vrouw van ANC-leider Nelson Mandela. Winnie Mandela had donderdag geen gehoor gegeven aan een dagvaarding voor de zitting waar haar ontduiking van verzekeringspremies ten laste werd gelegd. Zij zou al meer dan een half jaar niets betaald hebben aan het werkloosheidsfonds voor het personeel van een restaurant in het district Richmond in Johannesburg waarin zij financiele belangen heeft.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, in de avonduren toenemende bewolking, in de nacht- en ochtenduren zwaar bewolkt met op enkele plaatselijke buien vergezeld van onweer. Matige af en toe vrij krachtige wind (tussen 06 en 17 knopen) voornamelijk uit richtingen tussen oost en zuidoost.

WEEROVERZICHT:
Een storing in de hogere luchtlagen boven het centraal Caribisch gebied zal in de komende 24 uur het weer op de Benedenwindse eilanden beïnvloeden, het bijbehorend wolken- en neerslaggebied beweegt zich in oostelijke richting en zal eerst over Aruba en vervolgens over Curaçao en Bonaire heentrekken. Met enkele plaatselijke onweersbuien afgewisseld met perioden van lichte regen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	onweer	30	26	sp
Bonaire	half bewolkt	-.-	-.-	0.0
Curaçao	half bewolkt	33	27	0.0
St Eustatius	half bewolkt	30	24	0.0
St Maarten	zwaar bewolkt	31	27	sp
Amsterdam	zwaar bewolkt	14	6	sp
Boston	licht bewolkt	10	1	1.0
Chicago	onbewolkt	12	6	0.0
Kingston	half bewolkt	30	25	0.0
Miami	licht bewolkt	23	16	0.0
New York	onbewolkt	11	3	0.0
Port of Spain	half bewolkt	32	24	sp
San Juan	zwaar bewolkt	32	26	0.0

Burgemeester Washington gaat in beroep

Half jaar voor bezit cocaine

WASHINGTON - De zwarte burgemeester van Washington, Marion Barry, is vrijdag door een federale jury veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf en een geldboete van ongeveer 8.500 gulden wegens illegaal cocaïnebezit.

Het belangrijkste bewijs tegen de burgemeester, die na zijn straf nog een jaar proeftijd krijgt, werd geleverd door een videoband waarop Barry te zien is terwijl hij crack rookt. De opname werd in januari gemaakt tijdens een omstreden operatie van de politie, waarbij Barry door een vriendin naar een hotelkamer in Washington werd gelokt.

POLITIEKE LYNCH-PARTIJ

Het proces, dat door aanhangers van de burgemeester als politiek en racistisch is afgedaan, heeft de stad verdeeld. Barry, die in de jaren '60 actief was in de burgerrechtenbeweging, verklaarde dat hij het slachtoffer is van een "politieke lynch-partij" door een blanke Republikeinse openbare aanklager. Drugsbezit was slechts een van de veertien punten van de aanklacht die tegen hem was ingediend.

De jury was van mening dat de burgemeester het vertrouwen van het publiek heeft geschaad. Daarnaast zei de jury dat zij een voorbeeld moet stellen om te laten zien dat drugsgebruik bestraft moet worden. "De publieke geruchten over zijn (Barry) drugsgebruik hebben de drugscultuur in het algemeen versterkt", verklaarde rechter Thomas Penfield Jackson bij het voorlezen van het vonnis.

VOLLEDIG VERANTWOORDELIJK

Openbare aanklager Judith Rethchin zei dat Barry's drugsgebruik een negatieve invloed heeft gehad op de stadsjeugd, op de handhaving van de orde in Washington en zelfs op de gehele natie. Het aantal moorden waarbij drugs in het spel zijn, is aanzienlijk toegenomen in de hoofdstad, die in de wereld bekend staat als de stad waar de meeste moorden worden gepleegd. Alleen al in 1989 vielen er 386 doden bij geweldplegingen, waarbij in de meeste gevallen drugs een rol speelden.

Voor de uitspraak van de jury erkende de burgemeester volledig verantwoordelijk te zijn voor zijn daden en zei hij geen alcohol en drugs meer te gebruiken. In januari verlaat hij na twaalf jaar zijn post als burgemeester. Wel zal hij nog ongestoord kunnen deelnemen aan de komende gemeenteraadsverkiezingen in zijn stad.

Barry, die in beroep zal gaan tegen de uitspraak, zal zijn straf pas hoeven uit te zitten wanneer hij is uitgeprocedeerd, iets wat volgens rechter Jackson nog maanden in beslag kan nemen.

Jazz voorproefje

WILLEMSTAD — Als voorproefje op het Curaçao Caribbean Jazz Festival, wordt op zaterdag 27 oktober aanstaande een 'Heineken Jazz Warmup' op de Marichi Parkeerplaats georganiseerd. Aan het festival nemen deel Grupo Isla uit de Dominicaanse Republiek en de Free Winds Band, met als speciale gast de internationaal bekende zangeres, Maxime Nightingale. Uit Curaçao zullen Walter Wout & Company optreden. Dit belooft een ware happening te worden.

schildersbedrijf
Perfect

De huisschilder
van Huis uit
Gedipl. Mr.
Schilder
Tel. 601766

La Colline — SHOES OF ENGLAND
The brand of the world!!
Arikokweg 7A, tel.: 626052, Curacao, Ned. Antillen

Onze eerste zending zeer exclusieve

KERSTCOLLECTIE 1990

is binnen.
— antieke houten kerstversierselen
— zeer bijzondere pieken
— kerstballen met bijpassende versierselen in diverse kleuren, ook zeer geschikt voor het versieren van kantoren en winkels.

SEMPERFLORENS
HOME DECORATION
George Maduroweg 21 - Tel.: 74295

For **more fun**

Verkrijgbaar
in alle botika's

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan **HATO:**

DINSDAG	30 OKTOBER	1990 van 07.00 tot 24.00
WOENSDAG	31 OKTOBER	1990 van 07.00 tot 13.20
VRIJDAG	02 NOVEMBER	1990 van 07.00 tot 13.20
ZATERDAG	03 NOVEMBER	1990 van 08.00 tot 12.00

Op de schietbaan **WACAO:**

DINSDAG	30 OKTOBER	1990 van 07.00 tot 20.00

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

STICHTING TONEELGROEP
THEATRUM
brengt op 2, 3, 9 en 10 November 1990
de KINDER-MUSICAL
'Het koffertje van MENEER VAN DALEN'

in het CULTUREEL CENTRUM CURAÇAO
Kaarten @ f. 10,= verkrijgbaar bij
Mensing's Caminada, Young Look, Etcetera en
1 uur voor de voorstelling
Aanvang : 19.30 uur

REFINERIA ISLA (CURAZAO) S.A.

PARTISIPASHON NA TUR PERSONAL KONTRATISTA KU TA TRAHA RIBA TERENO DI REFINERIA ISLA

Pa un trahadó di kontratista por drenta i traha riba tereno di "Refineria Isla" e mester ta kualifiká pa e ofishi ku e ta ehersé. Tambe e mester a sigui e kurso di seguridat ku Refineria Isla ta duna.

Pa 5 weekend sigui lo duna oportunidat na esnan ku ainda no a hasi esaki pa pasa e "Tèst di ofishi", e asina yamá "Craftmanship Test". Esnan ku slag pa e "Tèst di ofishi" lo haña e kurso di seguridat e siman despues.

Pa por partisipá na e "Tèst di ofishi" e siguiente reglanan ta vigente:

1— E persona no mester a faya den un "Tèst di ofishi" anterior. Si bo a faya na e Tèst anterior bo mester por demostrá ku bo a sigui un kurso di kapasitashon na un instituto manera FDI, FEFFYK, èts. promé ku bo por pasa e tèst pa di dos biaha.
2— Solamente personanan entre 18 aña i 60 aña por pasa e "Tèst di ofishi".
3— Mester yena i entregá un formulario di inskripshon den e periodo di 25 di òktober 1990 te 5 di novèmber. E formulario ta optenibel serka bewaker na pòst-7.
4— Dos dia despues di a entregá e formulario mester pasa na pòst-5 i wak riba e "Bòrchi di anunsio" pa sa ki dia mester pasa e "Tèst di ofishi".
5— E "Tèst di ofishi" lo tuma lugá ba "Rust en Burgh" riba djasabra. E kurso di seguridat lo tuma lugá na "Rust en Burgh" riba djasabra i djadumingu.
6— Mester presentá ku sédula dia di e "Tèst di ofishi" i dia di e kurso di seguridat.
7— Despues di 15 minüt ku e "Tèst di ofishi" a kuminsa, lo NO atmití NINGUN persona mas den e kamber.
8— Lo anunsiá resultado di e "Tèst di ofishi" riba e bòrchi na pòst-5.
9— E persona ku slag pa e "Tèst di ofishi" mester wak su nòmber i e fecha riba e bòrchi na pòst-5 pa pasa e kurso di seguridat. Por lesa e resultado di e tèst.
E "Tèst di ofishi" i kurso di seguridat ta gratis.

De lekkerste
ROTIE'S,
pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen.
kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te
Koraal Partir Kav. 87
Tel.: 674103

BIJLES
WISKUNDE en **TALEN**
voor onderbouw
VWO/HAVO/MAVO
Tel.: 671538

Tussenrapport slecht???
Aangeboden:
STUDIE-BEGELEIDING
voor brugklassers MAVO/LBO/ETAO
Speciale aandacht voor:
Nederlandse taal, rekenen, wiskunde, studielessen en algemene vakken.
Eén of twee middagen in de week van 14.00-17.00
Tel. 290172

TEX-MEX
Sunday
from 11.30 a.m. - 5.00 p.m.
Taco's - Enchilladas, Mex. Rice - Fajitas - Quesadilla -Shrimps - Burritos -Chile con carne - Chimichangos.
For orders
please call 79386
Take out orders
Cassandraweg 27

TE KOOP
27 ha GROND
te Guri Venezuela
Afstand circa 1 uur vliegen ten zuiden van Caracas
Geschikt als bouwgrond en /of woongebied
Offertes aan letter **Z**
bureau van dit blad

DAME
met para-medische achtergrond, werkervaringen enige komputer-kennis, biedt zich aan voor werkzaamheden op basis van part-time of halve dagen
Brieven onder **nr 72**
aan het buro van dit blad

van uytrecht
EMBALLEER- & TRANSPORTBEDRIJF N.V.
TELEFOON 84566 - FAX 84991

VOOR HET "INKLAREN"
en afhandeling van
UW LADING

M/s "ADVENTURE"
For all your Cargo To:
ST. MAARTEN - SABA - ST. EUSTATIUS
EVERY MONTH

ACCEPT CARGO UNTIL November 1st
Sailing date: November 6th

3rd Curaçao Caribbean Jazz Festival

November 9 & 10: Centro Pro Arte
November 11: Curaçao Festival Center

Featuring:
Andy Narell
Caribbean Jazz Ensemble
Dave Valentin
Igor Atalita Quartet
Irakere
Monty Alexander
Nancy Janoson Trio

Tickets: 9 & 10 Nov: Naf. 40,- per night
11 Nov: Naf. 25,- per person

Available at: Boekh. Salas, Mensing's Caminada, Cur. Hobby Center, Music House at Bloempot, Van Dorp Eddine Otrobanda, Tik-Tak I & II, Centro Pro Arte, Cur. Festival Center.

TE HUUR
2 sl. FLAT
met airco
NAf. 350,— p/week
Volledig gemeubileerd
Inl.: tel. 863459

Nederlands Accountantskantoor:
Vraagt voor één van haar personeelsleden:

EEN WONING TE HUUR:

— In een goede buurt.
— Gemeubileerd/ongemeubileerd.
— Minimaal 4 slaapkamers of 3 slaapkamers en studeerkamer.
— Huurperiode minimaal 2 jaar.
— Huurprijs nader overeen te komen.
— Aanvaarding in overleg.

Tel.: 616752.

TE HUUR
all-in appartement
voor twee personen
(alleen vakantiegangers)
gedurende 16 dagen
vanaf 29 okt. t/m 13 nov.
Inf.: tel. 615259 na 19.00

Monday Special
CACTUS CLUB
Deep fried Seafood Special
with tartaar sauce served with french fries, vegetables, salad, and a bread of basket.
f. 23.00
S.B.N. van Staverenweg
Tel.: 371600

Zondag 28 oktober
vanaf 12.00 uur
af te halen de echte
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met sajor labu siam, sambal goreng telor, kip, atjar, saté, frikadel, vlees, sambal goreng kering, pisang goreng, kroepoek, sambal badjak.
NAF. 10.00
Ook hebben wij Bami en Petjil.
Fam. Kerger Canadaweg 9 telf. 83459
SLAMAT DATANG DAN MAKAN

PICK YOUR FUTURE
From 36 Career Choices

The future belongs to the trained professional, and ICS has provided the proven training that has enabled millions of men and women all over the world to prepare themselves for exciting, rewarding careers in the field of their choice. WHY NOT YOU?

You can get the complete details on the ICS course that interests you. Simply fill in the coupon below (including the number of the Career Course that interests you most) and mail the entire ad to the address shown. We'll send you your FREE ICS Career Kit. Examine it, and then decide if the ICS way—the road to a million career success stories—is the road for *you*. Remember, there's no obligation, so act now.

SEND FOR FREE FACTS—NO OBLIGATION! Z138

ICS SINCE 1890 **International Correspondence Schools**, Dept. GQTA0
Box 1900, Scranton, Pennsylvania 18501, U.S.A.

CAREER DIPLOMA PROGRAMS

38 Personal Computer Specialist: Word Processing, Spreadsheets, Database Management
70 Small Business Management
301 Auto Body Repair*
07 U.S. High School Diploma
302 Shorthand*
91 Cartoon Drawing
56 Computer Programming
303 Commercial Art*
79 Electronics Technician
84 Industrial Electronics
304 Personnel Management*
37 Starting and Managing a Business
305 Foreign Language Courses*
10 Private Security Officer*
260D Architecture
260E Building Contractor
260F Air Conditioning/Refrigeration
260G Architectural Draw and Design
106A Bookkeeping
106B Managing a Small Business
260H Plumbing
161A Industrial Technology
161B Electrician
106C Accounting
161C Surveying and Mapping
260I Carpenter
106D Office Management
106E Warehouse Management
106F Modern Salesmen
106G Marketing Analyst
106H Sales Management
260J Drafting
69 COBOL Programming*

ASSOCIATE IN SPECIALIZED BUSINESS DEGREE PROGRAMS
64 Applied Computer Science*
68 Hospitality Management*
66 Industrial Technology*

* Courses marked are new courses being introduced late in the year. If you are interested, send us your choice now and when the course is ready your request will be answered first.

Get FREE Information—MAIL ENTIRE AD TODAY
Write the number of the one career that interests you________
PLEASE PRINT
NAME__________________AGE________
ADDRESS__________________
CITY/COUNTRY__________________

TE KOOP
NISSAN SUNNY
Station wagon
met airco
4 jaar oud, 30 km. gereden
Fl. 9.000,—
Tel.: 79894

Haalt U mij op s.v.p. Ik ben in het asiel op Parera.

ST. ELISABETH HOSPITAAL

Het St. Elisabeth Hospitaal is een Algemeen ziekenhuis bestaande uit ca. 600 bedden, en nagenoeg alle specialismen worden er behandeld, verdeeld over 15 verpleegafdelingen.
Het totale personeelsbestand is ongeveer 1250 man.

Binnen de Afdeling Personeelszaken van ons ziekenhuis is wegens uitdiensttreding van de huidige funktionaris plaatsingsmogelijkheid ontstaan voor een:

PERSONEELS FUNKTIONARIS (M/V)

FUNKTIE INFORMATIE:
De Funktionaris zal direkt ondergeschikt zijn aan het Hoofd Personeelszaken.

De Hoofdtaken in deze funktie zijn;

1. Het mede ontwikkelen en realiseren van het personeel- en organisatiebeleid.
2. Het verrichten van werkzaamheden met betrekking tot de personeelszorg.

Deze twee hoofdtaken zijn vooral gericht op werkzaamheden met betrekking tot het personeel van de VERPLEGINGSDIENST (ca. 450 werknemers).

FUNKTIE EISEN:
1.—Een kennisniveau vergelijkbaar met H.B.O. Personeelswerk
2.—Minimaal 2 jaar ervaring in een vergelijkbare Funktie
3.—Leeftijd tussen 30 en 45 jaar
4.—Kennis van Nederlands, Papiaments, Engels en Spaans.

INFORMATIE/SOLLICITATIE:
Voor meer informatie over de Funktie kunt U kontakt opnemen met dhr. P. Lauffer -Funktieanalist- telefoon 624900 tst. 105.

Geïnteresseerden kunnen hun uitgebreide sollicitatiebrief vergezeld van een curriculum vitae, binnen 14 dagen na verschijning van deze advertentie sturen naar de Stichting St. Elisabeth Hospitaal t.a.v. Hoofd Personeelszaken Breedestraat 193 (O), Willemstad Curacao N.A.

Suriname lijkt misschien ver...maar ligt voor Aerocargo binnen handbereik!

Curaçao
Suriname

Eén keer per maand verstuurt Aerocargo paketten naar Suriname...
En wel zo snel en probleemloos dat het bijna onmogelijk lijkt.
• 15 kg = Fl. 2,60 per kg / 20 kg = Fl. 2,35 per kg
30 kg = Fl. 2,25 per kg (min. Fl. 35,- per pakket)
• Verzekering inbegrepen
• Vertrekdatum: 1 november
• Sluitingsdatum: Curaçao: 31 oktober (12:00 a.m.)
Aruba: 29 oktober*
• Afleveren bij Aerocargo N.V., luchthaven
*Exklusief transport Aruba/Curaçao

AEROCARGO
Curaçao: Tel: 82244, tst. 24 en 56 (Terence Coffy, Thelma Philipa)
Aruba: Tel: 22470 (Cheryl Dankor)

Wilt U een goede opleiding met een grote kans op werk?????

Kom dan naar onze voorlichtings- en inschrijfavond op:

MAANDAG 29 OKTOBER
om 19:30 uur
in Jeugdhuis **TAMARIJN**
te **MAHAAI.**
(tegenover de hoofdingang v/d Johan van Walbeeckschool).

SIBOVO

tel.: 73747.

Hoor alles over onze beroepsopleidingen, units en diploma's uit Nederland. Ontmoet de docenten van SIVOBO en vraag alles wat je wilt weten. Door de grote vraag om informatie, hebben wij samen met IVIO-Nederland, besloten om de prijzen met meer dan 50% te verlagen!!!!

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 27 OKTOBER 1990

Weekend Bijlage

Het pessimisme voorbij... Over Salsa, Suiker en Volkscultuur in Colombia

...Salsa in de huiskamer...

= door Ieteke Witteveen =

DE BEVOLKING van onze planeet is verdeeld in pessimisten en optimisten', schrijft Cesar Pagano in het voorwoord van het boek La Salsa van de Colombiaanse journalist José Arteaga. 'Ze vertegenwoordigen twee manieren om tegen het leven aan te kijken en dat uit zich in de muziek die ze scheppen. De pessimisten, zoals de Europese rationalisten, maar ook de bevolking van de latijnsamerikaanse hooglanden, zoals de Andes-indianen, schiepen de 'klassieke' en de prachtige volksmuziek. Daarin overheerst de heimwee of het tragische. De optimisten brengen ritmes voort die moedig zijn, complex en vernieuwend, als zijn ze op zoek naar vrijheid en naar oplossingen in dramatische situaties.'

ALEJANDRO ULLOA
...waarom in Cali ?...

Gezien deze uitspraak verkeren vele Colombianen aan de zijde van de optimisten. De salsa -de Caribische ode aan het leven - is razend populair in dit door de internationale opinie geboycotte zuiderbuurland. Deze, ooit als negermuziek geminachte, gezongen boodschappen over het dagelijkse leven klinken in de volksbuurten, bij straatfeesten en voetbalwedstrijden, in 24-urige radio)programma's, en in chique discotheken. Zelfs in de door geweld geplaagde stad Medellin, waar sinds jaar en dag de nostalgische tango de muzikale boventoon vormt, viert de lokale salsa-band *Clasico '88* triomfen. 'Een vlucht uit de werkelijkheid,' beoordelen de mensen van de logica in hun luxe, goed bewaakte wijken dit muzikale onderdeel van de urbane volkscultuur.

VERLAKKERIJ

'Volksverlakkerij van de kapitalisten,' menen linkse pessimisten. Een bezoek aan volkswijken van de miljoenenstad Cali en aan Puerto Tejada, bevolkt door suikerrietarbeiders, leert dat de salsa verbonden is met een levensstijl die de logica van de pessimisten overstijgt. Het is de levensstijl van de mensen-zonder-vast-werk, waar vrije tijd en arbeidstijd niet strikt gescheiden zijn, waar vindingrijkheid bepaalt of je wel of niet overleeft. Het hoort bij een levensstijl in een land waar alles met feesten geritualiseerd wordt. Veel doden, veel geweld? Twee weken geleden was er een nationale feestdag 'voor de vrede en het leven'. Er is een *Dag van het Ras* (12 oktober), een *Dag van het Heilig Hart* er is het *feest van de Zwarten en de Blanken*, een *carnaval van de Duivel*, een feest voor de terugkeer van de salsa-groep *Los Brujos* die op een internationale bloemententoonstelling in Japan haar bijdrage leverde om 'het slechte beeld van Colombia in het buitenland te veranderen' en de vele feesten die geen naam behoeven.

Waarom slaan die Cubaans-Antilliaanse ritmes, waaruit zich de salsa ontwikkelde zo aan in dit Andesland? Waarom speciaal in Cali? Dat is de vraag die Alejandro Ulloa, een van de deelnemers van een seminar over 'Wat is Salsa' dat dit weekend in Curaçao gehouden wordt, stelt in zijn boek *La Salsa en Cali*. Een indruk van de omgeving waar die populaire muziekstijl wortel schoot.

Om vijf uur 's middags **brengt een zachte zeewind** verkoeling in de bijna twee miljoen tellende stad van zuidwest Colombia, Cali. De volle bussen die uit het centrum komen zijn in deze wijken de meeste passagiers al kwijt. Buurvrouwen zitten voor het huis om met elkaar te praten en om voorbijgangers te groeten. Bij een winkel op de hoek, waar behalve zeep en sigaretten ook drank wordt verkocht, gooien drie mannen beurtelings ringen in een tafel met gaten en nummers of in de open bek van een koperen kikker achter op de tafel, ze spelen het populaire *zapo* spel. Even verderop wordt gedominoot. Opgeschoten jongens en meisjes staan te praten aan de rand van een voetbalveld. Salsa-muziek en de balladas van Ricardo Montaner zorgen voor de rest van de *ambiente*. Ik slenter met wat vrienden door de wijk, blijf hangen bij bekenden, drink aguardiente, brandy en eet cocos-ijs. 'We willen een eigen bedrijfje, een *micro)empresa* in muziekinstrumenten beginnen', ver-

Op zijn gemak tussen salseros en voetballers

telt Armando (24), leider van een groepje afro-colombiaanse dansen. 'Er is een markt voor onze muziek.' Nu overleeft Armando met moeite van de lessen volksdansen die hij op lagere scholen geeft. Een paar van zijn vrienden zijn al vertrokken naar de koude hoofdstad Bogotá, om met *tambor* en *marimba* het hoofdstedelijk publiek te vermaken en in eigen onderhoud te voorzien. Een van hen, Ecar, werd er vorig jaar op straat vermoord. Armando en de zijnen vormen de nieuwe generatie leiders in de uitgebreide volkswijken van Cali. *Niches*, zwarten, noemen deze jongeren zichzelf trots, een Cubaans woord dat ze overnamen van een gevierde Caleense salsa-groep. We gaan naar Maria (44), een barrio-leidster met een eigen muziek- en dansgroep. We treffen haar ontredderd aan.

Haar jongste zoon Harrison (16), een veelbelovend percussionist, heeft zich aangesloten bij een *pandilla*, een van de jeugdbendes die de **buurt terroriseert.** 'Vorige week zat hij een paar uur op het politiebureau verdacht van diefstal,' zegt de bezorgde moeder. De betrokkene zelf staat een paar huizen verder. Hij is gespannen. 'Daar bij het voetbalveld staat Pichincho me op te wachten met een mes. Hij wil geld. Hij verkocht me tennisschoenen. Die heb ik nog niet afbetaald.' Harrison loopt een eindje op tot hij zich ook daar niet veilig voelt. We spreken af dat hij de volgende dag mee gaat naar Puerto Tejada, 30 kilometer zuidwaarts, waar *doña Beatríz*, de moeder van onze vermoorde vriend Ecar, woont. Die avond vermaken we ons thuis, vóór de televisie. Er is een favoriete televisie)serie op, *Azucar*, Suiker, dat verhaalt van slavernij, van het werk in de suikerfabriek van Puerto Tejada, van verboden amoreuze interraciale relaties; dat alles gelardeerd met salsa en afro-colombiaanse ritmes. Na de voetbalwedstrijd Santa Fe-America, dat de gemoederen nog meer verhit, is er een salsashow.

Op het scherm verschijnen de Venezolaanse groep *Orquesta Bronco*, en enkele van de veertig lokale groepen: *La Identidad*, *La Misma Gente*, *Guayacan*, *La Octava Dimension* en, natuurlijk *Grupo Niche*. 'Veneno para dos', 'Nuestro sueño', 'El Movimiento de la Salsa', wordt er mee gezongen. De tieners leren ons de nieuwste salsa-passen.

PUERTO TEJADA

De omgeving van Puerto Tejada lijkt op de vele Caribische landschappen waar suikerriet verbouwd wordt: groene velden, suikerfabrieken tegen de horizon, de *bateys*, de nederzettingen van de arbeiders. De geschiedenis van dit dorp aan de Caucarivier verschilt van de Cubaanse of Dominicaanse *batey*, want Puerto Tejada was ooit een *palenque*, een vrije neger-nederzetting. Vooral na de Cuba)crisis in de jaren vijftig is deze boeren hun land, cacao - en bananen-aanplant ontnomen door landhongerige suikerbaronnen. Velen vonden hun weg naar de invasie)wijken van Cali. Alle terreur en indoctrinatie ten spijt, de zondagsheiliging en de arbeidsethos voeren een ongelijke strijd met het eigen ritme van de bevolking van Puerto Tejada. Dat ritme wordt aangegeven in een straat die uiteindelijk naar het plein en naar de kerk leidt. Het is de straat van de *alegria*. Daar bevinden zich de tientallen bars, discotheken en snackbars, waaruit alle dagen van de week - maar het liefst op maandag-, salsa, son en boleros uitnodigen tot blijven toeven en vermaak.

Dat van de maandag dateert an vroeger, het is de dag waarop het feest werd voortgezet dat de katholieke kerk op zondag begon: een patroons) of heilige feest. In de jaren vijftig vonden hier, net als langs de Pacifische kuststrook van Colombia, de Afro-cubaanse ritmes van de jaren vijftig, de danzon, guaracha, mambo,son montuno, enorme weerklank. In zijn boek over de salsa legt Alejandro Ulloa uit dat voor de Afro-Colombiaanse bevolking de kennismaking met deze Caribische muziek, via de radio en grammofoonplaat, een ontmoeting betekende met een gebied, de Cariben, met een vergelijkbare muzikale en sociale geschiedenis. Die geschiedenis wordt bezongen in de salsa met thema's als de slavernij, suiker, de neger, de liefde, de *tambores*. **Als migranten, als bewoners** van de volksbuurten zijn zij de voornaamste protagonisten geweest van een muzieksoort in Cali die nu veertig lokale groepen telt.

DANS

Harrison voelt zich in deze geboorteplaats van salseros, én van bekende voetballers,

Harrison de jonge repercussionist uit de barrio.

op zijn gemak. Hij vermaakt zich met een paar meisjes, die te kennen geven percussie te willen leren spelen van de jonge musicus uit Cali. Harrison (16) leerde de *tambora* en *cununo*, slaginstrumenten van de Pacifische kust, bespelen in zijn overbevolkte barrio in Cali. Daar horen hij en zijn leeftijdgenoten de afro-colombiaanse ritmes van de ouders en grootouders voor het eerst, ritmes als *currullao*, *maquerule*, *jota* die twintig jaar geleden de stedelijke samenlevingen nog niet bereikt hadden. Tegelijkertijd mét (of door?) de salsa zijn ook deze muziekvormen nu meer erkend als nationaal erfgoed, naast de *cumbia* en de triest-romantische *bambucos* en *torbellinos* van de Colombiaanse Andes. Beatríz, onze alom bekende gastvrouw, brengt ons naar een lokaal waar deze middag plaatselijke groepen folklore dansen. In het schemerdonker zien we hoe tien jonge meisjes van de groep *Renacer Negro*, Zwarte Wedergeboorte, de erotische *currulao* dansen, we krijgen een presentatie van *fuga*, een dans/zang van een voorzinger en koor, vergelijkbaar met dat oude Cubaanse lied *Son de la Ma Teodora*. Beatríz **rust niet voordat ze de deel**nemers van de dans van *macheteros* bij elkaar getrommeld heeft. De dans is, voor zover ik weet, uniek in Latijnsamerika. Het is een eerbetoon aan de gewapende groepen van Puerto Tejada, die vochten in de oorlog tegen Peru. In de kleine, halfduistere ruimte dansen, op het ritme van een *tambor*, een twintigtal vrouwen en mannen met getrokken lange, blinkende hakmessen, *machetes*. Het is indrukwekkend, niet alleen door de behendigheid met de *machetes* en de soepelheid van de lichamen, ook de choreografie van de dans is prachtig. De enige wens die de al bejaarde leider van de groep na afloop uit is of ik kan bemiddelen voor een optreden in Cali op de Dag van het Ras.

Harrison wil naar huis. In de laatste bus naar Cali. 'Zullen we hem ontkurken,' stelt hij voor, wijzend op de fles aguardiente die we voor de mensen thuis meenamen. De chauffeur bepaalt de muziek: de *Hermanos Lebron* zingen 'Soy Caleño, soy Antillano, y quiero cantarle a esta integración', 'Ik ben van Cali, ik ben Antilliaan en over die integratie wil ik zingen.'

PLASTICO

Oktober 1990. Colombia viert het opzienbarende vonnis van het Hoger Gerechtshof: zeventig in december te kiezen volksvertegenwoordigers krijgen het juridische fiat om de grondwet radicaal te herzien. 'Het Colombiaanse volk triomfeert', 'Er komt een einde aan het geweld', 'Een revolutie' juichen hoofdstedelijke kranten. Voor de jonge leiders in de volkswijken, zoals Armando, Santiago en vele anderen, loopt de weg naar een betere samenleving voorlopig anders. Zij zoeken naar alternatieve vormen van samenwerking in de barrios, op basis van de filosofie die in deze zelfgebouwde volkswijken opgang doet: samen vechten voor een leefbare plek in deze grote stad, voor onderwijs, een eigen cultuur. Deze jongeren verenigden zich daarvoor o.a. een dans) muziek en theatergroep, *La Minga*, een naam die verwijst naar het gezamenlijk

Vervolg op pag. 2

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Marisa Eduarda

GROTE KANS OP VOLLEDIGE DESINTEGRATIE
Bevolking ziet toekomst somber in
EG-model lijkt laatste strohalm Sovjeteconomie

DEN HAAG.- In de Sovjetunie heeft de hele bevolking de afgelopen weken met angst en beven gewacht op het hervormingsplan voor de overgang naar een markteconomie, dat een werkgroep onder leiding van president Michail Gorbatsjov vorige week presenteerde aan het parlement en dat vrijdag werd aangenomen. De Sovjetburgers beseffen terdege dat de overgang altijd, in welke vorm of met welk tempo dan ook, niet alleen diep zal insnijden in hun bestaan, maar tevens beslissend zal zijn voor de vraag of en hoe de Sovjetunie voortbestaat. De felle politieke richtingenstrijd die is voorafgegaan aan de presentatie van het plan, zal slechts een zwakke afspiegeling zijn van de problemen die het land nog te wachten staan.

De omvorming naar kapitalistisch model van de centraal geleide Sovjeteconomie moet, als alles keurig volgens draaiboek verloopt, uiteindelijk de kroon worden op Gorbatsjovs politiek van Perestrojka. Maar, indachtig de Sovjet-traditie van economische draaiboeken, is het aannemelijker dat het plan onvoorziene mankementen zal vertonen. Hoe de ontwikkeling van het land dan zal lopen is onduidelijk. De grootste pessimisten spreken van een ineenstorting van het enorme Sovjetimperium of een herhaling van de februari-revolutie van 1917, toen het volk de macht overnam. "De kans op volledige desintegratie van de Sovjetunie is zeer groot", zei de Amerikaanse hoogleraar Uri Ra'anan vorige maand. De Nederlandse econoom, prof. dr. M.J. Ellman, die opteert voor de revolutie-variant, zei desgevraagd: "Een combinatie van ontevredenheid onder het volk en het bestaan van een parlementaire oppositie maakt dit scenario goed mogelijk".

Maar dat kan het doel niet zijn van gorbatsjovs streven naar hervorming. Wat dan wel?

Stelde hij zich aanvankelijk bij de nieuwe staatkundige structuur van de Sovjetunie nog een confederatie voor in de trant van de Verenigde Staten of de Bondsrepubliek Duitsland, de jongste ontwikkelingen doen steeds meer denken aan een economisch systeem, zoals dat van de EG. Een van de radicaalste kopstukken uit het sociaal-economische leven in de Sovjetunie, die voorlopig nog niet is betrokken bij het hervormingsproces, de econoom Vasili Seljoenin verklaarde onlangs tijdens een bezoek aan Nederland dat indien de Sovjetunie werkelijk een markteconomie wil, "de handelsrelaties dan alleen via geld dienen te worden geregeld en niet via bestuurlijke maatregelen". In dit verband pleitte hij voor de invoering van eigen muntsoorten voor de 15 Sovjetrepublieken.

Een andere factor voor een nieuw bestel is het nieuwe unieverdrag, het akkoord waarmee Gorbatsjov tracht het uiteenvallende rijk bijeen te houden en dat uiteindelijk de politieke basis moet vormen voor de economische hervormingen. Het is echter de vraag of de politiek-economische ommekeer, hoe wenselijk ook, ooit zover zal doorzetten. Want juist de diepte van de economische crisis vormt het grootste probleem waarmee het Kremlin worstelt. Daarnaast bestaat er bij de Sovjetleiders de vrees voor grootschalige sociale onrust onder de bevolking. Het staat vast dat de burgers nog meer offers moeten gaan brengen die hun dagelijkse strijd om het bestaan zullen verscherpen. Nu al is zeker dat de invoering van een markteconomie vergezeld zal gaan van flinke prijsverhogingen en massale ontslagen.

Toch is iedereen het erover eens dat alleen het kapitalisme de Sovjeteconomie uit het moeras kan redden. De wijze en de termijn waarop dit moet gebeuren was in de afgelopen maanden onderwerp van zo'n felle discussie dat de verschillende kampen ternauwernood een politieke crisis hebben kunnen voorkomen. In de strijd moest vooral premier Nikolaj Ryzjkov het ontgelden. De bevolking is hem gaan beschouwen als de personificatie van de economische wanorde en het parlement heeft meerdere malen op het punt gestaan het vertrouwen in zijn regering op te zeggen. Ryzjkov kondigde in mei een economisch hervormingsplan aan in de vorm van een vijf-jarenprogramma dat voorziet in een geleidelijke overgang naar een markteconomie. Zijn plan gaat uit van onmiddelijke prijsverhogingen door de centrale overheid, vooral voor die produkten die in onvoldoende mate aanwezig zijn. In een later stadium wil hij de prijzen loslaten en de staatsuitgaven verminderen. Ryzjkov is vaag omtrent zijn Plannen met privé-eigendom. Zijn programma, dat is gebaseerd op aanbevelingen van vice-premier Leonid Abalkin, werd in juni sterk bekritiseerd door het parlement.

De econoom Stanislav Sjatalin kwam vervolgens met een radicaler plan dat scherpe prijsverhogingen uit de weg wil gaan om zo nog grotere sociale spanningen te voorkomen. Hij ontwierp een plan voor snelle overgang naar markteconomie, in slechts 500 dagen . Sjatalin wil eerst demonopoliseren en privatiseren vooraleer later in fasen de prijzen te verhogen.

Het plan kreeg de steun van de radicale Boris Jeltsin, president van de Russische federatie, en ook Gorbatsjov had er wel oren naar. Deze laatste besloot echter opdracht te geven tot het ontwerpen van een compromisplan dat de twee kampen samen moet binden.

Eerder had Ryzjkov met aftreden gedreigd als het plan-Sjatalin doorgang zou vinden. De premier vreest dat het radicale programma zal leiden tot chaotische taferelen. Ook het in de haast opgestelde compromis-plan van de econoom Abel Aganbegjan kon niet rekenen op Ryzjkovs goedkeuring, noch op die van de rest van de gematigde vleugel van de Sovjetleiding. "Het plan lijkt sterk op dat van Sjatalin, met dien verstande dat de impopulairste maatregelen wat zijn verzacht", verklaarde de premier.

Zoals verwacht geeft het hervormingsplan dat is gepresenteerd aan het parlement geen uitsluitsel over de toekomst van de Sovjeteconomie. Ook de staatkundige indeling van het immense land is onderbelicht gebleven. Het ziet ernaar uit dat de leiders in het Kremlin voorlopig hun ogen sluiten voor de politieke consequenties. Immers, hoe er ook hervormd zal worden, de staatkundige structuren zullen onherroepelijk veranderen.

Een van de pijlers van het plan-Sjatalin, dat vooralsnog de grootste populariteit onder de bevolking geniet en volgens deskundigen de meeste kans van slagen heeft, beoogt een radicale hervorming van het machtsevenwicht tussen de centrale Sovjetleiding en de republieken. Sjatalin wil al het industriële bezit, dat nu nog voor het grootste deel in handen is van Moskou, overdragen aan de republieken die het daarna aan particulieren mogen verkopen. Ook zullen de republieken hun eigen belastingstelsel kunnen ontwerpen. Een opmerkelijke ontwikkeling, op zijn zachtst gezegd. Dit vooral gezien het binnenkort te nemen besluit over een nieuw unieverdrag, dat immers is bedoeld is om de 15 Sovjetrepublieken bij elkaar te houden. Onder de hoede van Moskou, wel te verstaan.

Nog geen jaar geleden werden de republieken die vol trots hun eigen soevereiniteit uitriepen beschouwd als niet-kwaadaardige, eigenwijze telgen van de grote Sovjetfamilie. Bij de economische hervormingen en de grotere onafhankelijkheid die het unieverdrag voorstelt, vormen ze nu een reële bedreiging voor het voortbestaan van de Sovjetunie in de huidige centralistische vorm. Gorbatsjov is vooral met het plan voor een nieuw verdrag gekomen om enigzins toe te geven aan de eisen van de republieken voor meer soevereiniteit. Door bevoegdheden over te dragen en de macht te decentraliseren hoopt de president nu de schijnbaar onstuitbare onafhankelijkheidsdrang in te dammen en een grotere loyaliteitszin ten opzichte van Moskou te bewerkstelligen. Maar wat Gorbatsjov zich voorstelt bij een nieuw unieverdrag is niet wat de meeste republieken voor ogen hebben.

De Baltische staten, Estland, Letland en Litouwen, beschouwen zich niet meer als deel van de Sovjetunie en willen dan ook niet betrokken worden bij de uitwerking van een nieuw verdrag. De Litouwse premier, Kazimiera Prunskiene, zei vorige maand dat er alleen over nieuwe politieke relaties met Moskou kan worden gesproken in de vorm van een "dialoog tussen twee gelijke partners". Een gesprek tussen "soeverein en vazal" wees zij krachtig van de hand.

Ook wat Jeltsin betreft gaan Gorbatsjovs voorstellen niet ver genoeg. Hij wil hooguit zaken zoals de nationale verdediging delegeren aan het centrum. Vanzelfsprekend ziet hij het meeste heil in de plannen van Sjatalin. Hij verklaarde nog vorige week dat zijn republiek met ingang van 1 november onvoorwaardelijk het programma van de radicale econoom zal uitvoeren. De president van de Russische federatie meldde onlangs dat er al een bilateraal handelsakkoord is gesloten met de republiek Letland. De Russische federatie en Letland hebben met vijf andere republieken zitting in een commissie die het opzetten van een markt tussen de republieken nastreeft, buiten het gezag van de centrale regering om.

Dacht Gorbatsjov eerst voor een nieuwe staatkundige structuur van de Sovjetunie nog aan een confederatie, zoals de VS of de Bondsrepubliek, nu zijn er steeds meer aanwijzingen voor een ontwikkeling in de richting van een economisch systeem zoals dat van de EG. De meeste van de 15 Sovjetrepublieken beschikken nu al over voldoende middelen om als volwaardige staten te functioneren: eigen taal, cultuur, vlag en volkslied. Het enige dat de republieken vooralsnog moeten ontberen is een eigen muntsoort. Dat zou een werkelijke stap zijn in de richting van een markteconomie en een bekroning in het streven naar onafhankelijkheid van de republieken. Maar ook de vooruitstrevende plannen van Sjatalin voorzien niet in eigen munten.

De aanstaande economische hervormingen zullen in omvang en effect flink uittorenen boven de politieke veranderingen, die ondanks de Perestrojka niet met het gewenste tempo verlopen. Nu de republieken naar verwachting meer macht zullen krijgen ten koste van het centrale gezag, zal dat van grote invloed zijn op de onderlinge verhoudingen tussen de republieken. In het oude systeem ontvangen de fabrieken hun produktie-opdrachten uit Moskou. Zij specialiseren zich hooguit in enkele produkten en zijn geheel afhankelijk van een afnemer: de staat. Daarbij komt de opgelegde specialisatie per republiek. Zo worden bijna alle vorkheftrucks in de Oekraine gemaakt en vindt de produktie van oliepompen alleen in Azerbajdzjan plaats. De republieken zijn aldus voor hun industriele behoeften geheel van elkaar afhankelijk.

De voorboden van de economische hervormingen zijn nu al zichtbaar: de republieken weigeren zich te schikken in de instructies van hogerhand en proberen in hun eigen behoeften te voorzien. De gevolgen komen hard aan. Het relatief vruchtbare Estland heeft onlangs al zijn graanverkopen aan de centrale regering opgeschort.

En de leiders van de centraalaziatische republiek Oezbekistan hebben besloten op een deel van hun land graan te verbouwen, een produkt waarvoor ze tot voor kort waren aangewezen op de levering door met name de Oekraine en de Russische federatie. De Oezbeken hadden van Moskou de opdracht gekregen alleen katoen, groenten en fruit te verbouwen, bestemd voor een groot deel van de Sovjetbevolking. Die activiteit hebben ze nu beperkt tot de eigen behoeften.

De protectionistische politiek van de republieken veroorzaakt elders tekorten in de voedselvoorziening, terwijl diezelfde tekorten de roep om een protectionistische politiek doen aanwakkeren. Vooralsnog is het sluiten van handelsovereenkomsten tussen de republieken onderling de enige methode om aan de neerwaartse spiraal te ontkomen. De Russische federatie van Jeltsin en de Baltische staten hebben het voortouw genomen in deze economische politiek die oogluikend door het centrale gezag wordt toegestaan. Maar Jeltsin en consorten hebben gemakkelijk praten.

Het aangaan van economische contacten met andere republieken is voor de Russische federatie met haar uitgebreide grondstoffenvoorraden niet nadelig. Relatief arme republieken zoals Tadzjikistan en kirgizie met hun eenzijdige landbouwproduktie en minimale energiemiddelen zullen echter weinig hebben in te brengen. De sovjetunie staat dus niet alleen een desintegratie te wachten, maar bovendien een pijnlijk scherp contrast tussen de arme en de rijkere delen van het land.

Gorbatsjov is overduidelijk de greep op de ontwikkelingen in het land aan het verliezen. Zijn pas verworven speciale economische volmachten zullen daar weinig verandering in brengen. Want de weg naar het kapitalisme lijkt al te zijn ingezet zonder dat de president zich heeft kunnen uitspreken over de wijze waarop die koersverandering moet plaatsvinden. Hij moet toezien hoe de republieken eigengereid hun gang gaan en centrale besluiten naast zich neerleggen. Zijn voorstellen over de inhoud van een nieuw unieverdrag worden door tal van republieken afgedaan als krampachtige pogingen om de eenheid van het land te behouden.

Gorbatsjov zal zich maar al te goed realiseren dat de kansen op het voortbestaan van de Sovjetunie in de huidige vorm uitermate gering zijn. Daarvoor is de ontwikkeling in de richting van desintegratie al te ver voortgeschreden. Vanzelfsprekend zullen de republieken niet vrijwillig onder de rokken van Moskou terugkeren. De vraag voor Gorbatsjov is daarbij hoe er tenminste nog iets van het oude unie-idee kan worden behouden. Een van zijn mogelijke uitwegen is een politiek-economische hervorming, waarvoor het EG-model als voorbeeld kan dienen.

Over Salsa...

Vervolg van pag. 1

Armando (rechts) met zijn dansgroep.

werken en onderlinge hulp van indianen, overgenomen door de negerbevolking van Puerto Tejada en de rest van het Cauca-gebied. Zelf opgegroeid in deze wijken geven de leden van *La Minga* dansles, voorstellingen of vormen, samen met de mensen in de buurt, - zwart, mesties, indiaans, blank - collectieve dansimprovisaties op salsa-muziek. 'We hebben het allemaal zelf moeten leren. We doen ook zelf onderzoek,' zegt Santiago, coördinator van *La Minga*. Hoe belangrijk ook voor deze moderne, veelbelovende jeugd de orale overdracht is, geeft Santiago aan: 'Voor ons was bijvoorbeeld het lied *Plástico* van Ruben Blades een houvast. We noemen het zelfs ons volkslied.' 'Verkijk je niet op de schijn van de stad, het is slechts plastic dat smelt in de zon, doe niet mee met de carrière)makers; ze hebben een lege maag. Je hebt als barrio-bewoners maar een alternatief: hard werken, zweten en studeren,' zingt Ruben Blades de jongeren van Latijnsamerika toe. Dit populaire salsa-lied uit 1978 eindigt met het bezingen van de eenheid tussen het volk van Latijnsamerika en het Caribisch Gebied.

Met Santiago, Armando en een zestal andere leiders van *La Minga* gaan we naar *Los Soneros*, één van de *casetas*, een open discotheek, zonder airco, waar je voor 5000 pesos een hele liter aguardiente kan krijgen. *Sangre son colorá*, klinkt het over straat. Er wordt gedanst of staande meegewiegd: 'sonear'. 'La Parranda se canta así, zingt de Cubaanse Albita Rodriquez. We geven ons met overtuiging over aan dit ritme, als doen we mee aan een inwijdigsritueel in een nieuwe cultuur....

G.CHRISTIAAN: 'GEBREK AAN MEDEWERKING'

Antilles Agressor tot mei op vakantie

Curaçao nog niet de ideale plaats voor duiktoerisme

= door Norbert Hendrikse =

CURAÇAO wordt in advertenties en in fraaie kleuren folders aangeprezen als een bestemming bij uitstek voor het beoefenen van de duiksport. Maar is dat inderdaad zo? Kan de duiktoerist die de lange reis hier naar toe onderneemt echt z'n hart ophalen aan een unieke onderwaterwereld die de kosten en moeite van zijn uitstapje rechtvaardigen?

Gustaaf Christiaan, directeur van de Antilles Agressor n.v., exploitant van het gelijknamig duikvaartuig dat tot voor kort bij het Seaquarium lag afgemeerd begint eraan te twijfelen. Zelf een verwoed duiker die al jarenlang alle plekjes onder water bij Curaçao heeft bekeken, is hij na bezoeken aan de Cayman eilanden en Belize tot de conclusie gekomen, dat wij hier echt niet zoveel te bieden hebben. Zeker niet vergeleken bij andere bestemmingen in de regio zoals de eerdergenoemde plaatsen.

'Ik las laatst in een tijdschrift dat Curaçao 'een van de beste duikgebieden ter wereld' zou zijn. Nou vergeet dat maar. Daar moeten wij niet mee adverteren. Want de toerist die op zo'n reclame afkomt kan alleen maar teleurgesteld vertrekken en nooit meer terugkomen. Als wij ons vergelijken met Belize, waar je enorme diepe gaten onder water aantreft, ontstaan door vulkanische werking en Australië met zijn uitgestrekte riffen waar het krioelt van duizenden vissen in allerlei vormen en kleuren, dan komen wij er bekaaid van af. Op de Antillen zijn alleen Bonaire en de zuidkust van Curaçao geschikte plaatsen om te duiken. En wat hebben deze gebieden voor bijzonders te bieden? Praktisch niets als je ze vergelijkt met andere duikbestemmingen in onze. Die hebben om te beginnen alle faciliteiten die je op Curaçao en Bonaire aantreft en daarnaast een veel rijker onderwaterleven'.

...Een murene komt onder water bij de Cayman-eilanden een hapje halen uit de hand...

Cristiaan heeft dat zelf geconstateerd toen hij enkele weken terug de *Antillen Agressor* naar de Cayman eilanden heeft gevaren. De boot blijft daar voorlopig tot begin volgend jaar, wordt dan naar Morgan City in Louisiana gebracht voor een grootscheepse verbouwing en keert als alles goed gaat in mei weer terug naar Curaçao.

'Wat ik in Cayman heb gezien is werkelijk veel beter dan hetgeen wij hier kunnen bieden. Ik ben in onderwater grotten geweest, heb een onderwater park bezocht waar duikers de vissers kunnen voeren. Ik heb gezien hoe een rog zo dichtbij een duiker kwam om eten te halen dat de vis met zijn grote *vleugels* bijna de man's bril afsloeg. Ik heb een grote groene murene uit de hand zien eten. Enfin een enorme variatie vissen, waar je als duiker een heel persoonlijk contact mee hebt. Ik heb zelf een grouper vastgehouden die weer losglipte maar vrolijk terugkwam om een hapje te halen'.

'Er liggen scheepswrakken waar je alle soorten vissen kan zien. Hier wilden de Lions een schip laten zinken, maar het feest ging niet door omdat door bepaalde milieugroepen daartegen werd geprotesteerd, terwijl volgens mij als men de juiste plaats had gekozen er helemaal geen schade zou worden toegebracht aan het rif'.

Hoe komt het dat al deze mogelijkheden er op andere eilanden wel zijn en bij ons niet?

Christiaans: 'Wat de aanwezigheid van koraal betreft kunnen wij nog niet klagen. Maar de visstand gaat bij ons zienderogen achteruit. Geen wonder ook. Als je hier op een zondag bij Caracasbaai uitvaart en een tochtje maakt langs de zuidkust dan zie je tientallen vissersbootjes die de kust leegvissen. Op Bonaire is het nog ietjes beter, maar hoe lang nog? Wat de visstand betreft kunnen wij ons echter in de verste verte niet vergelijken met landen als Cayman, Belize en Costa Rica. En dan praat ik niet eens over duikgebieden in Hawaii waar je zelfs grote walvissen tegen kan komen'.

GEEN ANKER

Kunnen wij daar iets aan doen op Curaçao?

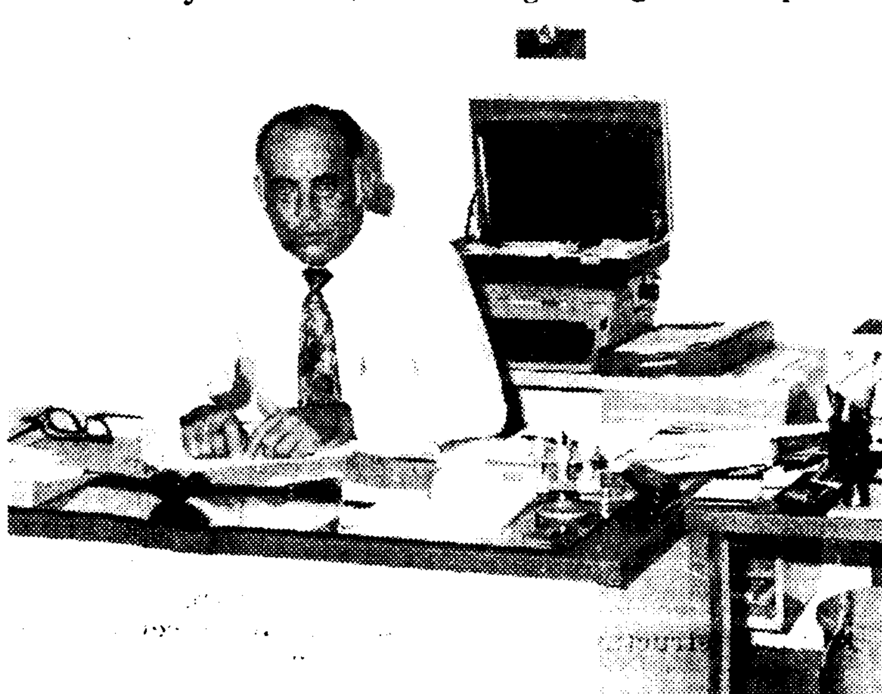
'Wat de hoeveelheid vis betreft zeker. Door vis uit te zetten op plaatsen waar wij afmeren, want ankeren doen wij niet om het koraal niet te beschadigen. Wij boren gaten in de zeebodem waar een betonnen paal met gaten in wordt gebracht. Door de gaten wordt een kabel getrokken waaraan een boei wordt bevestigd waar onze boot aan kan afmeren. Maar gebleken is dat de bodem niet rotsachtig is, zoals in een Amerikaans rapport werd gesuggereerd, maar van koraalgesteente, zodat de betonnen stop na een tijd losraakt. Wij hebben daarom aan de overheid gevraagd of wij voor dit doel een aantal van de betonnen blokken mochten overnemen die indertijd bij de Grand Prix zijn gebruikt, maar zelfs kopen kon niet. Op medewerking hebben wij nooit kunnen rekenen, hoewel ik moet zeggen dat met de nieuwe Tourist Development Foundation de zaak iets beter gaat'.

BELIZE

'Dit gebrek aan medewerking gecombineerd met een sterke terugloop van het aantal duiktoeristen waren er o.m. de oorzaak van dat wij besloten hebben de *Antilles Agressor* voor een periode van zeven maanden naar Belize over te brengen, waar wij al drie boten hebben. Een probleem is nogmaals dat als wij de toeristen eerst naar b.v. Belize brengen en ze daarna naar Curaçao laten komen zij hier teleurgesteld weggaan. En andersom, als zij eerst hier komen en daarna een van de andere landen bezoeken, komen zij niet meer bij ons terug.

Dat was dan ook een van de redenen waarom ik heb geprobeerd toestemming te verkrijgen om vanuit Curaçao duiktochten te maken naar de Aves-eilanden. Dat ging echter niet door omdat de Venezolaanse autoriteiten deze eilanden tot natuurgebied hebben verklaard en alle vormen van duiksport weren, wat van een kant wel begrijpelijk is'.

De maatschappij 'Agressor Fleet Limited' waar Christiaan voor werkt, beschikt momenteel over zeven duikvaartuigen gestationeerd in Curaçao en Bonaire, Belize, Cayman Island, Bay Island (Honduras), Hawaii, Costa Rica en Micronesië.

GUSTAAF CHRISTIAAN
... weinig medewerking...

RED TAPE

Op Curaçao werd in november 1988 begonnen met de *Antilles Agressor*, nadat Christiaans vanaf 1985 tot medio 1987 bezig was geweest om alle vergunningen te regelen. 'De red tape bij ons is verschrikkelijk. Gelukkig konden wij doordat onze boot onder Britse vlag vaart onder de hoge invoerrechten uitkomen, want stel je voor dat we 40 procent hadden moeten betalen over het bedrag van een miljoen dollar wat zo'n boot kost.

In 1989 en in het eerste gedeelte van dit jaar liep de business vrij goed, maar toen kwam de klad erin. Het aantal duiktoeristen was veel te weinig om er in deze vorm nog mee door te gaan. Dit ondanks het feit dat wij geen concurrentie hebben. Er was nog een boot die duiktochtjes ondernam, maar die is inmiddels al vertrokken. Op Bonaire was nauwelijks een teruggang merkbaar, omdat de duikers daar in hotels aan vaste wal verblijven en niet op de boot'.

MODERN UITGERUST

De *Antilles Agressor* is een z.g. *live and life aboard dive boat*. Hiermee wordt bedoeld dat de duikers gedurende hun hele reis aan boord kunnen verblijven waar de accomodatie is voor maximaal 18 personen. Er zijn behalve de slaapplaatsen voor kapitein en bemanning nog zes kamers voor drie personen drie badkamers en een toilet. Alle benodigdheden voor het duiken zijn aan boord aanwezig. Er is zelfs een donkere kamer voor het ontwikkelen van kleurendia's. Verder zijn er twee zware compressoren aan boord voor het vullen van de duikflessen. De boot is uitgerust met de meest moderne navigatie en communicatieapparatuur.

Doordat men niet aan land hoeft, wordt er ook nauwelijks tijd verloren zodat er soms tot zes duiken per dag kunnen worden uitgevoerd. De duikers komen op zaterdagmiddag aan boord. Zondagochtend om zeven uur vertrekt de boot om tot vrijdagmiddag 2 uur op zee te blijven. Tijdens de reis worden alle duikplaatsen in de buurt van Curaçao, Klein Curaçao en Bonaire bezocht.

Aan boord bevinden zich behalve de kapitein en een matroos, drie duikinstructeurs, een kok die drie maaltijden per dag serveert en een fotograaf. Christiaan merkt op dat er zich gedurende de periode dat de Antilles Agressor hier heeft gevaren geen enkel ongeluk heeft voorgedaan. 'Het gaat meestal om ervaren duikers die weten wat ze doen en bovendien worden ze terdege begeleid. Wij laten ze b.v. nooit op te grote diepte duiken.'

BONAIRE

Christiaan vertelt verder dat hij van de zijde van de watersport-operators op Bonaire weinig medewerking heeft ondervonden. 'Integendeel, zij hebben al het mogelijke gedaan de *Antilles Agressor* te weren. Gelukkig heeft de Bonaireaanse overheid ingezien dat dit zuiver een kwestie van eigenbelang was van de betreffende operators en dat de komst van de *Agressor* een positieve zaak was voor het eiland. Wel heeft het ons verbaasd dat terwijl de *Antilles Agressor* vergunning heeft om te opereren in de Antilliaanse wateren, Bonaire opnieuw met aparte eisen aan kwam zetten.

Samenwerking tussen Curaçaose toeristeninstanties en de Bonaireaanse schijnt ook niet zo erg te vlotten. Ik moest steeds persoonlijk contact opnemen met de Bonaireaanse gedeputeerde van Toerisme om de komst van de *Antilles Agressor* voor te bereiden.

Wat mij bovendien opviel was dat wij gedurende anderhalf jaar geen meergeld en loodsgeld hoefden te betalen, maar met de komst van een nieuwe havenmeester ineens, zonder kennisgeving vooraf, een rekening kregen gepresenteerd voor meer- en loodsgelden.

En dat terwijl wij varen van de ene duikplaats naar de andere, zonder aan de kade af te meren en zonder van de diensten van een loods gebruik te maken. Op de andere eilanden wordt voor onze vaartuigen geen enkele belasting betaald. De aanwezigheid van de boten wordt daar gezien als een extra attractie voor de toeristen die men op allerlei manieren probeert aan te trekken'.

KIJKPLOEG

'Trouwens op Curaçao heb ik ook zo'n staaltje meegemaakt. In het begin besloten we de *Antilles Agressor* in de haven af te meren, omdat daar meer beschutting was bij hoge zee, vooral in de orkaantijd. Daar zijn wij echter spoedig van teruggekomen vanwege de belachelijke voorwaarden en prijzen die men ons berekende. Zo moest er wanneer er op zaterdag werd afgemeerd extra betaald worden voor een complete 'kijkploeg' terwijl de boot makkelijk door onze eigen mensen kan worden afgemeerd. Het is een kwestie van een touw om een paaltje vastzetten.

Voor het tanken in de haven moesten we aan arbeidsloon f.500,- betalen, omdat er een speciale ploeg voor moest opdraven. Wij zijn daarom bij het Seaquarium gaan liggen, waar we gebruik maken van de diensten van een truck van Curoil voor het innemen van brandstof en waar alle faciliteiten aanwezig zijn voor de toeristen: een beach, restaurant, hotel en korte afstand naar de stad'.

Christiaan vertelt verder hoe hij in 1988 naar de Cayman eilanden ging voor het opdoen van managementervaring. De toewijding die hij op deze eilanden zag van iedereen die met toerisme te maken had was een openbaring. Ook de overheid geeft alle medewerking om het duiktoerisme te bevorderen. Op Curaçao is dit volgens Christiaan vooralsnog niet mogelijk.

KIEZEN

Christiaan: 'Eerst moet men voor zichzelf vast stellen op wat voor soort toeristen men zich wil gaan richten: de traditionele kooptoeristen, massatoerisme uit Europa, luxe toeristen die dure restaurants en casino's willen of sportieve toeristen die aangetrokken worden door onze watersportmogelijkheden. Combinaties zijn vaak moeilijk te realiseren. Neem bijvoorbeeld het feit dat men kunstmatige stranden wil gaan aanleggen ten behoeve van de hotels of voor andere projecten. Dit betekent dat wanneer het opgespoten zand wegspoeld het koraalrif gevaar loopt bedekt te worden en af te sterven, zoals we dat bij Coral Cliff hebben kunnen zien. Als hiermee b.v. geen rekening wordt gehouden bij de aanleg van een kunstmatig strand bij Marichi ten behoeve van het Van der Valk hotel, kan grote schade worden aangebracht aan het rif aan onze zuidkust vlakbij het onderwaterpark'.

Voorts moet er door de overheid meer toezicht worden gehouden op het naleven van de voorschriften ter bescherming van koraal en visstand. Zo is er een verbod op speervissen, maar dat wordt nog op grote schaal gedaan.

Christiaan: 'Ik was vroeger zelf een verwoed speervisser en heb zeker twintig jaar elk weekend vissen geschoten. Nu ik heb geconstateerd wat voor schade dat aanbrengt aan de visstand doe ik dat niet meer'.

Het beperken van het vissen met bootjes vlak voor de zuidkust is volgens Christiaan politiek niet haalbaar. 'Welke politicus durft tegen de vissers te zeggen dat ze daar weg moeten? Vroeger ging het maar om een paar vissers die met een roeibootje naar buiten gingen. Nu zijn het tientallen die dagelijks met een buitenbordmotor langs de kust 'slippen' en alle vis weghalen'.

Een zeerog sloeg bij het eten uit de hand bijna de bril van een duiker af.

Geen buitengewone attracties, steeds minder vis en weinig medewerking van de autoriteiten.

FACELIFTING

Wat kan het duiktoerisme op Curaçao dan nog redden? Christiaan gelooft dat de 'facelifting' die de *Antilles Agressor* binnenkort in de Verenigde Staten zal ondergaan daartoe kan bijdragen. Men wil het schip comfortabeler gaan maken met grote hutten, elk met eigen bad en toilet. Ook de service wordt uitgebreid tot *ontbijt in bed* toe en er komt een hostess aan boord voor het geven

Vervolg op pag. 7

LOKALE INDUSTRIE OVER ALGEMEEN VRIJ 'SCHOON'

informatie ontbreekt over milieu-vriendelijk produkt

Groene consument is op Curaçao nog ver te zoeken

De gevolgen van de giframp bij Bophal in India waren verschrikkelijk en hebben geleid tot een grotere bewustwording van de gevaren bij de produktie van industriële 20giftige stoffen.

= door Rob van den Bergh = WAT STAPELS rapporten en diverse milieugroeperingen niet voor elkaar kregen, lijkt de 'groene consument' en de 'groene kiezer' wel te lukken. Zowel de 'groene consument' als de 'groene kiezer' heeft het milieu hoog in het vaandel staan. Bij de aankoop van een produkt zal de groene consument uitgebreid stil staan bij zaken zoals, in hoeverre vervuilt de producent van dit produkt, is het afbreekbaar en zijn er milieu-vriendelijker alternatieven op de markt. De groene kiezer zal de overheden toetsen op hun aandacht voor het milieu-beleid. En niet alleen op papier, nee, het gaat de groene kiezer om daadwerkelijke acties. Bij de verkiezingen zal de groene kiezer stemmen op de meest groene partij. Na een speurtocht over de aardbol komen we terecht op Curaçao en gaan ook op dat eiland op zoek naar de groene consument en kiezer.

De eerste echte grote golf van milieu-bewustzijn ontstond aan het eind van de jaren '60. In een tijd van *flower-power*, de Club van Rome en economische groei ontstond interesse voor natuur, milieu en de eindigheid van s'werelds grondstoffen. Twee oliecrises later en alle aandacht voor een schoon milieu was weggeëbt. Het geld in de portemonnaie was belangrijker dan de verderweg gelegen idealen zoals bescherming van natuur en milieu. Aan het eind van de Tachtiger Jaren, na een aantal jaren van wereldwijde constante economische groei, lijken de idealen van weleer weer boven te komen drijven.

SERIEUS

Er is echter een belangrijk verschil; de golf van emotionaliteit van de Jaren '70 heeft plaatsgemaakt voor de golf van de realiteit van de Jaren '90. De aandacht voor het milieu wordt nu uiterst serieus opgevat, enerzijds omdat de pijn in de portemonnaie minder is geworden door opeenvolgende loonronden, anderzijds doordat vele wereldburgers in hun persoonlijke levenssfeer direct geconfronteerd worden met de ernstige uitwassen van de milieu-verontreiniging. In een periode van 20 jaar is de bezorgdheid over het opraken van grondstoffen verschoven naar 'hoe worden deze grondstoffen tot eindprodukten gemaakt?'. Gaat dit gepaard met uitstoot van schadelijke gassen, met lozing van zware metalen en met het creëren van landfills?'

Milieu-rampen droegen bij tot het nationale en internationale milieu-bewustzijn. De giframp in Soveso-Italië, de duizenden slachtoffers die de ramp van Union Carbide in Bhopal-India maakte, de kernramp van Chernobyl-Sovjet Unie, het ongeluk in een chemische fabriek in Sandoz-Zwitserland waardoor uiterst gevaarlijk vergif in de Rijn terecht kwam en recentelijk de olievervuiling in Alaska door de vastgelopen Exxon-tanker, Valdez.

door milieu-rampen meer bewustwording

Koren op de molen van de milieu organisaties. Nu bleef de verontwaardiging niet beperkt tot een selectief groepje van actievoerders. De massa vond het milieu een van 's werelds grootste problemen. Naarmate de zure regen duidelijker zichtbaar werd, soms zelfs in de achtertuin, naarmate meer rapporten de ernst van de vervuiling benadrukten, naarmate er meer tropisch regenwoud gekapt werd, naar mate de grens van de Sahara verder oprukte, steeg het milieu-bewustzijn. De internationale, lokale en regionale nieuwsmedia speelden in op de toenemende bewustwording van hun lezer, luisteraar en kijker. Niet alleen grote milieu-rampen waren nieuws. Nieuws was ook de vondst van zware metalen in een slakrop van een hobbyistuinder.

REÏNCARNATIE

De groene consument werd geboren. Het is een reïncarnatie van de oude consument alleen in een hogere kaste waarin het milieu een vooraanstaande rol inneemt. In feite werd de groene consument geboren in de kamers van de marketing afdelingen en bij de directies van grote bedrijven. In meer economische termen gesteld: de behoeften van de consument worden beter bevredigd als het produkt minder milieuschadelijk gevolgen met zich meebrengt. Anders gezegd, naarmate het produkt milieuvriendelijker is zal de groene consument bereid zijn er meer voor te betalen. Dit laatste is voor marketing experts een interessant gegeven.

Uit een in oktober 1989 in Engeland gehouden enquête kwam naar voren dat milieuvriendelijkheid van het produkt in 42% van de gevallen een reden was om het produkt te kopen. In het verleden was dit slechts 19% geweest. Er was een nieuwe groep consumenten gelokaliseerd om produkten bij te marketen. Groene produkten werden gelanceerd, zoals de groene auto's, fosfaatvrije wasmiddelen, CFC (freon)-vrije aerosolaten, loodvrije verven, PET-flessen, afbreekbare plastic zakken en cups. De plotselinge aandacht van de marketing afdelingen van bedrijven voor de groene consument had alles te maken met het trachten om de verkopen te stimuleren.

MARKETING

Een supermarktketen, TESCO, in Groot Brittannië gebruikte van de milieuvriendelijkheid van hun produkt-assortiment als centraal thema in hun marketing om in een hoger marktsegment terecht te komen. De Canadese keten Loblaw, zag haar idee om groene produkten te importeren al snel gehonoreerd door een dikkere geldbuidel.

Het zijn vaak in eerste instantie dergelijke milieubewuste grootwinkelbedrijven die aan de producent of leverancier verzoeken om groene produkten te leveren. Niet iedere fabrikant ziet brood in groene produkten. Bijvoorbeeld, Proctor & Gamble heeft jaren de introductie van fosfaatvrije wasmiddelen op de Canadese markt uitgesteld ondanks veelvuldig aandringen van de Canadese autoriteiten.

Slechts enkele ondernemingen zijn serieus en principieel in hun pogingen om daadwerkelijk een bijdrage te leveren in het milieuvriendelijk produceren en dan nog is dat vaak ingegeven door strategische marketing overwegingen.

Opmerkelijk is dat het ene land relatief meer groene consumenten telt dan het andere. In Europa, binnen de Europese gemeenschap zijn in het welvarende Duitsland en de laatste tijd ook Nederland vele groene consumenten opgestaan. Daarentegen lijkt het onderwerp in landen zoals Frankrijk, Griekenland, Spanje en Portugal in veel mindere mate aan te slaan. Bijvoorbeeld, in 1989 gebruikte in Duitsland 90% van de huishoudens fosfaat-vrije wasmiddelen terwijl dit percentage in Frankrijk op 6% lag.

BEZWAREN

Ongetwijfeld zijn groene produkten een stap in de goede richting, maar er kleven ook bezwaren aan. Wat is nu precies een groen produkt. De consument blijkt slecht of nauwelijks geïnformeerd te zijn en zal derhalve moeilijk zelf kunnen bepalen wat groen, groener en het groenst is. De term groen is niet beschermd, in de praktijk kan iedere producent deze aanduiding op zijn verpakking zetten. Normen zijn niet voorhanden. Maar hier lijkt langzamerhand verandering in te komen. Aan het bepalen van normen en maatstaven wordt met name in de Scandinavische landen en in Duitsland hard gewerkt. 'Ecolabeling' is het antwoord. Naast de prijs wordt bepaald, en op het produkt vermeld, de mate waarin een produkt milieu-vriendelijk is. In Europa zijn vooruitlopend hierop, enkele Supermarkten overgegaan tot het Ecolabelen van hun produkten maar vooralsnog volgens hun eigen arbitraire normen en inzichten. In bepaalde gevallen gaan fabrikanten over tot eco-labeling zoals bij voorbeeld een aantal papierproducenten in Groot-Brittannië voor wat betreft kringloop-papier. In de Verenigde Staten is zelfs een non-profit organisatie op de markt werkzaam, Green Seal genaamd, welke Eco-labeling verricht voor bedrijven tegen betaling. Natuurlijk, er zijn grenzen aan wat met Ecolabeling is te bereiken. Verpakking, grote van het produkt, gemak in gebruik, zijn voor consumenten vaak sterkere koopargumenten dan een Eco-labeling.

Het zijn niet de producenten die de landfills vullen....

ZELDZAAM

De groene consument op Curaçao is nog altijd een uiterst zeldzaam verschijnsel. De speurtocht, op zoek naar de milieu-bewuste consument op Curaçao leverde bedroevend weinig op. Hoewel geen enquêteresultaten voorhanden zijn, lijkt op het eerste gezicht de groene consument zich te bevinden onder degenen die pas sinds korte tijd (weer) op Curaçao verblijven en daarvoor woonachtig waren in Europa of Noord Amerika. De groene golf heeft deze groep niet geheel onberoerd gelaten. De omvang van deze groep lokale consumenten, hoogstens enkele duizenden, lijkt te klein om hier op te marketen. In de praktijk wordt het de Curacaose consument ook niet gemakkelijk gemaakt om milieu-bewust te scheppen. Informatie over de milieu-vriendelijkheid van een produkt ontbreekt. Overheid en consumentenbond laten hier duidelijk een steek vallen.

WINKELIER

De groene winkelier bestaat niet op Curaçao. De schaapachtige blik uit de ogen van enkele supermarkt-eigenaars op de vraag of ze 'groene' of milieu-vriendelijke produkten verkochten sprak boekdelen. Nu is het zeer begrijpelijk dat een winkelier pas een groen produkt op de schap zet als er ook daadwerkelijk vraag naar is. Daarnaast is de gewone grutter afhankelijk van wat groothandels en importeurs hem aanbieden.

Vanwege het feit dat Curaçao een eiland is dient alles door de lucht en over zee getransporteerd te worden. Dit brengt met zich mee stevig maar ook veel verpakkingsmaterialen. Ook zal naar aller waarschijnlijkheid geen enkele importeur op de hoogte zijn van de milieu-eisen in het land van oorsprong, noch van de schade die een dergelijk produkt kan geven voor het Curacaose milieu. Het gaat de handelaar om de brutomarges. Als hij een hogere marge kan behalen met de import van groene produkten zal hij dat zeker niet laten.

INDUSTRIE

De lokale op Curaçao aanwezige industrie is niet sterk vervuilend als men de Isla Raffinaderij, KAE, Kodela en de CDM buitenbeschouwing laten. De reden is simpel, er is geen zware industrie. De bestaande industrieën op Curaçao zijn voornamelijk consumenten industrieën, industrieën die halffabrikaten importeren en een eenvoudige handeling daarmee verrichten of het verpakken en klaar is het produkt. Toch kan niet ontkend worden dat management van de lokale fabriekjes volstrekt niet op de hoogte is van normen, eisen en standaarden die in andere landen gelden en ook is men niet 'willing' de produktie op eigen initiatief aan te passen. De (bedrijfs-) economische mogelijkheden om milieu-vriendelijker te produceren zijn beperkt. Velen produceren met oudere machines en het aanschaffen van een nieuwe of een andere machine is economisch niet of onvoldoende rendabel. De plastic cup machine is reeds aangeschaft dus waarom deze vervangen door een machine die kartonnen afbreekbare cups produceert.

landfills raken niet vol door producenten

Het is onjuist om de winkeliers, importeurs en de fabrikanten de schuld te geven van de vervuiling en het te snel volraken van de landfills. Het is vooral de niet-kritische Curacaose consument die geen enkele eis stelt aan de 'groenheid' van het produkt. Op vrijdagavond wordt bij Hoppe in Amsterdam, waar soms 100 of 200 mensen buiten een biertje staan te drinken, geen plastic cup geaccepteerd. Op Curaçao is het bezoek van enkele vrienden reeds reden genoeg om alles in, op, uit en met plastic te doen.

Als de Curacaose consument niet beter wil of kan, is er -net zoals in andere landen- een overheid die eisen of beperkingen kan stellen aan het gebruik van bepaalde milieu-onvriendelijke produkten. In Duitsland gebeurt dat bijvoorbeeld ook: de belasting op plastic flessen is een gevolg van het feit dat te weinig consumenten uit eigen wil overstappen op milieu-vriendelijker verpakkingen. In Nederland zal de PET-fles de gewone plastic fles moeten vervangen en in Zwitserland wordt blik verboden en zal vervangen moeten worden door kartonnnen verpakkingen.

HEFFING

Toch heeft de Antilliaanse overheid in het verleden een 'groene' maatregel genomen in 1976 om de import van frisdrank uit wegwerpblikjes tegen te gaan. Toentertijd werd een uiterst hoge heffing van kracht op alle ingevoerde limonade ook om het milieu-vervuilende blik niet op Curacao binnen te laten komen. Het behoeft geen betoog dat de lokale frisdrank fabricanten hier zeer dankbaar voor waren. Als dank introduceerden de limonadefabrieken de niet-afbreekbare plastic fles op Curaçao. Op het geïmporteerde bier is een hoge heffing van kracht van NAf. 1.45 per liter. Dit heeft echter niet mogen verhinderen dat Curacao groen is geworden, helaas was de oorzaak hiervan de 'groene Heineken'-fles.

Internationaal is de wereld groener aan het worden. Ook Curaçao kan hiervan profiteren. Fosfaatvrije wasmiddelen, freon-vrije spuitbussen, schonere auto's, meer karton en minder plastic, etc. Ook zonder een groene Curacaose consument zal er toch minder afval geproduceerd gaan worden op Curaçao in de loop der jaren. Daarnaast kan ook op Curacao de groene consument ontstaan, wellicht aangewakkerd door de toenemende toeristenstroom. Ook de overheid kan een steentje bijdragen door een duidelijk milieu-beleid te gaan voeren. Schrijven van nota's is niet voldoende, uitvoering hiervan, daar gaat het om.

De speurtocht naar de groene consument anno 1990 op Curaçao heeft weinig resultaat opgeleverd. Groene consumenten zijn er te weinig. Zal een lokale winkelier, handelaar, importeur of fabrikant er daarom iets aan gelegen zijn om milieuvriendelijk te zijn? Daarom, is het politiek aantrekkelijk om de kleur groen in het vaandel te dragen?

Op de laatste vraag wordt ingegaan in een artikel dat de volgende week in de NAPA verschijnt onder de titel: 'Op zoek naar de groene Curacaose kiezer.

Weetjes...

IN DE dierentuin van Omaha in de Amerikaanse staat Nebraska zijn drie tijgertjes na reageerbuisbevruchting ter wereld gebracht. Een dier overleed al snel, de twee anderen zijn gezond. De genetische ouders zijn een Bengaalse tijger en twee Bengaalse tijgerinnen.
De eicellen zijn uit de tijgerinnen genomen, in het laboratorium bevrucht en twaalf uur na de bevruchting in een draagmoeder geplaatst, een Siberische tijgerin.
Drie Amerikaanse dierentuinen hebben tien jaar aan dit project gewerkt. Wanneer er meer ervaring mee is opgedaan, wil men met diepgevroren tijger-embryo's naar India en Nepal reizen, daar een tijger vangen, de buisembryo's inplanten en haar weer vrijlaten.
Zo kan men de wildstand vergroten. In die landen wordt vaak hevig op tijgers gejaagd.

****

EIND dit jaar breng Gist-Brocades een rode kleurstof op de markt die door gist wordt geproduceerd. Voor de natuurlijk bereide kleurstof astaxanthine, verwacht men een goede afzetmarkt te vinden bij zalmkwekers.
Negentig procent van de zalm voor consumptiedoeleinden wordt gekweekt. In tegenstelling tot de wilde zalm heeft gekweekte zalm geen roze kleur. De grauw ogende zalm wordt bijgekleurd door kleurstoffen aan het visvoer toe te voegen. Astaxanthine is een kleurstof die in het natuurlijk voedsel van zal en garnalen voorkomt.

****

Willemstad, Monumentenstad

= door Nel Casmiri =

WILLEMSTAD Monumentenstad. Onder deze titel is dit jaar van 15 juni tot 2 september in het Koninklijk Paleis te Amsterdam een tentoonstelling gehouden. Naar aanleiding van die tentoonstelling is een boek uitgegeven met enkele artikelen en vooral veel foto's van Willemstad en haar directe omgeving. Maar wat is Willemstad? Een naam voor geografen en handig voor toeristen, maar waar liggen de grenzen? Bij de nieuwe Rotary-stadspoort of ruim voorbij Souax en Santa Rosa? Ook dit boek laat dit grenzen wijselijk in het midden. De eerste 70 bladzijden van het boek bevatten artikelen van prof. dr. ir. C.L. Temminck Groll en drs. W. van Alphen over Willenstad op Curacao, van ir. R.G. Gill over Willemstad in de nieuwe tijd en van ir. R. Apell over het huidige monumentenbeleid op Curacao.

Huis in de Bonairestraat Otro banda

De Breedestraat Otrobanda in 1900

De Moordenaarsteeg in Punda

Het eerste en meest uitgebreide artikel geeft veel informatie. Het is een historisch overzicht van de structuur van de oude stad, de architectuur in het Caribisch gebied, Fort Amsterdam, Punda en Otrabanda, waarbij vooral de bouwstijlen in beide stadsdelen aan bod komen. Daarna volgen de uitbreidingen van Pietermaai en Scharloo en tenslotte de bebouwing met landhuizen rondom het Schottegat.

NIEUWE WIJKEN

Ir. Gill richt zich op de nieuwe wijken die rond het Schottegat gebouwd werden na de komst van de olie en de nieuwe bouwstijlen daarna. Het derde artikel tenslotte gaat over monumenten- zorg en -beleid in verband daarmee heden ten dage: De Stichting Monumentenzorg Curacao bestaat al sinds 1954. Het is een particuliere instelling die veel heeft geijverd voor het behoud van monumenten op Curacao. Pas de laatste jaren begint ook de overheid het belang van die zorg in te zien. De Verenigde Naties organiseerde een Werelddecennium voor Culturele Ontwikkeling, waarbij met ingang van 1988 gedurende tien jaren extra inspanningen zouden worden verricht ter bevordering van de cultuur in brede zin. Een van de projecten die de Nederlandse Unesco Commissie heeft geselecteerd is het stadsherstel van Willemstad, Curacao.

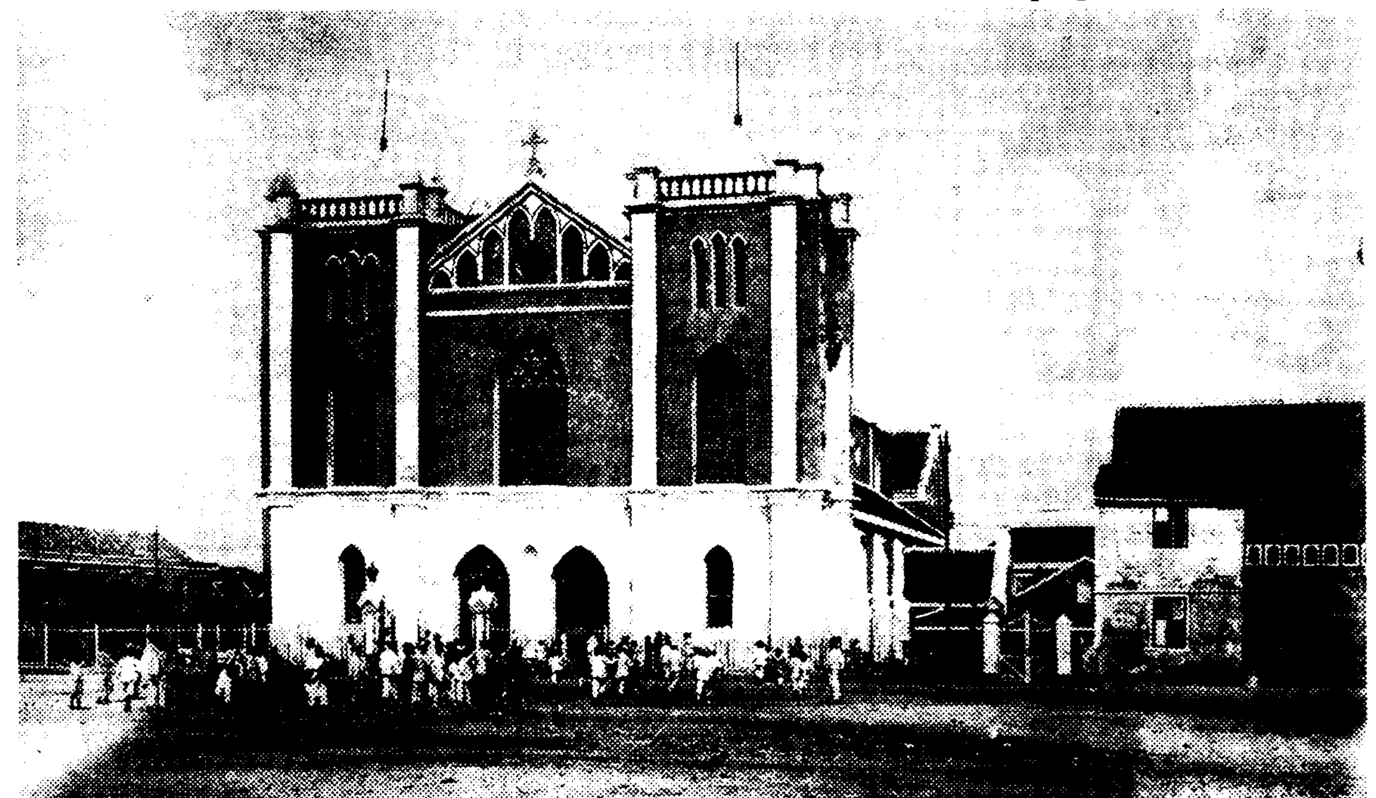
In september 1989 kwam een Monumentenplan gereed, o.a. door toedoen van een interregionale werkgroep. Het door het Eilandbestuur voorgenomen beleid op het gebied van de monumentenzorg is in het Monumentenplan als volgt in hoofdlijnen verwoord:

'De rol die de overheid vervult bij een monumentenbeleid is met name voorwaarden scheppend van aard. De overheid is stimulerend, normstellend en controlerend actief. Uitvoerende taken kunnen voor een groot deel door anderen worden opgepakt, uiteraard in samenwerking met de overheid. De hoofddoelstelling voor het monumentenbeleid is: streven naar behoud en herstel van zoveel mogelijk cultuur-historisch waardevolle panden. In de binnenstad geldt daarbij dat vooral ook behoud en herstel van cultuur-historisch waardevolle stedebouwkundige structuren worden nagestreefd. Het monumentenbeleid mag niet puur gericht zijn op conservering, waarbij alles wat afwijkt van het oorspronkelijke niet wordt getolereerd. Dit leidt tot de tweede doelstelling: De binnenstad zal op een zoveel mogelijk cultuur-historische verantwoorde wijze tot nieuw leven moeten worden gebracht, zodat het weer een echt stadshart wordt waar gewoond, gewinkeld en gewerkt kan worden, waar ook de toerist een aangenaam verblijfsklimaat vindt. Het overheidsbeleid op het gebied van de monumenten is in eerste instantie gebaseerd op de volgende uitgangspunten: - aanwijzing van beschermde monumenten - aanwijzing van monumenten in actiegebieden - het ontwikkelen van een juridisch instrumentarium - het ontwikkelen van een financieel instrumentarium.'

HERKENNING

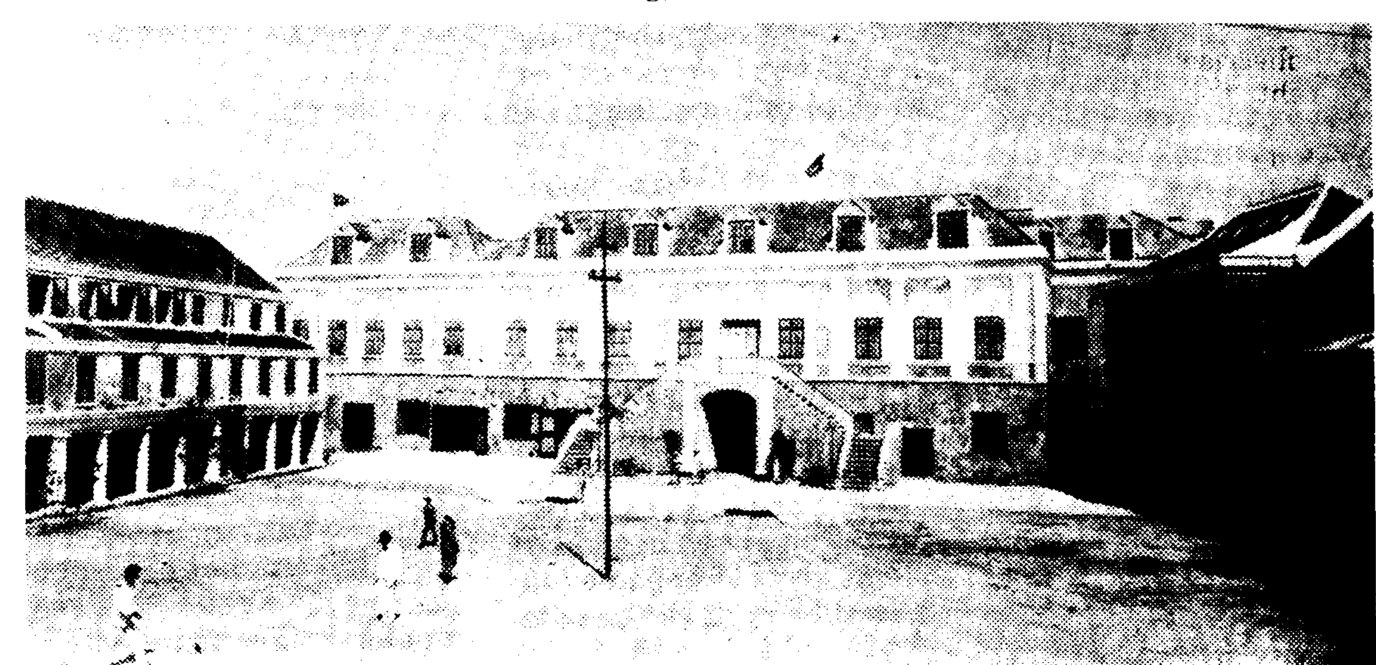
Deze drie artikelen zijn niet geschreven voor vaklui, dus voor architecten en stedebouwkundigen, maar voor een ieder die belangstelling heeft voor zijn of haar eiland. Ze worden geïllustreerd met een grote serie zwart/wit foto's. De meeste foto's zijn afkomstig uit particuliere collecties, waaronder een hele serie uit de bibliotheek van het fraterhuis Petrus Donders in Tilburg. Ook zijn er foto's uit rijksarchieven en uit musea. Het boek opent met een uitklapbare pagina met een Panorama op Willemstad in ca. 1900, waarop het Rifwater, de brug naar het Riffort, het Brionplein, de pontonbrug, Punda en heel in de verte de Tafelberg prachtig te zien zijn. De foto's sluiten aan bij de tekst van de artikelen en waar speciale huizen of plaatsen worden besproken, staat een verwijzing naar de bladzijde met de foto.

De Breedestraat Otrobanda

De kathedraal op Pietermaai anno 1900

Bij het kijken naar de foto's of de afbeeldingen van oude schilderijen valt op hoeveel er ondanks de vele veranderingen toch bewaard is gebleven. Hoeveel gebouwen, ondanks de afbraak eromheen, er nog steeds staan. Hoe bekend het toch allemaal is. En ook hoe breed bijvoorbeeld de Breedestraat is in Punda, maar vooral hoe breed de Breedestraat in Otrabanda is.

Ook bij de foto's van iets jongere datum: de kazernes in plaats van het Plaza hotel, het water in plaats van de Euwensweg, het roept veel 'O ja, zo ken ik het nog!' op. De tweede helft van het boek bestaat uit een prachtige reeks kleurenfoto's van Jan Derwig, gemaakt in onze huidige tijd, die net als de zwart/wit foto's een aanvulling op de teksten geven. Of misschien is het beter andersom te verwoorden: de teksten vullen de foto's aan.

Het Gouverneurspaleis ca.1900

Breedestraat Punda omstreeks 1900

Gezicht op het Waaigat en Punda

TYPOGRAFIE

Typografisch is het boek een juweeltje dat in geen enkele bibliotheek mag ontbreken. Er is zeer veel zorg besteed aan een juiste vlakverdeling. De tekst is prettig leesbaar door een juiste keuze van bladspiegel en regelafstand.

De kleurenfoto's zijn wat te donker weergegeven, maar dat is toch niet storend. De forse blauwe lucht boven de plechtstatige witte, rose en gele gebouwen geven er een monumentale dimensie aan. Hun aanwezigheid wordt als het ware nog eens extra benadrukt.

Dit boek is een ideaal cadeau om te geven, zowel aan mensen van of op het eiland om herinneringen op te halen of kennis uit te breiden, als aan mensen van buiten het eiland om ze te laten kennismaken met Curacao: Willemstad Monumentenstad.

De mango

= door Nel de Jong =

'KIJKEENS, wat ik gevonden heb' riep Pinkie op zekere dag, toen hij uit de mondi kwam. En hij wees trots op zijn karretje. 'Nee maar!' Poetsje sloeg verrast haar handen in elkaar. 'Wat een mooie mango!' In het karretje van Pinkie lag de mooiste en grootste mango, die ze ooit gezien had. 'Wat zullen we daar heerlijk van smullen', lachte ze.

Maar toen kabouter Brr de mango zag, zei hij: 'He, die moesten we eens aan opa Konijn geven. Die heeft zo'n last van reumathiek en kan zo moeilijk eten soeken met zijn stijve pootjes. Wat denken jullie ervan?' Poetsje en Pinkie keken wel even teleurgesteld. Ze hadden zich zo op de smulpartij verheugd. Maar als ze de oude opa Konijn er een plezier mee konden doen, wilden ze de mango graag aan hem geven. 'Ik zal hem wel brengen', zei Pinkie. 'Met zijn karretje, want hij is veel te zwaar om te tillen'.

Opa Konijn woonde ver weg in de mondi. En toen Pinkie halverwege was, was hij doodmoe. De zon brandde op zijn bolletje en er was bijna nergens schaduw. De mango leek steeds zwaarder te worden en het karretje bleef telkens achter steentjes op het pad steken. 'Pff', zuchtte Pinkie, 'Even uitrusten hoor. Hij ging languit onder een grote steen liggen, sloot zijn ogen en.... viel in slaap. Het karretje bleef een eindje verder midden op het pad staan.

Een parkietje, dat net langs vloog, keek verbaasd naar beneden. Dat leek het karretje van Pinkie wel, met een mooie grote mango erin. Maar Pinkie zelf was nergens te zien. Waarom zou Pinkie dat karretje midden op het pad hebben gezet? En voor wie zou de mango zijn? Ach ja, die had Pinkie natuurlijk daar neer gelegd voor zijn vriendjes de dieren. 'Wat aardig van hem', dacht het parkietje. Mmm, het had best trek in een stukje mango. Pik! Daar hapte het al een stukje eruit. Pik pik, dat smaakte!

'Hé zeg!', riep een ander parkietje, 'Zie je niet, dat die mango op het karretje van Pinkie ligt? Blijf er eens af'. 'Nee hoor', riep het eerste parkietje terug, 'Pinkie heeft hem er voor ons neer gezet. Kom ook maar eens proeven'. 'Ah, zit dat zo', zei het tweede parkietje, 'Hm ja, hij ziet er heerlijk uit'. En even later zaten ze met z'n tweeën van de mango te pikken. Er was al een heel stuk af.

'He, geef mij ook een stukje', bedelde een klein hagedisje. 'Ja hoor', zeiden de parkietjes. 'De mango is groot genoeg en Pinkie heeft hem er voor alle dieren van de mondi neer gelegd. Kom er maar bij'. Een paar muisjes, een troepiaal en een suikerdiefje lustten ook wel een stukje mango. En met z'n allen maakten ze er een heerlijke smulpartij van.

Totdat er een konijntje langs kwam gehuppeld. 'Hé!' riep het boos, 'Wat doen jullie nu? Weten jullie dan niet, dat die mango voor opa Konijn is? En waar is Pinkie gebleven? Oh, daar ligt hij te slapen onder die steen, de domoor'. 'Voor opa Konijn?' schrokken de dieren, 'Aiaiaiai, ik weet van niets, hoor', piepte het suikerdiefje en vloog gauw weg. De troepiaal volgde hem zo snel mogelijk. En de muisjes hadden opeens ook al erge haast.

'En jullie zeiden, dat de mango voor alle dieren was', zei het hadegisje tegen de parkietjes. 'Nou, dan moeten jullie dat ook maar aan Pinkie vertellen, hoor'. En weg gleed het hagedisje. 'Ai ai ai, wat zullen Pinkie en opa Konijn boos zijn,' huilde het eerste parkietje, 'Maar ik dacht echt, dat hij voor ons allemaal was'. Verdrietig keek het naar het karretje, waarop alleen nog maar een grote mangopit lag en toen naar Pinkie, die net wakker werd.

Gelukkig was Pinkie helemaal niet boos. 'Het is mijn eigen schuld', zei hij, 'Dan had ik het karretje maar niet midden op het pad moeten laten. Huil maar niet meer, hoor. Ik zal het opa Konijn wel uitleggen'.

En toen opa Konijn het hele verhaal gehoord had, begon hij hartelijk te lachen. 'Ik heb toch in ieder geval de pit nog', zei hij, 'Daar kan ik fijn op knagen. Dat is goed voor mijn oude tanden. Dank je wel, Pinkie en de volgende keer beter'.

DOOLHOF

Raadselrijmpjes

Ik ben vijf letters groot
en mijn laatste vier zijn rood.
Soms ben ik lang, soms klein en rond,
Maar steeds ben ik voor iedereen gezond.

Eenmaal was ik een vacht,
Nog ben ik warm en zacht.
Plaats nu een K bij mij
en ik drijf hoog in de lucht voorbij.

Oplossing raadselrijmpjes: Brood, Wol-k.

Wie raadt het

DIT IS EEN dobbelspelletje, waaraan twee tot zeven mensen mee kunnen doen. Iedere speler krijgt drie lucifers en houdt die onder de tafel in een hand. Nu neemt hij met zijn andere hand een, twee, drie of geen een lucifer en legt die hand gesloten op tafel, zodat niemand kan zien, hoeveel lucifers er in zitten.

Nu mag iedereen om de beurt raden, hoeveel lucifers er samen in alle handen op tafel zitten. Voorbeeld: 2 spelers. De een heeft er drie in zijn hand en de ander geen een. Dat is dus samen drie.

Als iedereen een getal heeft gezegd, gaan de handen open en kan er geteld worden. Degene die drie heeft geraden, mag dan een lucifer wegleggen. Iedereen neemt weer opnieuw een aantal lucifers in zijn ene hand op tafel en er wordt weer geraden. Totdat een van de spelers al zijn lucifers kwijt is en gewonnen heeft.

Schrijven

LAAT je vrienden zien, dat schrijven op je voorhoofd heus niet zo makkelijk is. Laat hen met hun linkerhand een blad papier op hun voorhoofd drukken en laat hen hun naam erop schrijven. Laat het wel snel doen, zonder ze tijd te geven na te denken. Dan zullen ze merken, dat ze in spiegelschrift en achterstevoren op het papier geschreven hebben!

ZOEK, ZOEK, ZOEK

AL deze dingen horen bij elkaar, behalve één. Zie je het?

Oplossing ZOEK ZOEK ZOEK: De spijker hoort er niet bij.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Muzieknoot; 3. Buitenaards wezentje uit film; 4. Reeds; 6. Vóór ieder ander; 7. Muzieknoot; 8. Stoomschip (afkorting); 9. Jongensnaam.

VERTIKAAL: 1. Deel van een bloem; 2. Wordt door een cowboy gebruikt; 3. Lof; 5. Lagere Technische School (afkorting).

■	1		2	■
3		■	4	5
6				
7		■	8	
■	9			■

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Kaya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) En zet op de envelope: KINDERPUZZEL.

Winares van deze week:

Scarlett Peery,
Cas Coraweg 108
Curaçao

Zij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 4. Tafel; 5. Troon; 6. Nu; 8. De; 9. Ina; 11. Staal; 12. Beton; 14. Eg; 15. Ma.

VERTIKAAL: 1. Stoten; 2. Afgod; 3. Slanke; 7. Uitleg; 8. Daarom; 10. Na; 12. Be; 13. Na.

Puzzeltje

Hieronder zie je zes woorden, waarvan een letter ontbreekt. Vul nu in elk woord de goede letter in. Om je te helpen: die zes letters samen vormen een groet.

1. LA.INE
2. VO.TBAL
3. ZI.VER
4. WER.STER
5. BEM.EIAL
6. KA.PIOEN

Oplossing puzzeltje: Welkom.

Wist je dat ???

WAAROM knippert een mens met zijn ogen?
Op de eerste plaats om de ogen vochtig te houden en schoon te maken. Daarvoor hoef je maar één maal minuut te knipperen. Toch knipperen de meeste men ongeveer vijftien keer per minuut met hun ogen. knippert namelijk ook bij onverwachte geluiden, of men woedend is, of iets niet wil geloven, zelfs als zich verveelt.

De juffrouw op school zou aan je ogen kunnen zi je oplet of je zit te vervelen. Want hoe meer je oplet, minder je met je ogen knippert.

Wel eens gehoord van *Het Beste*? Dat is het m gelezen tijdschrift van de wereld. In 1921 begonne Amerikaanse meneer en mevrouw Wallace met tijdschrift. Voor het eerste nummer lieten ze 5 exemplaren drukken. Vijf jaar later was dat al maal zoveel: 50.000 stuks. En nu, bijna 70 jaar l wordt het tijdschrift elke maand in 15 verschill talen gedrukt en aan 28 miljoen mensen over de wereld verkocht. Tante Nel leest *Het Beste* ook. E en toe vertelt ze jullie er wat uit in 'Wist je dat?'

* * * * * * * *

Geleerden hebben ontdekt, dat ons lichaam op v schillende tijden van de dag anders reageert. 's M gens vroeg kun je het best met cijfertjes overweg. vroeger de rekenles is, hoe beter dus. Knutselen andere dingen, waar je je handen bij nodig hebt, lu 's middags het best. En later op de middag en in vroege avond, als je lichaamstemperatuur stijgt, is sporten gemakkelijker. Je reageert sneller op de bijvoorbeeld, en je raakt minder gauw vermoeid.

* * * * * * * *

Versjes van vroeger

Jan, mijne man, wou ruiter worden
Janneman had er geen degen;

Toen nam Jan, mijne man, een koek -
die stak Jan al door zijn broek:
Jan mijne man had toen een degen;
Janneman,
rij wat an,
dat je een ruiter worden kan!

Uit de schoolkrant

ER HEBBEN weer verschillende scholen meegedaan met de wedstrijd van schoolkranten ter ere van Dierendag. Jullie ook? Morgen is de uitslag en de prijsuitreiking. Ik ben benieuwd. Hier volgt vast een verhaaltje uit de schoolkrant van de Dr. Albert Schweitzerschool. Het is van Thyra Sannes uit klas 3C:

DAAR gaat Piet Nijn. Hij gaat naar de dierentuin, want er zijn heel wat dieren te bekijken. Daar staat de olifant! En daar de leeuw! Dat is prachtig allemaal en dieren dat er zijn! We hebben de olifant en de leeuw al gezien.

Nu gaan we verder hu, u.... dat dier toch niet in dit land kameel? Een hu, hu ik weet niet wat dat een dier is! Um, um, um, o ja, ik weet het een giraffe! Ja, dat is een giraffe!

We gaan naar een dier. Ha, ha, ha, aap toch! Hij doet hij sterk is als een bal en als je die een geeft, dat die de berg maal kapot kan die berg is zo h Maar Piet Nijn is gaat naar huis en de is om. Daaaag!!

Interessant tesultaat onderzoek TNO

Dragen van gordel verhoogt risicolimiet

TNO-onderzoeker dr. Wiel Janssen bestudeerde het effect van het dragen van veiligheidsgordels in personenenauto's. De resultaten hiervan waren opmerkelijk. Volgens het onderzoek rijden dragers van gordels roekelozer dan de nietdragers. Zet de veiligheidsgordel ons aan tot riskanter rijgedrag?

IEDERE AUTOMOBILIST heeft uit ervaring in veel verschillende situaties, een bepaald beeld van zichzelf gekregen. Hij heeft geleerd van de vele vergissingen en successen die hij in het dagelijks verkeer beleefde. Met die 'bagage' treedt hij nieuwe situaties tegemoet. Onbewust heeft hij voor zichzelf een limiet gesteld welk risico hij kan nemen. En als er iets aan de situatie verandert, stelt hij zijn persoonlijke risicolimiet opnieuw in. De Canadese psycholoog Wilde bedacht voor dit gegeven een naam: het constante risico. Zijn theorie komt er in het kort op neer dat iedereen b ereid is een bepaalde mate van risico te accepteren die hem zo goed mogelijk schikt. Maar elke verandering in de risiscosituatie, naar meer of minder veiligheid, zal ertoe leiden dat de persoon weer snel op zijn oude persoonlijke risico terugvalt.

ZWAAILICHT

Professor Wilde, van oorsprong Nederlander, was nuchter genoeg om zijn theorie de dimensie van de dagelijkse herkenbaarheid te geven. Stel: U rijdt op een snelweg met een vaart van 140 kilometer per uur. U weet dat het te hard is, maar naar uw beoordeling laten de omstandigheden het toe. Er is weinig verkeer en U weet uit ervaring dat hier zelden of nooit controle is.

In de achteruitkijkspiegel ziet U ver weg plotseling het bekende blauwe zwaailicht. De dreiging gepakt te worden dringt tot U door. In een reflex neemt U gas terug. Als het voertuig dicht genoeg genaderd is, ziet U dat het een ambulance is. Opluchting! Snel daarna zit U weer op de oude snelheid.

Nog een voorbeeld: Op dezelfde weg heeft het geregend. Het gladde en natte wegdek, met in de sporen nog water, maken dat de situatie die U met 140 wel aandurfde verandert. U kent uw eigen rijvaardigheid en U weet dat U er net een lange werkdag op heeft zitten. Er is dit keer geen zwaailicht voor nodig: U besluit terug te gaan tot de honderd. Daar ligt naar uw gevoel, op dat moment de grens van het risico dat U nog wel aankunt.

GORDELS

Terug naar de veiligheidsgordel. Op Curacao wordt gepraat over het verplicht invoeren hiervan. Een lokale autodealer is onlangs begonnen met het voeren van een campagne om de autobestuurder bewust te maken van het belang van het dragen van een gordel. Nog niet zo lang geleden was het zo dat bepaalde dealers zelf de gordels uit nieuwe auto's verwijderden 'omdat de kopers het maar lastig vonden'. Ook in Nederland was er enige drang van de overheid voor nodig om het dragen van de gordel geaccepteerd te krijgen. Vele ervoeren het als een beknotting van hun bewegingsvrijheid. Autofabrikanten die veiligheid hoog in het vandel droegen, voorzagen hun watens van signalen die opvallend en onaangenaam genoeg waren om maar snel de gordel aan te gespen.

Tot slot probeerden ook statische gegevens over de voordelen van het dragen van gordels de automobilist te overtuigen; bij de meeste typen ongevallen was het aantal met dodlijke afloop inderdaad behoorlijk gedaald. Het heeft geholpen, want veiligheidsgordels horen nu gewoon bij autorijden. Het is een norm geworden.

Zittend in de bestuurdersstoel zou, volgens het recente TNO-onderzoek, menig rijder harder en onvoorzichtiger rijden. Deze conclusie ligt in het verlengde van de constant-risicotheorie.

De automobilist weet dat de kans om een ongeluk te overleven met gordel groter is. Tegelijk met het vastklikken van de gordel verschaft hij zich het besef van grotere veiligheid.

Gezeten achter het stuur realiseert de rijder zich dit niet allemaal bewust. Hij weegt niet af harder te zullen rijden en hij neemt ook geen beslissing om zijn rijstijl te wijzigen. Het is meer een gevoel van veiligheid dat over hem komt. Hij begeeft zich in een verkeerssituatie waarin hij zelf de factor veiligheid heeft vergroot.

Eigenlijk is autorijden een gecompliceerde bezigheid. Net als bij veel andere vanzelfsprekende dagelijkse zaken denken automobilisten niet bewust na bij elke handeling. In de fase bevonden ze zich tijdens de rijles en nog enige tijd erna. Nu rijden ze hoofdzakelijk op de 'automatische piloot'. Maar ondertussen beleeft de man of vrouw achter het stuur de verkeerssituatie op verschillende niveau's.

Het meest voor de hand liggende en praktische niveau is dat van het bedienen van de auto: sturen, schakelen, remmen, gasgeven en het bedienen van allerlei schakelaars en knoppen. Dan is er het tactische niveau: beslissingen nemen over inhalen, voorrang verlenen, letten op de situatie en de medeweggebruikers. Tenslotte moet de route naar de bestemming de aandacht hebben: het doel van de rit.

Handelingen ten behoeve van de eerste twee niveau's gebeuren vrijwel allemaal automatisch. Beslissingen hierover worden in onderdelen van seconden genomen. Toch vergen ze een belangrijk deel van de aandacht, maar geroutineerde automobilisten ervaren dat niet als een belasting. Zij hebben nog mentale capaciteit over voor het voeren van een gesprek met de passagier, het luisteren naar de radio of het denken aan de echtelijke ruzie van vanmorgen.

Maar dat ieders mentale capaciteit beperkt is wordt merkbaar bij de nadering van een onoverzichtelijk kruispunt. Dan valt het gesprek even stil, wordt er niet meer echt naar de radio geluisterd en is alle aandacht, ondanks het conflict die morgen, op het verkeer gericht. Hieruit blijkt dat ieders mentale capaciteit een beperking kent.

Automobilisten zijn bereid risico te nemen. Het gevoel van (subjectieve) veiligheid neemt echter toe naarmate men zelf een aandeel heeft in de risiciosituatie. Het is gebleken dat mensen meer risico accepteren van vrijwillig ondernomen activiteiten. Daar hoort deelname aan het verkeer ook bij. Ook situaties waarop men zelf invloed kan uitoefenen, leveren een verhoogde risicoacceptatie op.

Autorijden is bij uitstek op eigen verantwoording handelen. Bovendien is het verkeer zo vertrouwd; zelfs het gegeven dat er dagelijks ongelukken mee gebeuren schrikt niet af. Deze drie factoren versterken elkaar in de bereidheid achter het stuur plaats te nemen en daardoor vrijwillig gevaar te lopen.

Als we daar ook diverse andere veiligheidsbevorderende factoren bijvoegen, kan ons helemaal niks meer gebeuren. We kunnen zelf maatregelen nemen (bijvoorbeeld: de gordel om, vuile ruiten schoonmaken, uitgerust aan de rit beginnen). Of we kunnen de situatie zorgvuldig kiezen (bijvoorbeeld: de langere maar minder drukke route naar ons doel, niet in het donker of de schemering rijden).

Duiktoerisme op Curaçao

vervolg van pag. 3

van informatie op allerlei gebied. Meer luxe dus om te concurreren met hetgeen de hotels aan wal te bieden hebben.

Daarnaast zal er toch ook wat gedaan moeten worden aan uitbreiding van de visstand. Christiaan blijft erin geloven dat het uitzetten van wrakken voor de kust een oplossing biedt. 'Dat zie je op alle andere eilanden en bij ons zou het ook goed kunnen, als het maar op professionele wijze gebeurt.

Wijlen gezaghebber Casseres wilde indertijd het wrak op Klein Curaçao laten weghalen omdat hij dat zo lelijk vindt. Maar weet je dat dat juist een bijzondere attractie is, niet alleen voor duikers maar ook voor dagjesmensen die het eiland bezoeken?'

Om de propaganda waar te maken dat 'Curaçao een van de mooiste plekjes ter wereld is om te duiken', zou er dus nog heel wat moeten gebeuren. Gelukkig dat er mensen zijn als Christiaan die zo realistisch genoeg zijn om dat in te zien, ondanks en misschien wel door het feit dat zij er zelf van leven. Nu maar afwachten wat er in de naaste toekomst gaat gebeuren....

BIJ HET overvaren van de Antilles Agressor van Curaçao naar de Cayman eilanden heeft directeur Christiaan een avontuur meegemaakt dat hij niet gemakkelijk zal vergeten. Eerst kwam de boot terecht in de storm 'Kate' met huizenhoge golven die van de reis geen pleziertochtje maakte. Daarna was er ter hoogte van de z.g. Pedro Bank een ontmoeting met de Amerikaanse Coast Guard die evenmin als aangenaam kan worden beschreven. Christiaan zag als eerste de groene en rode lichten van een snel naderend vaartuig. Hij waarschuwde kapitein Wayne Hasson die via de boordradio de *Antilles Agressor* identificeerde en gelijktijdig vroeg met wie het genoegen was.

'Yes captain, American Coastguard', was het kort antwoord. Niet lang daarna kwamen acht zwaarbewapende yanks aan boord. De hele bemanning van de Agressor moest zich op een rijtje opstellen, terwijl de 'kustbewakers' als cowboys met hun wapens schietklaar de zaak in de gaten hielden. Drie uur duurde de constante bewaking en intussen werd de boot van onder tot boven doorzocht, waarbij men kennelijk op zoek was naar drugs.

Toen het voorbij was en er niets verdachts was gevonden, werd er een drankje geschonken en werd de atmosfeer wat prettiger. Met een 'Goodbye and have a nice day' namen de Amerikanen afscheid. Niet lang daarna vloog een viermotorig vliegtuig, met slechts drie draaiende propellers en zonder enige onderscheidingsteken laag over. Christiaan: 'Zeker klaar voor een drop op volle zee en daar waren de Amerikanen kennelijk op afgekomen.

Betaling kan gebeuren 'in natura'

Fokker zoekt naar nieuwe markt in de Sovjetunie

AMSTERDAM.- Fokker voert momenteel overleg met de Sovjet-vliegtuigindustrie over mogelijke vormen van samenwerking. Fokker hoopt in de Sovjetunie vliegtuigen te kunnen afzetten door de Sovjet-industrie in te schakelen als onderaannemer in de Fokker-programma's.

Volgens een woordvoerder van het bedrijf beschikt Fokker inmiddels over tientallen contacten bij Sovjet-ontwerpbureaus en vliegtuigfabrieken. De nederlandse vliegtuigfabriek heeft verschillende relaties in de Sovjetunie inmiddels constructietekeningen van vliegtuigonderdelen gestuurd met het verzoek een offerte te maken voor de vervaardiging daarvan.

Op die manier is Fokker bezig de mogelijkheden van samenwerking in kaart te brengen. Met name Fokker-100-vliegtuigen zouden Russische vliegtuigen die binnenlandse diensten vliegen kunnen vervangen. Dat betekent echter dat Fokker in Aeroflot de aanschafkosten moet terugverdienen in roebels. Fokker verkeert in dat opzicht in het nadeel ten opzichte van producenten van Boeing, Airbus of McDonnell Douglas die aan Sovjets langeafstandstoestellen zouden kunnen verkopen, die op internationale routes hun geld verdienen in veel lucratievere westerse valuta.

Om dat nadeel te compenseren wil Fokker de Sovjets in de gelegenheid stellen Fokkers grotendeels te betalen door werk te doen als onderaannemer voor Fokker in de componentenbouw. Het moet dan wel om "substantiële orders" gaan, aldus de woordvoerder.

In die zin is Fokker zich volgens hem aan het positioneren in de Sovjetunie. Fokker heeft daarbij, zo stelt hij, profijt van de goede reputatie die Nederland nog steeds heeft in de Sovjetunie en die stamt uit de tijd dat de tsaar Peter de Grote in de leer was bij Nederlandse scheepsbouwers en uit de tijd voor de Tweede Wereldoorlog dat Anthony Fokker zelf vliegtuigen verkocht in de Sovjetunie. "Wij hebben vanaf het begin op het spoor gezeten van de vergaande, industriële samenwerking", aldus de woordvoerder.

In dit verband is overigens sprake van een gemeenschappelijk belang. Als Fokker vervangers wil leveren voor de ongeveer duizend sterk verouderde Russische vliegtuigen in de klasse van de Fokker-100, zou de huidige produktiecapaciteit op Schiphol tekortschieten. Met de huidige orderportefeuille is de produktielijn op Schiphol van de Fokker-100 tot 1995 vol. Volgens Fokker zijn de Russische vliegtuigen waarom het gaat, de Tupolev-134 met ongeveer tachtig stoelen (die voor het eerst in 1963 vloog) en de Yakovlev-42 voor ongeveer 120 passagiers (die voor het eerst in 1974 vloog) enorm verouderd. "Zij gaan maar 30.000 starts en landingen mee, terwijl Fokkers gebouwd zijn voor 90.000 cycli of meer", aldus Fokker.

TUPOLEV-334

De Sovjet-industrie is bezig met de ontwikkeling van de Tupolev-334 met honderd stoelen. Het toestel zou in 1995 beschikbaar moeten komen, maar volgens Fokker is de eerste produktie niet eerder dan in 1998 te verwachten en is het dan nog de vraag of de produktiecapaciteit voldoende is. Fokker verwijst in "Die fabrieken willen natuurlijk leegloop voorkomen", aldus de woordvoerder.

KNELPUNTEN

Als knelpunten in geval van industriële samenwerking ziet Fokker met name de kostenbeheersing en de kwaliteitscontrole bij de Sovjets. Naar aanleiding van recente bezoeken aan de Sovjetunie is men bij Fokker echter onder de indruk geraakt van de moderne uitrusting in de vliegtuigfabrieken, het technologische niveau en het goede scholingsniveau. "Waarin het westen driedimensionale computersimu-

Aeroflot zou gaan privatiseren

dat verband naar de problemen die de Russen nu al ondervinden met de certificatie in het westen van de Tupolev-204, tegenhanger van de Boeing-757 met 200 stoelen. "Onze aanwijzingen zijn dat er in de Sovjetunie een enorm groot gat valt tussen het moment waarop de huidige generatie vliegtuigen op is en de nieuwe generatie Russische vliegtuigen nog niet beschikbaar is".

Dat Aeroflot westerse vliegtuigen koopt, zal in de hand worden gewerkt indien de overheid de regionale directoraten van Aeroflot besluit te privatiseren tot zelfstandige luchtvaartmaatschappijen met een eigen beslissingsbevoegdheid inzake de aanschaf van nieuw materieel. Als door die ontwikkeling capaciteiten vrijkomen op de produktielijnen van passagiersvliegtuigen in de Sovjetunie dan wordt een constructie van samenwerking in de vliegtuigbouw als onderaannemer van een westerse fabrikant des te aantrekkelijker, meent Fokker.

latie van de werking van straalmotoren een hoge vlucht heeft genomen, ziet je dat men in de Sovjetunie zonder dat hulpmiddel een heel eigen weg is ingeslagen en goede resultaten behaalt,"aldus de Fokkerwoordvoerder. Op het gebied van aerodynamica (met name vleugelontwerp) scoren de Russen zelfs bijzonder hoog.

Fokker ziet de ontwikkeling van daadwerkelijke samenwerking toch als een lange termijn zaak. "De contacten die we nu hebben gelegd met het vragen van bepaalde offertes, vormen de achtergrondmuziek bij verdere gesprekken", aldus de Fokker-woordvoerder.

ZE HEBBEN HEM afgeschilderd als een zwartkijker, een intrigant en een innerlijk verscheurd kunstenaar. Afgunstig zou hij geweest zijn op de successen van anderen. Hij zou zelfs het grootste genie van zijn tijd hebben vergiftigd. En al neemt niemand de 'theorie' over de gifmoord van Salieri op Mozart nog serieus (in de film Amadeus wordt slechts gesuggereerd dat Salieri de geniale componist zich laat doodwerken bij het componeren van zijn beroemde Requiem), iets van de mislukte, gefrustreerde kunstenaar die het ware talent de voet heeft dwarsgezet is blijven hangen.

Is Salieri werkelijk niet te pruimen?

archieffoto's

RIVAAL VAN MOZART AFGESCHILDERD ALS INTRIGANT

De meest rechtschapen kapelmeester van Wenen

Tussen de dertig- en veertig miljoen mensen hebben gezien hoe in de film *Amadeus* het jonge, begenadigde wonderkind uit Salzburg het fossiel Salieri belachelijk maakt. Niet alleen zijn persoon, ook zijn muziek. Zo zien en horen we een stukje opera, waarin wandelende klerenkasten enkele zouteloze frases ten gehore brengen. Inderdaad, denkt de toeschouwer, die Salieri is niet te pruimen.
Peter Schaffer en in diens voetsporen Milos Forman hebben Salieri enerzijds al te veel eer bewezen door hem een buitensporig belangrijke rol in het leven van Mozart te laten spelen. Aan de andere kant hebben zij de oude heer iets in de schoenen geschoven, een intense, verterende jaloezie jegens Mozart, waarvoor de geschiedschrijving onvoldoende feiten aandraagt.

WEES

Hoe kon een verdienstelijke, maar noch door levensstijl, noch door prestaties opvallende Italiaanse componist, het brengen tot de meest gezaghebbende persoonlijkheid in het zo chauvinistische Weense muziekleven van het eind van de 18de eeuw en het begin van de 19de eeuw? Aanvankelijk zag de loopbaan van Antonio Salieri, geboren in het dorpje Legnago (bij Verona) als zoon van een koopman, er anders uit. Antonio werd al jong wees. Maar hij had geluk, dat een kennis van de familie Salieri zich zijn lot aantrok. Giovanni Mocenigo, telg uit een bekende adellijke familie, nam hem in 1766 mee naar Venetië.
Antonio woonde in een van de zeven paleizen, die de Mocenigo's daar bezaten. Naast Napels was Venetië de Italiaanse stad met het levendigste muziekleven. In talrijke concertzalen en theaters en vier operahuizen waren horden musici verwikkeld in een intensieve concurrentie. En alsof dat nog niet genoeg was lieten adellijke families zoals de Mocenigo's, op gezette tijden opera's in hun paleizen opvoeren.
Antonio kreeg muzieklessen van de beste leraren die er te vinden waren. Gezien zijn snelle vorderingen lag het voor de hand dat hij, mede gezien de invloed van zijn mecenas, niet lang naar een baan binnen het Italiaanse muziekleven zou hoeven zoeken. Maar een bezoek van de Weense componist Florian Leopold Gassmann aan Venetië bracht daarin verandering. Antonio's zangleraar Pacini maakte Gassmann attent op zijn talentvolle gretige leerling. Ignaz Franz von Mosel, wiens Salieri-biografie kort na de dood van de componist verscheen, schrijft: De meester wilde hem zien, hij werd aan hem voorgesteld en had het geluk dat zowel zijn pianospel als zijn zang hem zo beviel dat hij hem van zijn beschermheer loskreeg en meenam naar Wenen om hem daar in compositie te onderrichten.

INVLOED

Wat heeft Salieri ertoe gebracht naar Wenen te trekken, waar men toch niet op een onbekende Italiaanse componist zat te wachten? Het avontuur? De invloed en overredingskracht van Gassmann, die als kapelmeester van een van de belangrijkste Weense theaters in hoog aanzien stond? Het is niet duidelijk. In elk geval was het feit dat Salieri zijn vaderland de rug toekeerde- hij bezocht het nadien slechts enkele malen- van beslissende betekenis voor zijn verdere carrière. Eigenlijk was hij vanaf dt moment, als we er via zijn muziek op terugkijken, qua stijl geen Italiaanse componist meer. Salieri zou Gluck omarmen, de componist, die een synthese tussen Italiaanse en Franse muziek tot stand bracht, die afrekende met de uiterlijkheden van beide genres teneinde muzikale drama's te creëren die niet uitsluitend waren afgestemd op ijdele kunstjes van primadonna A en de hoge noten van sterzanger B.
Het ging Salieri voor de wind. Hij werd Gassmanns assistent. Hij werd gesteund door Gluck. En hij kwam in contact met Metastasio, de meest gezaghebbende auteur van operalibretti in die tijd die als dichter in dienst van de keizer bijna een halve eeuw in Wenen leefde, zonder zijn vaderland Italië ook maar één keer bezocht te hebben. Gassmann, Gluck en Metastasio: met zulke vrienden was het niet moeilijk door te dringen tot het keizerlijk hof. Hij werkte geregeld mee aan uitvoeringen ten paleize. Jozef II gaf hem daarvoor jaarlijks aanvankelijk vijftig, later tachtig dukaten. Gassmann, die het inmiddels tot hofkapelmeester- een functie die zowel het vervaardigen van composities als het leiden van uitvoeringen omvatte- had gebracht, stierf in 1774. Salieri- hij had toen al een stuk of tien opera's op zijn naam staan- werd benoemd tot hofcomponist. Veertien jaar later kreeg hij de functie die zijn vaderlijke vriend en beschermer zo eervol had bekleed.
Salieri is 36 jaar hofkapelmeester geweest. Als zodanig had hij een leidende rol in het Weense muziekleven. Hij componeerde in die periode opera's waarin de door Gluck ingezette muziektheatrale hervorming steeds duidelijker gestalte kreeg. Maar hij zag er, dienstbaar componist als hij was, ook niet tegenop zijn opdrachtgevers blij te maken met onbekommerde komische opera's, inclusief alle clichés die in die tijd daarbij hoorden. *Salieri voelde zich verplicht mee te spelen, misschien uit misplaatste bescheidenheid en dankbaarheid jegens zijn begunstigers*, schrijft Volkmar Braunbehrens in zijn recente, voortreffelijke en onlangs in het Nederlands verschenen biografie (*Salieri- Een musicus in de schaduw van Mozart*.De Prom) Dat Salieri echter, ook in het beproefde genre van de opera buffa, kostelijke muziek kon schrijven stellen we bijvoorbeeld vast aan de hand van zijn overigens veel later, in 1799 gecomponeerde *Falstaff*, voor zover bekend de enige van zijn opera's waarvan momenteel een opname in omloop is (een prima Hongaarse registratie anno 1985). Het is een kleurrijk, geestig werk, waarin de diverse personen en situaties af en toe heel raak zijn getekend, zoals in de eerste acte van de cavatine van Falstaffs luie knecht Bardolf, wiens slome gegaap wordt omlijst met even lijzige, lage strijkers, die een bizarre nocturne suggereren.
De kwaliteiten van Salieri als opera-componist waren buiten Wenen niet onbekend. Ook theaters in Kopenhagen en Moskou voerden zijn werken uit. En tussen 1778 en 1780 schreef hij vijf opera's voor Milaan, Venetië en Rome.
Toen de Académie de Musique in Parijs nadacht over een belangrijke opera-opdracht adviseerde Gluck de heren hiervoor Salieri te kiezen. Aldus geschiedde. Marie-Antoinette was zeer geïnteresseerd. Alvorens de première plaats had liet zij fragmenten uit *Les Danaïdes* in het paleis van Versailles voorspelen. Salieri schreef meer partituren voor Parijs en bezorgde het operabedrijf daar jarenlang de hoogste recettes. Vandaag de dag kijkt een opera-intendant wel uit om een opera van Salieri op het repertoire te nemen. Toch zou het, met het Mozart-jaar in aantocht, niet alleen rechtvaardig maar ook artistiek alleszins relevant zijn een werk als Salieri's *Falstaff* weer eens op te voeren.

LERAAR

Mozart: waar komt hij in Salieri's leven? In 1781 werd een pianoleraar gezocht voor prinses Elisabeth Wilhelmine von Württemberg. Hoewel zij pas veertien was had men haar voorbestemd tot bruid van aartshertog Franz. Alleen de beste leraar was goed genoeg voor haar. Braunbehrens beschrijft op kleurrijke wijze dat Mozart zeer nadrukkelijk naar deze goed betaalde functie haakte. Hoewel Jozef II een hoge dunk van Mozart als pianist en componist had, gaf hij toch de voorkeur aan de meer ervaren Salieri. Mozart kon dit duidelijk niet zetten. Op 15 december 1781 schreef hij aan zijn vader Leopold: *'Met de prinses van Württemberg en mij is het al voorbij. De keizer heeft het voor mij verpest, want voor hem is er alleen Salieri. Aartshertog Maximilian heeft haar mij voorgesteld; zij heeft hem geantwoord dat zij, had het aan haar gelegen, nooit een ander zou hebben genomen. Maar de keizer zou haar Salieri hebben voorgesteld.'*
Op 2 juli 1783 schrijft Mozart aan zijn vader over *een streek van Salieri*. Wat is er gebeurd? Salieri heeft als verantwoordelijke kapelmeester een debuterende zanger in bescherming genomen tegenover de wispelturige, als moeilijk - of nog erger- bekend staande sopraan Aloysia Lange. Misschien heeft meegespeeld dat deze dame aanvankelijk Wolfgang Amadeus' geliefde was en later- want hij trouwde met haar minder aantrekkelijke, maar in elk geval minder problematische zus Konstanze- zijn schoonzuster werd. Mozart haalt in deze brief nogal theatraal uit naar de mensen, die hij 'mijn vijanden' noemt. Hij deed dat in zijn brieven wel vaker, hoewel over vijanden van Mozart behalve via diens brieven, weinig of niets bekend is. Was Mozart rancuneus? In elk geval niet zo rancuneus, dat hij in 1785 medewerking weigerde, toen hem gevraagd werd samen met Salieri en een zekere Alessandro Cornetti een cantate te componeren voor de gevierde zangeres Nancy Storace, die toen, na enige tijd ziek te zijn geweest, haar rentree maakte. Misschien viel er veel geld mee te verdienen, misschien gaf Mozarts bewondering voor Storace (zijn eerste Susanna in *Le nocce de Figaro*) de doorslag. In december 1789 is het weer fout. Mozart schrijft aan zijn vriend Michael Puchberg over *intriges van Salieri*, waarover hij binnenkort meer zal vertellen. Gezien de datering van de brief kan hier iets aan de hand zijn geweest in verband met het feit dat een opera van Salieri (*La Cifra*) en een van Mozart (*Cosi van tutte*) korte tijd na elkaar in première gingen. Misschien een probleem met de keuze en de beschikbaarheid van de zangers.

GERUCHTEN

Het is opvallend dat geruchten over intriges en streken van Salieri vrijwel uitsluitend opduiken in brieven van vader en zoon Mozart. Daarnaast is er Franz Niemetschek, die in *Leben des K.K. Kapellmeisters Wolfgang Gottlieb Mozart* schrijft over de *hele factie van de Italiaanse zangers en componisten die de superioriteit van Mozart vrezen*. Iets verder lezen we: *Deze laffe, waardeloze groep mensen bleef de onsterfelijke kunstenaar tot zijn vroege einde haten, belasteren en kleineren*. Weliswaar wordt Salieri hier niet genoemd, maar er is weinig verbeelding voor nodig om hem, de bekendste Italiaanse musicus in Wenen, hier in Niemetscheks visie aan het hoofd van deze 'laffe waardeloze groep' te zien staan. Deze uitlating werd in de Mozart-biografie van Georg Nikolaus von Nissen overgenomen en is vaak geciteerd. Ondanks de relatief geringe geloofwaardigheid van Niemetschek- hij schijnt ook in andere publicaties nogal uitputtend de aandacht te hebben gericht op naar zijn mening te grote invloed van Italiaanse kunstenaars- is zijn redenering een eigen leven gaan leiden. Daarvoor zijn steeds meer mensen er van overtuigd geraakt dat Mozart systematisch is tegengewerkt.
Had ook Beethoven iets tegen Salieri? Getuige zijn brief van 7 januari 1809 aan zijn uitgever Brietkopf & Härtel wel. Hij spreekt over 'vijanden' en meent dat Salieri hem haat. Was dat het geval? Salieri had Beethoven erop aangevallen dat hij (Beethoven) op 22 december 1808 een concert had georganiseerd. Want op dezelfde dag werd het traditionele concert van het Genootschap van Toonkunstenaars gehouden, waarvan het batig saldo naar de weduwen en wezen van de aangesloten musici ging. Maalde Beethoven om weduwen en wezen? Salieri wel. Hij vatte zijn taak als hofkapelmeester ook op het sociale vlak zeer serieus op. Hij componeerde toen nog nauwelijks (geen opera's meer, alleen nog wat kerkmuziek en een paar instrumentale stukken), dus van 'concurrentie' kon Beethoven hem moeilijk betichten.
Salieri had het vooral druk met allerlei organisatorische beslommeringen. Hij had de verantwoordelijkheid over het hoforkest. Hij regelde de salarissen, zorgde er voor dat de instrumenten tijdig werden gerepareerd of vervangen. Ook had hij de leiding over de zangschool. Hij was een autoriteit met wie rekening moest worden gehouden. Dat heeft individualisten als Mozart en Beethoven ongetwijfeld niet lekker gezeten.

KANONNEN

Salieri was streng. Maar was hij arrogant? Tijdens de première van Haydns 'Schöfung' voelde hij zich niet te groot om, op de achtergrond, de klavierpartij voor zijn rekening te nemen. Bij de eerste uitvoering van 'Wellingtons Sieg' van Beethoven was Salieri niet te beroerd om degenen die op de trommels beukten en de kanonnen bedienden ritmisch in het gareel te houden. Privé was Salieri, te oordelen naar het beeld dat zijn biograaf Mosel van hem schetst, een zeker niet onsympathiek, we mogen misschien zelfs zeggen, beminnelijk mens. Een van de notities voor zijn memoires, die hij aan Mosel ter hand heeft gesteld, gaat over de periode in 1788 waarin Salieri bedlegerig was ten gevolge van een verwonding aan een been.
Gewoonlijk zat mijn vrouw met twee dochters aan een tafeltje bij mijn bed te werken. Mijn zoon zat aan mijn lessenaar te studeren. Twee jongere dochters zaten met hun breiwerk in de kamer er naast en pasten op de drie jongste meisjes, die met hun poppen speelden. Zelf lag ik in bed; tussen het lezen en nadenken door verheugde ik mij over deze heerlijke aanblik (...) Hoe aangenaam verstreken op die manier mijn avonden! Een dergelijk genoegen is een lafenis voor het hart van een liefhebbende echtgenoot en vader!
Drie jaar later overleed een minder ordentelijk levende, minder sociaal voelende, waarschijnlijk ook minder sympathieke componist. Maar wel een geniale componist: Wolfgang Amadeus Mozart. Waaraan stierf Mozart?
Tussen 1830 en 1835 werkte Poesjkin aan een toneelstuk dat hij *'Mozart en Salieri'* noemde. Daarin verwijt Salieri God dat deze onrechtvaardig is. Want niet een leven vol zelfopoffering, arbeid en gebed is met genie bekroond, maar het leven van een warhoofd en een leegloper, oftewel Mozart!
Bij open doek vergiftigt Salieri de componist op wie hij zo jaloers is. Poesjkin had gebruik gemaakt van een gerucht dat op veel plaatsen in Europa was opgedoken, zelfs al tijdens het leven van Salieri. Want wanneer Moscheles zijn vroegere leraar Salieri kort voor diens dood in een kliniek opzocht, begint deze er zelf over: *Hoewel dit mijn laatste ziekte is kan ik toch naar eer en geweten verzekeren, dat er van dat absurde gerucht niets waar is. U weet immers: Mozart, ik zou hem hebben vergiftigd. Maar nee, kwaadsprekerij, louter kwaadsprekerij, vertelt U het aan de wereld, beste Moscheles; de oude Salieri, die weldra zal sterven, heeft het U gezegd.*
Moscheles deed wat Salieri hem vroeg. We lezen er over in *'Aus Moscheles Leben'*, memoires die werden uitgegeven door zijn vrouw.
Een van de scènes in Peter Schaffers *'Amadeus'* lijkt op deze door Moscheles beschreven ontmoeting. Alleen zegt Salieri daar, dat hij het gerucht over de gifmoord op Mozart zelf de wereld heeft ingeholpen. *Zoals zijn naam over de wereld zal worden verbreid, zo zal ook de mijne zich verbreiden. Als het niet eervol is, dan maar oneervol.*

HEILIG

Salieri wordt al lang niet meer gezien als de moordenaar van Mozart, wel nog steeds, mede door het toneelstuk van Shaffer en de film van Forman, als een geborneerde tegenstander van het grootste muzikale genie van zijn tijd.
Te veel mensen hebben elkaar nagepraat. In het verlengde van de posthume heiligverklaring van het genie Wolfgang Amadeus Mozart moest voor diens smartelijke einde- van miskenning kunnen we niet spreken, want Mozart was al tijdens zijn leven beroemd- een zondebok worden gevonden. Wat lag er meer voor de hand dan Salieri deze rol te laten vervullen? Want hij was, als hofkampelmeester in Wenen de personificatie van het geïnstitutionaliseerde muziekleven.
Misschien heeft Salieri ingezien dat zijn eigen talent bescheiden was in vergelijking met dat van Mozart, misschien heeft hij zich aan hem geërgerd. Maar in de berichten over de 'streken' en de 'haat' van Salieri in de correspondentie van vader en zoon Mozart klinkt te veel eigenbelang door om deze geloofwaardig te doen zijn.

VIJF CARIBISCHE CORYFEEËN

Gert Oostindië over cursus bij UNA:

Vakgebied Caribistiek niet exact aan te geven

= door Jos de Roo =

'WEET JE dat we hier voor een historisch gebouw staan?' vraagt Dr. Gert Oostindie, hoofd van de Caribische afdeling van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land,- en Volkenkunde. We hebben in het centrum van Utrecht afgesproken, onder de Domtoren en ik probeer een foto van hem te maken met een mooie achtergrond. 'Hier werd de Vrede van Utrecht gesloten, niet onbelangrijk voor het Caribisch gebied'. Met een jongensachtig enthousiasme poseert hij. 'Wat een egotripper zullen studenten denken', zegt hij. 'Ja, maar die hebben je verlegenheid niet gezien toen ik vroeg of ik een foto mocht maken', antwoord ik.

Aan niets is te zien dat hij de meest veelvelovende Caribische wetenschapper is van de aanstormende generatie. Cum laude gepromoveerd bij Harry Hoetink op een proefschrift over twee Surinaamse plantages, zo gedetailleerd en knap beschreven, dat er een grote liefde voor de Caribische mens uit spreekt. Als ik later in het gesprek tegen hem zeg dat er vijf grote coryfeeën naar de Universiteit van de Nederlandse Antillen komen doceren, haast hij zich: 'Vier. Ik ben pas zo kort bezig, ik mag me niet vergelijken met mensen als Hoetink, Römer, Maingot en Serbín'. En met nadruk wil hij vermeld hebben dat het allemaal onmogelijk geweest zou zijn zonder de inzet van mensen bij de UNA, de OKSNA en het KABNA.

Gert Oostindie vertelt waar het over gaat: 'Een cursus Caraïbistiek die gegeven zal worden op de Universiteit van de Nederlandse Antillen. De cursus begint op 4 november, duurt twee volle weken en wordt dus op 16 november afgesloten. Daarna is er twee volle weken niets en op 29 of 29 november zal er een afsluitend tentamen zijn voor de studenten'.

Toch is de cursus niet helemaal een gewoon onderdeel van het studieprogramma van de UNA. Oostindie: 'Het is een cursus die ik organiseer op verzoek van de UNA, die open zal staan voor deelnemers van buiten de universiteit. Voor een aantal studenten is hij verplichte kost, zoals een bepaald jaar van de juridische faculteit en mogelijk ook voor de sociaal-economische faculteit, maar daar heb ik op dit moment nog geen berichten over. Zeker is dat de Universiteit bij het onderwijs en bij stichtingen ook toehoorders probeert aan te trekken'.

'Caraïbistiek', zo legt Gert Oostindie uit, 'moet je zien net zoals Amerikanistiek of Neerlandistiek. Het is een vreselijk woord, maar je probeert ermee aan te geven dat je allerlei aspecten van een bepaald gebied voor het voetlicht probeert te brengen, in dit geval dus over de Caraïbische regio. We beginnen met de geschiedenis, niet met Colombus, Columbus, de ontdekking door Europa dus, naar de plantage-maatschappijen, de slavernij, de afschaffing van de slavernij met vragen als: wat is er gebeurd met die maatschappijen na de afschaffing van de slavernij? Wat is de rol van het moederland? Wat is hun huidige situatie? Wat zijn de internationale betrekkingen die het Caribisch gebied onderhoudt zowel onderling als naar buiten toe?'

Toch is het slechts gedeeltelijk een cursus geschiedenis. Oostindie: 'Zeg dat de eerste helft hoofdzakelijk historisch is, dan is de tweede helft toch veel meer gericht op contemporaine zaken. Het eindigt bijvoorbeeld met de rol van de internationale relaties in het huidige Caraïbische gebied, de rol van Venezuela, de rol van de Verenigde Staten, en dat soort zaken. Er komen ook colleges over de ontwikkeling van politieke systemen binnen de regio, dat zou je politicologie kunnen noemen, alhoewel we niet heel concreet eiland voor eiland zullen nagaan welke politieke regimes er allemaal zijn geweest, want dat is natuurlijk een verhaal zonder einde. Het is eigenlijk meer de leer van de internationale betrekkingen, als je kijkt naar de rol van de Verenigde Staten en Venezuela in de regio en naar de processen van federatievorming die er waren'.

In de cursus zal niet de nadruk komen te liggen op de Caribische cultuur. 'Misschien dat de UNA in de toekomst vervolgcursussen organiseert, maar in principe zit het culturele hier in het historische deel, waarbij we wel veel aandacht besteden aan de ontwikkeling van de Afro-Caraïbische cultuur. Vragen als: wat gebeurde er met de Afrikaanse cultuur die naar het Caraïbisch gebied werd gebracht en daar in confrontatie kwam met de Europese cultuur? Welke nieuwe cultuur ontwikkelde zich daar? Dat soort vragen wel, maar cultuur in engere zin, zoals letterkunde en dat soort zaken, dat komt niet aan bod'.

Gert Oostindie schiet in de lach bij de vraag wat er zich tegen verzet om de boeken maar op te sturen waarin de cursusstof staat; er is de laatste jaren immers veel over het Caraïbisch gebied geschreven. 'Ja, wat verzet zich er in het algemeen tegen om alleen uit boeken iets te leren? Boeken lezen kan geweldig leuk en stimulerend zijn, maar je hebt er mensen bij nodig die daarin al verder zijn en die je op weg helpen en je enthousiast kunnen maken voor het lezen van die boeken.

> *“Eigenlijk zoiets als Amerikanistiek”*

In dit geval zijn er een aantal coryfeeën op dit vakgebied aangetrokken om colleges te gaan geven, ik betrek mezelf daar uitdrukkelijk niet in. Uit de Antillen zelf René Römer, de voormalige gouverneur en hoogleraar, professor Harry Hoetink, ook welbekend op de Antillen, de oorspronkelijk uit Trinidad afkomstige Anthony Maingot, die nu in Miami doceert, — hij heeft overigens zijn schoolopleiding voor een deel op Curaçao gevolgd —, en de Venezolaanse hoogleraar Andrés Sabín, die zich met het Caribisch gebied bezig houdt. Deze vier dus en ik zijn de vijf docenten die de cursus zullen verzorgen. Wat we allemaal zullen proberen is duidelijk maken dat er over de onderwerpen waar we over praten nog veel meer is te zeggen en dat dat in bepaalde literatuur te lezen is'.

Gert Oostindie: 'ik beschouw het als een eer dat ik de cursus voor de UNA mag organiseren'.

Hoe denkt Oostindie eenheid in de cursus te krijgen als vijf mensen uit verschillende vakgebieden en met heel verschillende achtergronden de cursus verzorgen? Oostindie: 'Mijn rol is tot dusver geweest om het programma dusdanig samen te stellen dat het een eenheid wordt. Het initiatief ging uit van de UNA. Ik heb toen bepaalde onderwerpen voorgesteld waar het eigenlijk over zou moeten gaan, gezegd hoe ik dacht dat het aangepakt moest worden om een eenheid te krijgen en erbij verteld welke mensen dan gevraagd konden worden, de *big shots* op die terreinen, die precies gezegd zou moeten worden wat van hen werd verwacht, dan heb je bij de opzet al een eenheid en ik heb er veel vertrouwen in dat het bij de uitvoering ook zal lukken'.

René Römer en Harry Hoetink zijn algemeen bekend op de Antillen, maar Maingot niet. Daarom vertelt Gert Oostindie wat meer over hem. 'Hij is afkomstig van Trinidad en werkt inmiddels al zo'n vijftien jaar in Miami, ook een Caribisch stukje van de Verenigde Staten. Hij doceert er internationale betrekkingen aan de Florida International University en heeft daar geweldig veel over gepubliceerd. Niet alleen door zijn geboorte op Trinidad maar ook door zijn hele academische carrière kent hij het Caribisch gebied bijzonder goed, spreekt alle talen uit het Caribisch gebied, inclusief enigszins het Papiamentu, is nog steeds heel erg actief in allerlei wetenschappelijke organisaties die zich bezig houden met het Caribisch gebied, maar bijvoorbeeld ook in organisaties die zich er meer beleidsmatig mee bezig houden. Op dit moment is hij bijvoorbeeld in Jamaica betrokken bij een project dat drugsverslaafden van hun verslaving af moet helpen'.

PROVOCATIEF

Het leuke van een Caribist vindt Gert Oostindie dat hun eigenlijke vakgebied niet precies is aan te geven. 'Ze zijn niet zo gemakkelijk in één vakje te plaatsen. Kijk naar zo iemand als Hoetink, die heeft geschiedenis gedaan, antropologie, schrijft over politiek, doet van alles. Maingot is ook typisch zo iemand. Eerst heeft hij gestudeerd aan de University of the West Indies, daarna is hij naar Amerika gegaan. In zijn carrière heeft hij zich het meest bezig gehouden met de huidige situatie in het Caribisch gebied, maar daarbinnen met heel uiteenlopende dingen. Internationale relaties is natuurlijk weer heel wat anders dan politieke wetenschappen, dat meer op de interne situatie is gericht. Maar Maingot heeft ook over de geschiedenis gepubliceerd, eigenlijk over heel verschillende onderwerpen. Het is een beetje een provocatief schrijver, iemand die heel goed is om een gehoor op het verkeerde, of op het goede been te zetten, in ieder geval om aan de praat te krijgen, wat natuurlijk ook heel belangrijk is.

Een belangrijke rode draad in zijn werk is het overdenken van de vraag hoe politieke systemen werken en wat de politieke cultuur is binnen bepaalde landen. Daarbij wil hij zich ook nog wel eens afzetten tegen modieuze denkbeelden daarover. Het is bijvoorbeeld een tijdlang in linkse sociologische kringen in het Caribisch gebied erg populair geweest zich af te zetten tegen een op Engeland gebaseerd democratisch stelsel, zoals dat dan heet. Maingot is zo iemand die dan zegt: 'Ja natuurlijk er zijn allerlei dingen waardoor het niet zo goed functioneert, maar kijk nou eens naar de landen waar men ermee gebroken heeft. Hij noemt dan Guyana en Suriname en concludeert dat men heel snel in autoritair vaarwater komt, zodra men een alternatief gaat zoeken. Die oude schoenen van de democratie die op Europese leest is geschoeid, zijn dan eigenlijk de beste, die je maar beter niet kunt weggooien'.

INITIATOR

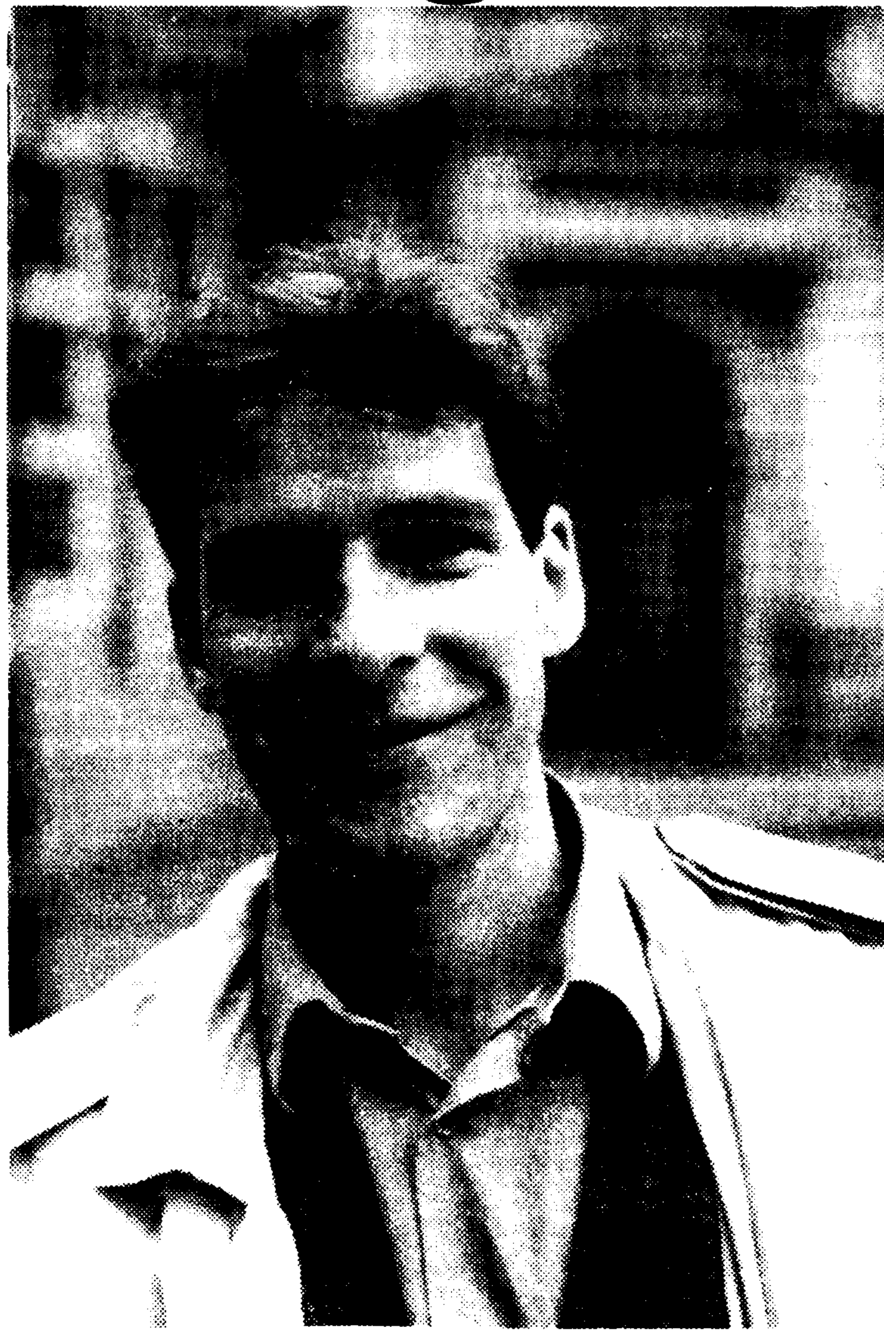
De Venezolaanse hoogleraar Andrés Serbín noemt Gert Oostindie ook iemand van vele werelden. 'Hij is uit Russische ouders geboren in Argentinië, is daar in de jaren zeventig tijdens de militaire dictatuur zoals vele van zijn intellectuele landgenoten weggevlucht en in Venezuela terecht gekomen. Daar is hij de initiator geworden van de Caribische studies in Venezuela. Op het ogenblik is hij dan ook directeur van het instituut van Caribische studies. Net als Maingot houdt hij zich in de eerste plaats bezig met internationale betrekkingen en daar zal hij ook over spreken. Over begrippen als geo-politiek, de rol van Venezuela in de regio en met name ook tegenover de Nederlandse Antillen en Aruba.

Hij heeft veel onderzoek gedaan in Guyana en erover gepubliceerd, vooral over etnische en raciale verhoudingen en over de vraag hoe zich dat in de politiek vertaalt en ook wel over de verhouding tussen de latinolanden en de Brits-Caribische landen, wat ook raciaal zeer uiteenlopende landen zijn en hij laat zien hoe dat dan in de politiek doorwerkt.

Hij is geneigd te zeggen dat de raciale factor in de internationale betrekkingen wel een heel belangrijke rol speelt, maar vaak eigenlijk ten onrechte. Hij heeft het over mispercepties: mensen begrijpen eigenlijk niet goed hoe die andere cultuur werkt en op basis van verkeerde veronderstellingen wordt dan politiek gevoerd. Dat houdt hem erg bezig. Verkeerde vooronderstellingen leiden tot verkeerd beleid, tot onderling wantrouwen en niet tot toenadering, terwijl dat soms wel mogelijk is. Iets dergelijks zou natuurlijk ook tussen de Nederlandse Antillen en Venezuela kunnen spelen of kunnen hebben gespeeld en ik heb hem specifiek gevraagd om daarop in te gaan op zijn colleges'.

VENEZUELA

Oostindie legt uit dat de cursus ongeveer twintig lezingen omvat; en zestal daarvan zijn openbaar. 'Ik heb Serbín gevraagd in zijn openbare lezing ook in te gaan op de verhouding tussen Venezuela en de Antillen en dat een beetje te plaatsen in een groter kader, namelijk de verhouding tussen Latijns-Amerika en het Caribisch gebied'.

GERT OOSTINDIE
...cursus Caribistiek...

Op een manier zoals Palacios dat doet met alle vriendelijkheid? Gert Oostindie: 'Dat betwijfel ik. Ik denk dat Serbín als wetenschapper in een andere positie verkeert als Palacios en Palacios was natuurlijk ook bezig met een oudere periode waarin door hem veel en uitstekend werk is gedaan om aan te geven dat er een lange traditie is, ook van samenwerking tussen beide landen. Als politicoloog zal Serbín waarschijnlijk toch meer de nadruk leggen op de verschillende belangen die zulk soort landen hebben en daarvan uitgaande, hoe ze kunnen samenwerken'.

Oostindie vindt het een eer dat de UNA hem heeft gevraagd een dergelijke cursus te organiseren. Hij zegt zich toch een beetje ongemakkelijk te voelen dat hij, die er niet woont, zoiets doet. 'Het kan aanmatigend overkomen dat ik een cursus organiseer over het Caribisch gebied, maar ik denk dat dat de typische paradoxen zijn van de situatie zoals die op het ogenblik ligt tussen Nederland en de Nederlandse Antillen. Juist als je je daarvan bewust bent, kan het heel uitstekend gaan. In dit geval hebben we helaas maar één Antilliaanse docent. Ik kan me voorstellen dat er meer Antilliaanse docenten mee zullen doen, als er ooit een vervolgcursus zal komen'.

Wanneer zal Oostindie tevreden terugkijken op de cursus? 'Als er veel deelnemers zijn, als er velen het tentamen afleggen en ervoor slagen, zodat men na november op de Antillen zal zeggen: dit is een nuttige cursus geweest; we hebben zonder veel dikdoenerij en bètweterij toch een hoop geleerd over de regio waarin we zelf wonen'.

De cursus Caribistiek begint op zondag 4 november met de officiële opening gevolgd door een lezing door dr.Hoetink en duurt twee weken.

Initiatief van Stichting Basispers

Interessante cassette met Caribische verhalen

= door Jos de Roo =

IN HET CARIBISCH gebied leeft de traditie van het verhalen vertellen gelukkig nog, ook al rukken de televisie en vooral de videotheken op. Schriftelijke vastlegging van de vertelschat gebeurt wel, maar heeft als onvermijdelijk nadeel dat veel van de sfeer van het vertellen wegvalt. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het toch schitterend uitgegeven boek met Anansiverhalen, verteld door de Surinaamse oudpresident Johan Ferrier. Hoewel zijn verhalen voor een publiek in bibliotheken waren verteld, op de band werden opgenomen en de bandtekst werd uitgetikt, is het boek niet zo levendig als de vertelsessies waren.

Dat is niet verwonderlijk. De toonhoogte, het sneller of langzamer vertellen, zachter of luider spreken, soms zelfs zingen van liedjes, het zijn allemaal elementen die de vertelspanning dienen, maar die op papier niet of slechtst hoogst gebrekkig kunnen worden weergegeven.

Het is daarom een gelukkige gedachte van de Stichting Basispers om een aantal in Nederland wonende Antilliaanse, Arubaanse en Surinaamse vertellers een nacht lang op een boot bijeen te halen en onder het genot van een flinke slok elkaar Caribische verhalen te laten vertellen. De verhalen zijn op band opgenomen en er is nu een cassette van in de handel verschenen, waar het vertelplezier vanaf straalt.

GEK VERHAAL

'Luistert en huivert', zegt de inmiddels overleden Benny Ooft, en hij vertelt een prachtig gek verhaal over een papegaai die zijn eigenaar in moeilijkheden brengt door luidkeels te krijsen voor de oppositiepartij. Dat beest moet dus worden gestraft: de eigenaar gooit hem in een kippenhok, waar de haan hem de volgende ochtend wil betreden. Paniek bij de papegaai, die gilt: 'Ik ben geen flikker, het zijn slechts politieke omstandigheden die mij in uw hok deden belanden'.

Lachen, gieren, brullen, als je het Benny Ooft hoort vertellen; een beetje flauw als je het verhaal zo droog in de krant leest en dat is nu precies het verschil tussen het optekenen van een verhaal uit de verteltraditie en het horen van zo'n verhaal.

Of neem het verhaal 'Dzjang' dat de Arubaanse Olga Orman vertelt. Ook eentje dat qua structuur helemaal in de Caribische traditie past door zijn vele verhalingen. Schrijf je die netjes op, dan wordt het verhaal saai en toont het pijnlijk hoe eenvoudig het is. Maar hoor je het Olga vertellen, dan wieg je het ritme van de herhalingen mee, kijk je er naar uit zelfs en wordt het een genot om ernaar te luisteren.

NANZI

Naast de twee verhalen van Benny Ooft en dat van Olga Orman beviel me vooral het Kompa Nanzi-verhaal van Marcel Frans. Hij laat de spin de oceaan oversteken en als echte uitvreter in de Bijlermeer als 'Kredietenkoning' een living maken.

De bespotting van politieke cultuur in het Caribisch gebied en van de manier waarop sommige Surinamers en Antillianen zich in de Bijlmer gedragen, laat zien dat de verhaalvertellers zich richten op volwassenen, ook al is het waar, dat die volwassenen tijdens het luisteren nostalgisch kunnen terugdenken aan hun jeugd, toen ze luisterden en huiverden.

De nacht op de Courage — Caraïbische vertellingen. Cassette met zes verhalen verteld door Benny Ooft, Uno Heinze, Pim Heuvel, Marcel Frans en Olga Orman. Stichting Basispers, Postbus 25 Vreeland (Ned.) Nf.25,=, franco thuis, giro 4298317.

Papaya goede en heerlijke geneeswijze

Talloze wormen en maden geven ongemak

= door Rudolf de Wit =

ER BESTAAN verschillende soorten wormen/maden die veel ongemak kunnen geven. De natuurgeneeswijze weet er wel raad op. Ik zal eerst een uitleg geven over de verschillende wormen en daarna op de behandelingen ingaan.

Maden (Oxyuriasis) veroorzaken een veel voorkomende infectie. Dit is een kleine witte worm van 8-15mm lang. Een made is zo dun als een draadje. De besmetting vindt plaats via groenten en de handen. Kleine kinderen zitten vaak aan hun anus en dan weer in hun mond met de handen. Hierdoor kunnen ook andere bewoners besmet raken. De levensduur van de eitjes in een warme omgeving is ongeveer 1 dag.

Een kenmerkend verschijnsel van darminfectie door maden is de jeuk aan de anus 's avonds en 's nachts. In zeer verse ontlasting zijn de maden te zien als bewegende dunne witte draadjes. Vaak ontstaan buikkrampen. Door allergie voor maden kan langdurige verkoudheid en bronchitis ontstaan. Het is daarom nuttig, bij verkoudheid en hoesterige kinderen op wormen te letten. Indien zich wormen ophopen in de blindedarm, kan deze verschijnsel van ontsteking vertonen. Vaak levert een darminfectie door maden echter helemaal geen klachten op.

Spoelwormen: Spoelwormen zijn 20-40cm lang. Hun eieren komen via het eten of door slechte hygienische omstandigheden het lichaam binnen. In de dunne darm komen de eieren uit. De larven gaan via de darmwand naar de bloedvaten en vandaar naar het hart en de longen. Van de longen gaan ze via de luchtwegen naar de slokdarm, en daarna via de maag naar de darm, waar ze uitgroeien tot volwassen spoelwormen.

INFECTIE

De verschijnselen van een infectie door spoelwormen ontstaan wanneer de larven in de longen komen. De patiënt gaat hoesten, kan wat bloedig sputum opgeven, en krijgt koorts. Later ontstaan buikpijn en krampen. In de ontlasting zullen spoelwormen of hun eieren voorkomen. Zijn er veel spoelwormen in de darmen dan kan darmobstructie (verstopping) ontstaan. Een darminfectie door spoelwormen kan voorkomen worden door groenten goed te wassen en door een goede hygiene.

De Trichinella spiralis is een worm die darminfectie veroorzaakt dat Trichinosis genoemd wordt. Deze worm ziet eruit als een haar en kan het lichaam binnenkomen door het eten van besmet varkensvlees. De larven gaan via de bloedsomloop naar de spieren toe.

! De Trichuriris trichiura (zweepworm) veroorzaakt de Trichuriasis. Deze worm blijft in de darmen en veroorzaken buikklachten. Het is een onschuldige aandoening.

Stongyloidiasis, veroorzaakt door de Strongyloides stercoralis. Deze wormen komen via de huid het lichaam binnen. Daarna leven ze in de darmen en maken dezelfde kringloop door als de spoelwormen.

Mijnwormziekte (ancylostomiasis) veroorzaakt door de Ancylostoma duodenale ofwel de mijnworm. Deze worm komt via de voetzool het lichaam binnen en gaat naar de dunne darm. Ze geven huidirritaties op de plaats van binnenkomst. Later veroorzaken ze darmklachten en veel bloedarmoede.

Giardiasis veroorzaakt de Giardia lamblia. Dit is een in de darmen levende eencellig diertje, die daar infectie kan veroorzaken. Ze leven meestal in het bovenste gedeelte van de dunne darm. Ze leveren slechts bij enkele mensen infectie-klachten, met stinkende brijachtige ontlasting, pijn in de bovenbuik en veel gasvorming op.

Lintworminfecties. Er zijn een zestal soort lintwormen die de mens kunnen besmetten:
Taenia saginata - runderlintworm
Taenia solium - varkenslintworm
Diphyllobothrium latum - brede lintworm
Diphyllobothrium canum - hindenlintworm
Hymenolepis nana - dwerglintworm
Hymenolepis diminuta - knaagdierlintworm

GROTE WORMEN

De grote lintwormen kunnen een lengte hebben van 3 tot 5 meter. Ze bestaan uit een kop met zuignappen, een dun nekgedeelte, en een heel lang lijf. Dit lijf bestaat uit allemaal kleine vierkante of rechthoekige stukjes, de proglottiden. De mens kan besmet worden door het eten van onvoldoende gekookt rundvlees of varkensvlees. Kinderen kunnen besmet worden door honden of katten die lintwormen hebben.

Verschijnselen van lintworminfecties in de menselijke darmen treden nauwelijks of niet op. Soms kan zo'n infectie gewichtsverlies en vage buikklachten veroorzaken. Zijn het ernstige infecties, dan ontstaan diarree, buikpijn, gebrek aan eetlust, vermagering en bloedarmoede.

Deze infectie kan worden vastgesteld door het vinden van proglottiden, die een witte kleur hebben in de ontlasting. Door vlees goed te braden of te koken en door een goede hygiene kunnen lintwormen voorkomen worden.

Bij infecties door de varkenslintworm kunnen larven ervan terecht komen in de bloedsomloop en de spieren. Indien ze door de bloedsomloop naar de hersenen worden vervoerd — wat gelukkig zelden gebeurt — is de prognose slecht. De hondenlintworm kan bij de mens cysten (holten met vloeibare of weke inhoud) vormen in de lever, longen, hersenen en andere organen. Deze aandoening wordt overgebracht door honden die de mens likken. Over het algemeen is het verstandig dat honden u niet te vaak likken. Was uzelf daarna en let erop of uw huisdier infecties heeft.

De behandeling van maden en wormen door middel van natuurlijke geneesmiddelen: Papayasan is een combinatie van verschillende kruiden zoals de papaya, papaïne, chinese rabarber, en sulfur. Dit middel moet men 5 dagen achtereen gebruiken 3x daags 4 dragees voor de maaltijd.

De papayaplant met haar heerlijke vruchten levert een goede oplossing (letterlijk en figuurlijk) tegen wormen. Door de papaya wordt de huid van de wormen tot oplossing gebracht en de wormen zonder meer in de ingewanden verteerd. Het fijne van dit produkt is dat het de darmwand niet beschadigt. Men moet echter tijdens de wormkuur geen eiwitten in de voeding opnemen. (dus geen vlees, eieren, kaas enz.)

In het boek 'Remedi i Kustumber di nos bieunan' geeft Ludwina Veeris een goede omschrijving van de papaya en enkele nuttige adviezen over het gebruik.

Spigelia of beter bekend als de wormkruid is ook verkrijgbaar op ons eiland in enkele apotheken. Dit middel is zeer geschikt bij kinderen die last hebben van wormen. 3x daags 15-20 druppels gedurende 2 weken.

Cina beter bekend als de wormzaad. Dit middel geven bij wormen die buikpijn en jeuk veroorzaken.

Knoflook oftewel Alium sativum is ook een heel goed middel tegen wormen. Vroeger in de volksgeneeswijze werd de knoflook in stukjes opgegeten tegen de wormen. Tevens werden enkele knoflookteentjes in schijfjes gesneden en met een stukje draad als een ketting om de hals gedragen. Dit had volgens de oudjes gegarandeerd effect tegen wormen. Volgens mij gaan niet alleen wormen hiervan op de loop....

Na het gebruik van knoflook kunt u het beste wat peterselie gebruiken of een druppel paradontax (ook verkrijgbaar op dezelfde kruidenrek in de apotheek).

Aloë is een huis-tuin-en-keukenmiddel dat u altijd in uw medicijnen kastje behoort te hebben. Het is verstandig om een plant naast uw keuken te planten. In geval van brandwonden, die meestal in de keuken plaats vinden, is het een wondermiddel. Het is ook een geschikt middel tegen wormen en maden.

ONDER DE LOUPE

Een complete volière van vogels op zegels

= door Victor Hafkamp =

VERSCHEIDENE postzegeluitgiften hebben de laatste jaren de activiteiten in Antarctica oftewel het Zuidpoolgebied tot onderwerp. Een aantal landen geeft ook met een zekere regelmaat postzegels uit voor gebieden in Antarctica die onder nationaal beheer staan. Zo zijn er uitgiften voor het Britse en Australische Zuidpoolgebied, voor de Territoires Australes et Antarctiques Francaises (TAAF) oftewel, het Franse poolgebied en Zuid-Georgia en Zuid-Sandwich, vroeger de 'Falkland Islands Dependencies' genaamd.

Verder is er nog het 'Ross Dependency' dat bij Nieuw-Zeeland hoort en waarvoor in 1957 de eerste serie verscheen. Die serie en de enkele latere uitgiften hadden uitsluitend 'Ross Dependency' als opschrift, maar nu het gebied geen postkantoor meer heeft, hebben de zegels van de laatste jaren 'Nieuw Zeeland' als aanduiding en is de naam 'Ross Territory' er meer kleine letters onder of boven vermeld. Dat is ook het geval met de serie van zes zegels die 7 november verschijnt en een aantal vogelsoorten toont dat in het poolgebied leeft. Het zijn vier soorten stormvogels, en twee soorten pinguins (40, 50, 60, 80, 100 en 150 cents).

De niet ver van het Zuidpoolgebied gelegen Falklandeilanden oftewel Islas Malvinas kwamen 3 oktober met vier zegels (12, 26, 31 en 62 pence) met afbeeldingen van albatrossen die ook tot de orde van de stormvogels horen.

Groter is vanzelfsprekend de keuze aan tropische vogelsoorten, waarvan er regelmatig exemplaren te zien zijn op postzegels van verscheidene landen. Zo lieten de posterijen van de Bahamas vijf zegels (10, 40, 45, 50 cents en 1.50 dollar) uitkomen met afbeeldingen van de inheemse papegaai. De zegels zijn ook in een souvenirvel verwerkt.

Papua Nieuw-Guinea liet op vier zegels (20, 35, 60 en 70 toeas) vier soorten trekvogels afbeelden: een regenwulp, twee oeverlopers en een steenloper. Eerder gaf de post van Papua Nieuw Guinea voor de 150ste verjaardag van Nieuw-Zeeland twee zegels (20 en 35 toeas) uit met typisch Nieuwzeelandse vogels: een casuaris en een kiwi.

Andere zegels met vogelsoorten kwamen nog uit in Taiwan (2, 3, 7.50 en 16 yuan) met een goudhaantje, een lijster, een sibia en een mees en in Liechtenstein dat een korhoen, een fazant en een eend afbeeldde op zegels van 25, 50 rappen en 2 francs. Guernsey kwam 16 oktober met een velletje met twaalf zegels van 10 pence met verschillende wintervogels. Het velletje is speciaal bestemd voor de kerstcorrespondentie.

POSTZEGELMAAND

Op 9 oktober j.l. vierde de Union Postale Universelle, de wereldpostvereniging, haar 116de verjaardag. De UPU is gevestigd in Bern, Zwitserland. In die stad werd zij op 9 oktober 1874 opgericht door de toenmalige Duitse Generalpostmeister Otto von Stephan. Vandaar dat oktober in veel landen in het teken van de filatelie staat. In Nederland werd de Dag van de Postzegel op verschillende plaatsen gevierd in het weekeinde van 13 en 14 oktober.

In Nederland is er geen speciale uitgifte voor de 'Dag van de Postzegel'. Duitsland gaf donderdag wel een speciale zegel voor die dag uit. Het exemplaar van 100 pfennig staat in het teken van de viering van 150 jaar postzegel en heeft een aantal zegels - o.a. de 'penny black' als motief.

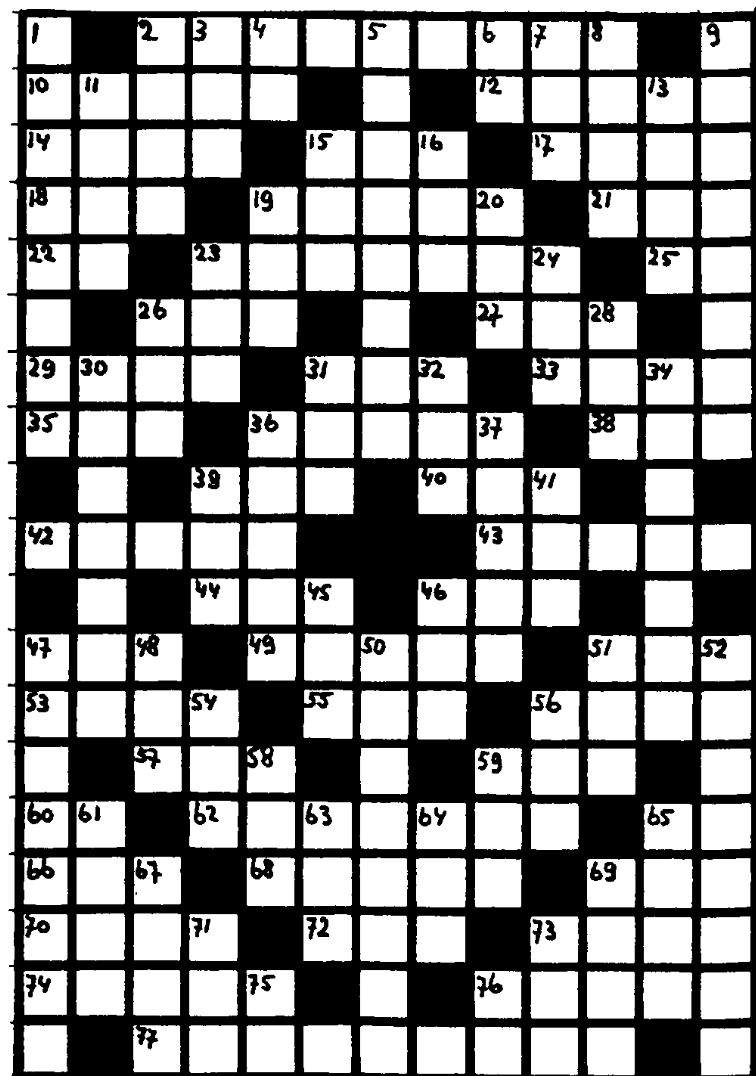
In de Skandinavische landen werd ter gelegenheid van de Dag van de Postzegel veel met blokjes met toeslagen gewerkt. Zo kwam IJsland 9 oktober met een blokje dat uit drie zegels van veertig Kronen is samengesteld. Ze vormen tezamen de reproductie van een kaartje van de noordse landen van Olaus Magnus (1490-1557). Op de prijs van het blokje wordt een toeslag van 50 Kronen geheven, bestemd voor de organisatie van de internationale postzegelexpositie 'Nordia 91', volgend jaar in Reykjavik.

STRINDBERG

Op 6 oktober bracht Zweden voor de Dag van de Postzegel al een blokje van drie zegels (2.50 Kronen elk) uit, gewijd aan de 150ste verjaardag van de fotografie. Op het blokje zit een toeslag van 2.50 Kronen voor filatelistische doeleinden. De middelste zegel van 2.50 Kr. toont het portret van de Zweedse pionier van de fotografie, professor August Strindberg.

Ook uitgiften in resp. Noorwegen en Finland voor hun postzegeldagen: In Noorwegen een blokje van vier zegels van vier Kronen met vier Kronen toeslag (afbeeldingen Noorse Olympische kampioenen Winterspelen) en Finland: een blok met vier zegels van 2 mark met de paardrijdende jeugd als thema.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 2. Treurzang; 10. Niets uitgezonderd; 12. Drank; 14. Smook; 15. Koud; 17. Stukje uitgebraden vet; 18. Hoogste punt; 19. Dun plaatje; 21. Knaagdier; 22. Boom; 23. Afmeting; 25. Muzieknoot; 26. Getal; 27. Liefkozing; 29. Snellen; 31. Gewicht; 33. Honingbij; 35. Oesternet; 36. Ongevuld; 38. Klein vertrek; 39. Scharnier; 40. Omslag; 42. Nauwelijks; 43. Bediende; 44. Europeaan; 46. Insekt; 47. Schreeuw; 49. Houtsoort; 51. Paard; 53. Halfwarm; 55. Schutsluis; 56. Beschermgeest; 57. Mislukking; 59. Vlaag; 60. Lengtemaat; 62. Militaire pas; 65. Onmeetbaar getal; 66. Dun; 68. Snoer; 69. Dier; 70. Vettige vloeistof; 72. Honingdrank; 73. Gemengd; 74. Lichaamsdeel; 76. Stopplaats; 77. Vervoer.

VERTIKAAL: 1. Vol genegenheid; 2. Hartslag; 3. Niet waterdicht; 4. Spil; 5. Glanzend; 6. Persoonlijk voornaamwoord; 7. Ieder; 8. Bijwoord; 9. Voeldraad; 11. Vals; 13. Vogel; 15. Voertuig; 16. Bijbelse figuur; 19. Roem; 20. Vernis; 23. Prettig; 24. Steuntouw; 26. Afgelegen; 28. Droog; 30. Chinees gerecht; 31. Grondsoort; 32. Hengelsnoer; 34. Lichtverschijnsel; 36. Onzin; 37. Boordsel; 39. Grondsop; 41. Schaakterm; 45. Muurholte; 46. Wapen; 47. Bloem; 48. Strikje; 50. Soort muts; 51. Koordans; 52. Onheilspellend; 54. Haren van sommige dieren; 56. Etter; 58. Voorzeil; 59. Schoonmaak van het lichaam; 61. Zuivelprodukt; 63. Familielid; 64. Vóór; 65. Oude vochtmaat; 67. Slimme streek; 69. Elektrische eenheid; 71. Roem; 73. Erg; 75. Muzieknoot; 76. Stopsignaal.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van de Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Tiny Pronk
Shirbana # 5A
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Roodvonk; 7. Carillon; 13. Bol; 14. Urker; 15. Eek; 16. BC; 18. Porto; 19. Laars; 20. LS; 21. Uur; 23. Gat; 24. Spil; 26. Tamboer; 30. Mede; 31. Vage; 33. Ee; 34. Gas; 36. Bel; 37. Sta; 39. ONO; 41. El; 43. Teer; 45. Taak; 46. Tornado; 48. Berk; 51. Aal; 54. Kar; 55. Pi; 56. Plaid; 58. Hitte; 61. De; 62. Gul; 63. Negeb; 64. ANP; 66. Litteken; 67. Noodzaak.

VERTIKAAL: 1. Rebus; 2. Ob; 3. Dop; 4. Vlok; 5. Nut; 6. Kromme; 7. Cello; 8. Ara; 9. Iers; 10. Les; 11. Lk.; 12. Nestel; 17. Cup; 20. Lade; 22. Rivaal; 23. Gebrek; 25. La; 26. Tent; 27. Been; 28. Eg; 29. Rato; 32. Go; 35. Se.; 37. Stapel; 38. Taai; 40. 00; 42. Lachen; 44. Eb; 47. Raden; 49. Rad; 50. Kreek; 52. Alle; 53. Stad; 56. Put; 57. Ine; 59. Ibo; 60. Enz.; 62. Gt.; 65. Pa.